

*Az Emberi Erőforrások Minisztériuma által meghirdetett
Új Nemzeti Kiválóság Program 2016/17. évi ösztöndíjasainak
szervezett konferenciája az Eötvös Loránd Tudományegyetemen*

PROGRAM ÉS ABSZTRAKTFÜZET

Budapest, 2017. május 05.

EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA

A kutatások megvalósítását és a konferenciát az Emberi Erőforrások Minisztériuma támogatta.

PROGRAM

ÁJK „B” ÉPÜLET

Program

08:00-08:30 Regisztráció

08:30-08:45 Megnyitó az Aula Magnában

B/1 terem

Állam- és Jogtudományi Szekció

*Szakmai zsűri: Dr. Chronowski Nóra egyetemi docens, Dr. Menyhárd Attila egyetemi tanár,
Dr. Hack Péter habilitált egyetemi docens*

09.00-09.20 **Fábián Áron:** A két világháború közötti magyar kisebbségvédelem közjogi dimenziói

09.20-09.40 **Havasi Márta Eszter:** Az alkotmányok stabilitását biztosító jogtechnikai eszközök nemzetközi palettája

09.40-10.00 **Lukonits Ádám:** A tagállami népszavazások helye és szerepe az uniós döntések meghozatalában

10.00-10.20 **Szentgáli-Tóth Boldizsár Artúr:** Az organikus törvényekre vonatkozó jogi szabályozás

10.20-10.40 **Takács Dániel:** A közösségi finanszírozás jelenségének kérdései

10.40-11.00 **Szontagh Veronika Anna:** A gyűlöletvezérelte bűncselekmények és a helyreállító igazságszolgáltatás hatékonyságának vizsgálata Magyarországon

11.00-11.20 **Czabán Samu:** Mért a mérhetetlent - Tárgyalótermi pszichológia a polgári perekben

11.20-11.40 **Tóth Andrea Katalin:** A szerzői jogi szabályrendszerek közelítése a digitális érában

11.40-12.00 **Szécsényi Gergely:** A tulajdonjog-fenntartás egyes kérdései a római jogban és annak továbbélése során

*Dr. Chronowski Nóra egyetemi docens, Dr. Menyhárd Attila egyetemi tanár, Dr. Hack Péter habilitált egyetemi docens,
Dr. Szabó Máté egyetemi tanár*

12.00-12.20 **Varga András:** A politikai kultúra változásának lehetséges irányai az EU döntéshozatalában

12.20-12.40 **Ella Orsolya:** A kognitív tudás szerepe a politikai vezetésben

13.00: Ebéd

Pszichológia Szekció

Levezető elnök: Dr. Oláh Attila

*Szakmai zsűri: Dr. Oláh Attila egyetemi tanár(elnök), Dr. Veres-Székely Anna egyetemi docens,
Dr. Hadarics Márton egyetemi adjunktus*

Pszichológia szekció I.

- 09.00-09.20 **Éltető Noémi:** A kockázatkereső viselkedés magyarázata: a tudatos és nem tudatos kognitív folyamatok átszerveződése?
- 09.20-09.40 **Horváth Kata:** Az explicit és implicit statisztikai tanulás idegtudományi jellemzői
- 09.40-10.00 **Hörömpöli Ádám:** Milyen pszichológiai tényezők segítik elő a fiatalkori függőség kialakulását?
- 10.00-10.20 **Gönye Bianka:** Elektrodermális aktivitás életkori különbségei gyermekkorban
- 10.20-10.40 **Kovács Márton:** A biomechanikus költség hatásának vizsgálata döntéshozási feladatokban
- 10.40-11.00 **Bircher Julianna:** Személyiség, mint egy túlélésre hajlamosító génváltozat mediátora
- 11.00-11.20 Szünet

Pszichológia szekció II.

Levezető elnök: Dr. Veres-Székely Anna

- 11.20-11.40 **Bolló Henrietta:** A büszkeség és szociális státusz kapcsolata különböző társadalmi helyzetekben
- 11.40-12.00 **Dömötör Zsuzsanna:** Ergogén szerek placebo hatása, és a sportolók babonás viselkedése, mint tárgy nélküli placebo
- 12.00-12.20 **Költő András:** A hipnózisba való bevonódás akadályai
- 12.20-12.40 **Nagy Márton Gáspár:** Nem tudatos és tudatos emlékezeti folyamatok szemmozgáskövetés alapú szétválasztása
- 12.40-13.00 **Tóth-Király István:** Az online szabadidős tevékenységek sötét és világos oldala
- 13.00-13.20 **Zsila Ágnes:** A cyberbullying pszichológiai hatását befolyásoló tényezők feltáró vizsgálata
- 13.20-tól Ebéd

B/12. terem

—
Neveléstudományi Szekció

*Középpontban az ember: méltányosság és integráció új megközelítései
a hazai iskolarendszerben*

Szakmai zsűri: Dr. Németh András egyetemi tanár (elnök), Dr. Zászkaliczky Péter tanszékvezető egyetemi tanár, Dr. Mátrai Zsuzsa

9.00-9.10	Megnyitó
9.10-9.30	Berezki Enikő: A tanulók kreativitásának fejlesztése IKT-eszközökkel támogatott tanulási környezetben a magyar köznevelésben
9.35-9.55	Bogdán Péter: A romák oktatásának kérdései az iskolaelméletek összefüggéseinek tükrében 1978 és 1998 között
10.00-10.20	Bükki Eszter: Szakképzésben dolgozó pedagógusok a mester- és kutatótanár programok tükrében
10.25-10.45	Pap Anna: Tanulási zavarok a szakképzésben
11.05-11.25	Sándor Anikó: Az inkluzív kutatás módszertana fogyatékosügyi kutatásokban
11.30-11.50	Kiss Teodóra: Igazgyöngy esélyteremtő modell alkalmazásának lehetőségei Tatárszentgyörgyön
11.55-12.15	Dobó Dorottya Erzsébet: Az autizmusra jellemző olvasási és nyelvi folyamatok finomabb megértése felé
12.20-12.40	Hegedüs Norina Júlia: Adaptáció és egyetemes tervezés az enyhén értelmi fogyatékos tanulók rendszer-szintű mérésekben való részvételéért
12.45-13.05	Lőrincz Borbála Elvira: Új diagnosztikai eljárások bevezetése a hazai gyógypedagógiába
13.10-13.30	Záró összegzés
13.30	Ebéd

B/14. terem

Neveléstudományi Szekció

A felsőoktatás-kutatás legújabb trendjei

Szakmai zsűri: Dr. Szabolcs Éva egyetemi tanár (elnök), Dr. Rapos Nóra egyetemi adjunktus, Dr. Fehérvári Anikó egyetemi docens

9.00-9.10	Megnyitó
9.10-9.30	Szabó Hajnalka: Énekelni és hatni hagyni. Óvodapedagógus-jelöltek zenei elköteleződésének vizsgálata
9.35-9.55	Horváth László: A komplex adaptív rendszerként működő felsőoktatási intézmények kvázi-dekomponálása - az egyetemi kormányzás vizsgálata a szervezeti alrendszerek vizsgálatával
10.00-10.20	Klicsu Anna: Az egyetemi rituálék az Eötvös Lóránd Tudományegyetemen
10.25-10.45	Misley Helga: Milyen elvárásokat támasztanak a középiskolai végzős diákok a felsőoktatási intézményekkel kapcsolatban? A huszonegyedik századi, fogyasztói igényekre épülő, hatékony felsőoktatási marketing
11.05-11.25	Pap Luca Alexa: A nemzetközi felsőoktatási programokban oktatók folyamatos szakmai fejlődését támogató gyakorlatközösségek hatásvizsgálata
11.30-11.50	Velkey Kristóf Gábor: Oktatási reformok eredményességének vizsgálata
11.55-12.15	Lanszki Donát: Tudástranszfer a felsőoktatásban - hallgatói szemmel
12.20-12.40	Sófalvi Tímea: Tudástranszfer a felsőoktatásban - a hallgatói szemmel
12.45-13.05	Záró összegzés
13.05	Ebéd

B/15. terem

Szociológia Szekció

Gazdaság és társadalmi tér

Szakmai zsűri: Dr. Tausz Katalin egyetemi tanár, Dr. Barna Ildikó egyetemi docens, Dr. Gecser Ottó tanszékvezető egyetemi docens

- 09.00-09.20 **Tamás Soma Baján:** A nem pénzügyi tényezők befektetési döntésekbe való integrálása
- 09.20-09.40 **Ilyés Virág:** A korábbi munkatársak elhelyezkedési kilátásokra gyakorolt hatása és annak mérése adminisztratív panel adatok segítségével
- 09.40-10.00 **Vígvári András:** Város-vidék peremzónák a budapesti agglomeráció peremén. Az átmeneti terek elméleti és empirikus vizsgálata

Szociális viszonyok

- 10.00-10.20 **Ternay Andrea:** Az idősek megítélése a magyar oktatási rendszerben
- 10.20-10.40 **Vígh Katalin:** Kettős szükségletű gyermekek a gyermekvédelmi szakellátásban

Kisebbségek

- 10.40-11.00 **Félix Anikó:** „A cigány kártya” –A cigányellenesség megnyilvánulási formái a szélsőjobb oldali parlamenti felszólalásokban
- 11.00-11.20 **Máté Dezső:** Generációs változások a Roma diplomások életútjában,- a társadalmi reziliencia hatása

Kultúra

- 11.20-11.40 **Soós Kata:** Képzőművész reflexiók: a kortárs magyar képzőművészeti praxis interdiszciplináris elemzése néhány példán keresztül
- 11.40-12.00 **Kecskés Nóra:** Az autonómia és hatalomfelfogás vizsgálata a drámán keresztül
- 12.00-től Ebéd

BTK TREFORT-KERTI CAMPUS

Program

08:00-08:30 Regisztráció

08:30-08:50 Megnyitó a Kari tanácssteremben

Szegfű Gyula könyvtár

Történelemtudomány Szekció

Szakmai zsűri: Dr. Borhy László akadémikus, egyetemi tanár (elnök), Dr. V. Szabó Gábor adjunktus, Dr. Zólyomi Gábor egyetemi tanár

09:00-09:20 **Bartus Dávid:** Római fürdő Brigetióban

09:20-09:40 **Fülöp Kristóf György:** Bronzkori hamvasztás nyomában – kerámiák tűzbe veszett története

09:40-10:00 **Kis Zita:** Az itáliai vékonyfalú kerámiák megjelenése a Borostyánkő-út menti települések és temetők leletanyagában

10:00-10:20 **Dr. Szabó Dániel:** A bibractei bazilika és forum kronológiai horizontjai a bibractei kerámialeletek tükrében

10:20-10:40 **Dr. Niederreiter Zoltán:** Az istenek világa az újasszír és újbabilóni képi források tükrében

10:40-11:20 Szünet

Szakmai zsűri: Dr. Kövér György akadémikus, egyetemi tanár (elnök), Dr. Halmos Károly habilitált egyetemi docens, Dr. Klement Judit adjunktus, Dr. Sonkoly Gábor habilitált egyetemi docens

11:20-11:40 **Koloh Gábor:** A gyermekvállalás regionális jellemzői a 19. századi Magyarországon

11:40-12:00 **Tóth Áron:** Az erdélyi társadalom metamorfózisa: a foglalkozásszerkezet átalakulása, 1870-1941

12:00-13:00 Ebédszünet

Szakmai zsűri: Dr. Varga Zsuzsanna egyetemi tanár, Dr. Erdődy Gábor egyetemi tanár, Dr. Pajkossy Gábor habilitált egyetemi docens

13:00-13:20 **Szabó Zsanett:** Schvarcz Gyula

13:20-13:40 **Huhák Heléna:** Agitációs munka a Magyar Dolgozók Pártja alapszervezeteiben

13:40-14:00 **Molnár Ferenc:** A Munkácsi Görögkatolikus Egyházmegye szerepe a ruszin mozgalomban, 1848-1871

14:00-14:20 **Bánó Zoltán:** Mennyei-Földi Harmóniák Egykor és Ma - A zeneszerző Széchényiek emlékezetére

Hahn István Terem

Történelemtudomány Szekció

Szakmai zsűri: Dr. Horn Ildikó egyetemi tanár, Dr. Fazekas István habilitált egyetemi docens, Dr. G. Etényi Nóra habilitált egyetemi docens

- 09:00-09:20 **Baráth Dóra:** Egy XVI. századi angol követ Magyarországról. Christopher Mont jelentései a német birodalmi gyűlésekről 1542-1546
- 09:20-09:40 **Bódai Dalma:** Tezauráció, reprezentáció, tudományos szemlélet - a gyűjtemény mint fogalom változásai a kora újkorban
- 09:40-10:00 **Nagyné Farkasvölgyi Noémi:** Felekezeti konfliktusok az egri egyházmegyében a 18. században
- 10:00-10:20 **Vida Bence:** Bethlen Miklós kancellár (1642-1716) hírhálózatának modellezése
- 10:20-10:40 **Balogh Zsuzsánna:** Bánffy Dénes levelezése
- 10:40-11:20 Szünet

Szakmai zsűri: Dr. Draskóczy István egyetemi tanár (elnök 1. fele)/ Dr. Borsodi Csaba habilitált egyetemi docens (elnök 2. fele), Dr. Körmendi Tamás habilitált egyetemi docens, Dr. Nagy Balázs habilitált egyetemi docens

- 11:20-11:40 **Kádas István:** Szolgabírói pecséthasználat és igazgatási szerepe a középkori Sáros megyében
- 11:40-12:00 **Uhrin Dorottya:** A vértanú szűzek kultusza Európában. Nemzetközi kontextus a magyar kultusz kutatásához.
- 12:00-12:20 **Nagy János:** Az 1751. évi országgyűlés naplójának kiadásra való előkészítése (A forrás átírása, kritikai apparátus és bevezető tanulmány írása, személyi adattár összeállítása)
- 12:20-12:40 **Ternovác Bálint:** A nándorfehérvári püspökség története a középkorban
- 12:40- től Ebédszünet

A 330. terem

Nyelvtudományi Szekció

Szakmai zsűri: Dr. Juhász Dezső egyetemi tanár, Dr. Laczkó Krisztina egyetemi docens, Dr. Slíz Mariann habilitált adjunktus

- 09:00-09:20 **Görög Nikoletta:** Beregszász névadásának változása a 20. század folyamán
- 09:20-09:40 **Krizsai Fruzsina:** Bácskai halottbúcsúztató versek gyűjtése és komplex nyelvészeti vizsgálata
- 09:40-10:00 **Németh Dániel:** A magyar nép belső elnevezésének történeti-etimológiai vizsgálata
- 10:00-10:20 **Takács Edit:** A téri nyelvi vizsgálata a magyar és az angol nyelvben
- 10:20-11:00 Szünet

Szakmai zsűri: Dr. Bodó Csanád habilitált egyetemi docens (elnök), Kissné Dr. Bartha Csilla habilitált egyetemi docens, Dr. Zoltán András egyetemi tanár

- 11:00-11:20 **Katona Éva:** A szlovákiai magyar kisebbség nyelvcsereje
- 11:20-11:40 **Mecser Szilvia:** Aktivizmus a moldvai nyelvi revitalizációban
- 11:40-12:00 **Lakatos Péter:** A romani-magyar kétnyelvűségből eredő iskolai hátrányok és megoldási lehetőségei. Magyar-cigány szótár létrehozása pedagógusok számára - oktatási segédanyag
- 12:00-12:20 **Gazdag Vilmos:** A kárpátaljai beregszászi járás magyar nyelvjárásaiban meghonosodott keleti szláv lexikai elemek atlasza
- 12:20-12:40 **Holecz Margit:** Cochleáris implantáció - Lehetőségek és korlátok
- 12:40-13:20 Ebédszünet

Szakmai zsűri: Dr. Mecsé Beatrix habilitált egyetemi docens (elnök), Dr. Szabó Balázs adjunktus, Dr. Umemura Yuko habilitált adjunktus

- 13:20-13:40 **Sitkei Dóra:** Magyarul tanuló koreai hallgatók köztesnyelve
- 13:40-14:00 **Takó Ferenc:** Nyitott kapuk előtt - a nyugati gondolkodástörténeti hagyomány japán recepciója a Meiji-kori országnyitás idején

A 429. terem

Nyelvtudományi Szekció

*Szakmai zsűri: Dr. Szili Katalin habilitált egyetemi docens (elnök), Dr. Deme Andrea egyetemi tanársegéd,
Dr. Kontra Edit habilitált egyetemi docens*

- 09:00-09:20 **Szabó Gergely:** A migráció és a többnyelvűség narratívái amerikai magyarok körében
- 09:20-9:40 **Mosa Diána:** A francia nyelv etimológia-alapú oktatása magyar anyanyelvűeknek
- 09:40-10:00 **Krepsz Valéria:** A beszéd temporális függvényei az életkor függvényében
- 10:00-10:20 **Kovács Máté:** A felsőoktatási kommunikáció napjainkban: egyetemi weboldalak elemzése
- 10:20-11:00 Szünet

Ókor

*Szakmai zsűri: Dr. Bolonyai Gábor habilitált egyetemi docens, Dr. Horváth László habilitált egyetemi docens,
Dr. Krupp József adjunktus*

- 11:00-11:20 **Zelenai Nóra Judit:** Vulgáris latin nyelv a késő-ókori Rómában a feliratok tükrében
- 11:20-11:40 **Rung Ádám:** Egy új magyar mitológiai kézikönyv előkészítése
- 11:40-12:00 **Pártay Kata:** Rokoni kapcsolatok és jóslatok Euripidész drámáiban
- 12:00-12:20 **Beszkid Judit:** Az orphikus Argonautika
- 12:20-tól Ebédszünet

C 002. terem

Irodalomtudományi Szekció

*Szakmai zsűri: Dr. Kulcsár-Szabó Zoltán egyetemi tanár (elnök), Dr. Kiss Farkas Gábor habilitált adjunktus,
Vitekné Dr. Balogh Piroska habilitált adjunktus*

- 09:00-09:20 **Förköli Gábor:** A magyarországi közhelygyűjtemények és excerpták a koraujkorban
- 09:20-09:40 **Bátori Anna:** Kovachich Márton György és az információterjedés a 18-19. század fordulóján
- 09:40-10:00 **Gyimesi Emese:** Költőnők a 19. század közepén
- 10:00-10:40 Szünet

Szakmai zsűri: Dr. Eisemann György egyetemi tanár, Dr. Devescovi Balázs adjunktus, Vitekné Dr. Balogh Piroska habilitált adjunktus

- 10:40-11:00 **Fazekas Júlia:** Tér és irodalom összefüggései, a reformkori divatlapok térpoétikája
- 11:00-11:20 **Steinmacher Kornélia Nóra:** Hagyomány, identitás, nőiség: történelemformáló nőalakok Jókai Mór regényeiben
- 11:20-12:20 Ebédszünet

*Szakmai zsűri: Dr. Lukács István egyetemi tanár (elnök), Dr. Gintli Tibor habilitált egyetemi docens,
Dr. Scholz László egyetemi tanár*

- 12:20-12:40 **Branczeiz Anna:** A vallomásosság poétikája (főképp Radnóti Miklós verseiben)
- 12:40-13:00 **Kiss Ernő Csongor:** Herta Müller és Dubravka Ugresic prózája, valamint nemzetközi recepciójuk a transznacionális fordulat után
- 13:00-13:20 **Gyuris Kata:** Kegyetlen terek: erőszakábrázolások a kortárs afrikai irodalmakban

D épület, alagsor

Filozófiatudományi Szekció

Szakmai zsűri: Dr. Boros Gábor egyetemi tanár (elnök), Dr. Olay Csaba egyetemi tanár, Dr. Ulmann Tamás egyetemi tanár

- 09:00-09:20 **Kiss Kata Dóra:** Kommunikáció és integráció - A pszichoanalízis egy filozófiai olvasata
- 09:20-09:40 **Lovász Ádám:** Az észlelés deterritorializációja. Az átható érzékelés fenomenológiája.
- 09:40-10:00 **Tóth Olivér István:** A tapasztalat fogalmi és nem-fogalmi tartalmának viszonya történelmi keretben vizsgálva
- 10:00-10:20 Szünet

Szakmai zsűri: Dr. E. Szabó László egyetemi tanár (elnök), Dr. Bene László habilitált egyetemi docens, Dr. Szalai Judit habilitált adjunktus

- 10:20-10:40 **Dombrovski Áron:** Új megközelítés a lehetségesvilág-fikcionalizmus felé: az erős artefaktualista lehetségesvilág-fikcionalizmus
- 10:40-11:00 **Markovich Réka:** Az emberi jogok logikai elemzése
- 11:00-11:20 **Hendrik Nikoletta:** A közösségi életben való részvétel Epiktétosz filozófiájában
- 11:20-11:40 **Szanyi Szilvia:** Vasubandhu kései filozófiája
- 11:40-12:00 Szünet

Szakmai zsűri: Dr. György Péter egyetemi tanár (elnök) Dr. Eörsi Anna egyetemi docens, Dr. Gosztonyi Ferenc adjunktus, Dr. Szőke Annamária egyetemi docens

- 12:00-12:20 **Bagdi Sára:** Hevesi Sándor, az emberi test misztériuma/Hevesy Iván, a modern művészetek útjai
- 12:20-12:40 **Hári Kata:** Az okos és balga szüzek ábrázolása a középkori művészetben, különös tekintettel a könyvfestészetre
- 12:40-13:00 **Zákányi Péter:** A magyar neoavantgárd képzőművészet és a kultúrpolitika viszonya az 1970-es évtized első éveiben
- 13:00-13:20 **Szeredi Merse Pál:** A magyar avantgárd befogadástörténete (1915–1926). Aktorok – Viták – Kontextusok
- 13:20-13:40 Szünet

Szakmai zsűri: Dr. György Péter egyetemi tanár (elnök), Dr. Darida Veronika habilitált egyetemi docens, Dr. Somlyó Bálint habilitált egyetemi docens

- 13:40-14:00 **Kintli Borbála:** Etika és esztétika összefüggése (Pilinszky János és Emmanuel Lévinas életművében)
- 14:00-14:20 **Zámbó Kristóf:** Otthon és affektivitás - az otthonosság és az idegenség érzelmi aspektusa
- 14:20-től Ebédszünet

LÁGYMÁNYOSI CAMPUS, ÉSZAKI TÖMB

Program

08:00-08:30 Regisztráció

08:30-08:50 Megnyitó a 0.62-es Gróh teremben

Északi Tömb -1.62 terem

Informatika Szekció

09:00-09:20 **Bognár Gergő:** Képfeldolgozás transzformációk alkalmazásával

09:20-09:40 **Bozó István:** Funkcionális nyelven írt program szeletelése

09:40-10:00 **Horpácsi Dániel:** Módszer jelentésmegőrző programtranszformációk megadására

10:00-10:20 **Horpácsiné Kőszegi Judit:** Jelentésmegőrző programtranszformációk helyességvizsgálata

10:20-10:40 **Leitereg András:** Masszívan Párhuzamos Architektúrák Generatív Programozása

10:40-10:50 Szünet

10:50-11:10 **Lukács Dániel:** Erlang BEAM fileok elemzése

11:10-11:30 **Nagy Vendel:** Big Data elemzést támogató keretrendszerek illesztése

11:30-11:50 **Németh Boldizsár:** Refaktor eszköz fejlesztése a Haskell programozási nyelvhez

11:50-12:10 **Szécsi Péter György:** Fordítási egységek közötti statikus elemzés megvalósítása

12:10-12:30 **Tóth Melinda:** Erlang programok statikus elemzése és refaktorálása

12:30-13:30 Ebédszünet

Matematika Szekció

Szakmai zsűri: Dr. Szőnyi Tamás egyetemi tanár, Dr. Simon Péter tanszékvezető egyetemi tanár, Dr. Keleti Tamás tanszékvezető egyetemi tanár

13:30-13:50 **Ágoston Tamás:** Valós leszámplálási feladatok az algebrai geometriában

13:50-14:10 **Vértesy Gáspár:** Fraktálszerű függvények

14:10-14:30 **Bondici László:** Többfaktoros kamatlábmodellek és egzotikus opciók

14:30-14:50 **Damásdi Gábor:** Ekvipartíciós tételek és kapcsolódó diszkrét geometriai kérdések

14:50-15:10 **Dankovics Attila:** Halmazrendszerekre vonatkozó extrémális problémák

15:10-15:20 Szünet

Szakmai zsűri: Dr. Karátson János egyetemi tanár, Dr. Szűcs András egyetemi tanár, Dr. Ágoston István egyetemi docens

15:20-15:40 **Nagy Dániel:** Extrémális kombinatorika

15:40-16:00 **Nagy Donát:** Lengyel csoportok és hatásai

16:00-16:20 **Szalkai Balázs:** A mesterséges intelligencia alkalmazása a genomikában és a proteomikában

16:20-16:40 **Bodó Ágnes:** Hálózati folyamatok szabályozása

16:40-17:00 **Héra Kornélia:** Problémák a Kakeya-témakörből

Északi Tömb -1.64 Rybár István terem

Biológia Szekció

Szakmai zsűri: Dr. Sármay Gabriella, egyetemi tanár; Dr. Schlett Katalin, habil. egyetemi docens, Dr. Márialigeti Károly, egyetemi tanár

- 09:00-09:20 **Bencsik Norbert:** A Caskin állványfehérje szerepe a dendrittüskék posztzinaptikus régiójának stabilizálásában
- 09:20-09:40 **Billes Viktor András:** Az autofág gének mutációi következtében fellépő kompenzációs mechanizmusok vizsgálata az ecetmuslica szemfejlődése során
- 09:40-10:00 **Biri-Kovács Beáta:** A metasztázis asszociált S100A4 fehérje internalizációjának és externalizációjának vizsgálata
- 10:00-10:20 **Gógl Gergő Zsolt:** Az RSK C-terminális interakcióinak átfogó vizsgálata
- 10:20-10:40 **Kovács Tibor:** Az autofágia szerepe a Drosophila hím csíravonal őssejtek regenerációjában
- 10:40-10:50 Szünet
- 10:50-11:10 **Lakatos Zsolt:** A korai endoszómák homotipikus fúziójában résztvevő SNARE fehérjék azonosítása
- 11:10-11:30 **Liliom Hanna Laura:** Nanostrukturált felszínek hatása idegszöveti sejtek letapadására és nyúlványnövekedésére
- 11:30-11:50 **Pozsgay Judit Katalin:** Az autoreaktív B-limfocitákat szelektíven célzó és elpusztító konstrukció hatékonyságának növelése
- 11:50-12:10 **Lőrincz Péter:** Autofagoszóma és endoszóma érésben szerepet játszó gének azonosítása és vizsgálata ecetmuslicában
- 12:10-13:10 Ebédszünet
- Szakmai zsűri: Dr. Török János, egyetemi tanár; Dr. Pongrácz Péter, habil. egyetemi docens, Dr. Kovács M. Gábor habil. egyetemi docens*
- 13:10-13:30 **Abdai Judit:** Harmadik felek közötti szociális interakciók értelmezése kutyáknál
- 13:30-13:50 **Dima Bálint:** Diverzitásvizsgálatok és fajszámbecslések problémái ektomikorhizás gombák körében
- 13:50-14:10 **Gábor Anna:** A verbális dicséret feldolgozásának agyi mechanizmusai kutyákban
- 14:10-14:30 **Hubai András Gábor:** Szabályozatlan osztódás az élet hajnalán
- 14:30-14:50 **Krett Gergely:** Alföldi szikes élőhelyek baktériumközösségeinek metagenomikai feltárása
- 14:50-15:00 Szünet
- 15:00-15:20 **Mayer Márton István:** A kolinerg pályarendszer molekuláris és sejtszintű változásai Alzheimer-kór során
- 15:20-15:40 **Miskolczi Christina:** A gyermekkori szociális elhanyagolás, a felnőttkori agresszió és az idegrendszeri plaszticitás kapcsolata - Új terápiás lehetőségek irányában
- 15:40-16:00 **Németh Márk:** Fluoreszcensen világító gyökérekolonizáló gomba létrehozása genetikai transzformációval
- 16:00-16:20 **Novák János:** A Geogarypidae álskorpió-család (Arachnida: Pseudoscorpiones) Délkelet-Ázsiából és Ausztráliából származó mintáinak a feldolgozása, valamint a családba tartozó Indogarypus Beier, 1957 genus revíziója
- 16:20-16:40 **Szász Eszter:** A territoriális agresszió rátermettség következményei az örvös légykapónál
- 16:40-17:00 **Somogyi Tímea:** Az abiotikus tényezők hatása a madarak életjelenségeire
- 17:00-17:20 **Keszei Fruzsina Piroska:** Követésező szájhigiéniai vizsgálatok

Északi Tömb 7.14 terem

Fizika Szekció

- 09:00-09:20 **Kukucska Gergő:** A szilícén Raman-spektrumának elméleti vizsgálata
- 09:20-09:40 **Bärnkopf Anna:** Termodinamika újszerű tanítása a középiskolában
- 09:40-10:00 **Beck Róbert:** Modern gépi tanulási és spektruminta-alapú módszerek alkalmazása az extragalaktikus asztrofizikában
- 10:00-10:20 **Bécsy Bence:** Gravitációshullám-kitörésekkel asztrofizikai kérdések nyomában
- 10:20-10:40 **Boross Péter:** Kvantumbitek szilícium nanoszerkezetekben
- 10:40-10:50 Szünet
- 10:50-11:10 **Dálya Gergely:** Galaxiskatalógusok használata a gravitációshullám-asztrofizika hajnalán
- 11:10-11:30 **Horicsányi Attila:** Patkányok kollektív keresési stratégiájának vizsgálata labirintusban
- 11:30-11:50 **Kalácska Szilvia:** Indentációs kísérletek és mikropilár összenyomás során végbemenő képlékeny deformáció vizsgálata elektrondiffrakció segítségével
- 11:50-13:00 Ebédszünet
- 13:00-13:20 **Kincses Dániel:** A kvark-gluon plazma kritikus pontjának keresése a PHENIX detektornál
- 13:20-13:40 **Kökényesi Zoltán:** A Nambu-Poisson struktúra kvantálása
- 13:40-14:00 **Bagoly Attila:** Háromrészcseke Bose-Einstein korrelációk vizsgálata
- 14:00-14:20 **Rozgonyi Kristóf:** Rádiósugárzó aktív galaxismagok szerkezeti változásainak vizsgálata nagy felbontású interferométeres technikával
- 14:20-14:40 **Száz Dénes:** A kivilágított hidak dunavirágokra gyakorolt hatásának csökkentése fénysorompóval és a viking hajósok Haidinger-pamaccsal történő navigálásának vizsgálata
- 14:40-15:00 **Takács Ádám:** A hadronizáció elméleti vizsgálata a CERN nagyenergiás ütközéseiben
- 15:00-15:20 **Takátsy János:** Gömbhalmaz-modellek tesztelése elnyúlt pályájú feketelyuk-kettősök gravitációshullám-jelével
- 15:20-15:40 **Török Csaba:** Az állapotsűrűség módszer alkalmazása a véges sűrűségű QCD vizsgálatára

Kari Tanácssterem

Kémia Szekció

Szakmai zsűri: Dr. Surján Péter, Dr. Novák Zoltán

- 09:00-09:20 **Vörös Tamás:** Aminósavak és aminósav-víz komplexek mátrixizolációs vizsgálata
- 09:20-09:40 **Nemes Ákos:** Kobalt-ftalocianin redoxi és elektrokatalitikus tulajdonságainak vizsgálata
- 09:40-10:00 **Bali Krisztina:** Polielektrolit/tenzid nanorendszerek nemegyensúlyi tulajdonságai és alkalmazásai
- 10:00-10:20 **Enyedi Kata Nóra:** Bifunkciós SAK polipeptid konjugátumok szintézise és vizsgálata
- 10:20-10:40 **Sarka János:** Komplex kémiai rendszerek rezgési-forgási energiaszintjének vizsgálata variációs magmozgás számítások segítségével
- 10:40-10:50 Szünet

Szakmai zsűri: Dr. Novák Zoltán, Dr. Túri László

- 10:50-11:10 **Kovács Noémi:** Fogászati implantátumként használt fémek és fémötvözetek stabilitásának elektrokémiai vizsgálata
- 11:10-11:30 **Kozma Eszter Erika:** Szuperfelbontásra alkalmas fluorogén jelzővegyületek szintézise és vizsgálata
- 11:30-11:50 **Varga Tamás:** Nitrogén-oxidok égéskémiájának modellezése
- 11:50-13:00 Ebédszünet
- 13:00-13:20 **Róth Csaba:** Hidrofil héj kialakítása poli(N-izopropil-akrilamid) mikrogél részecskéken
- 13:20-13:40 **Zwillinger Márton:** Szelektíven deuterált heterociklusos foldamer építőelemek szintézise

Északi Tömb 4.95 terem

Földtudományi és Környezettudományi Szekció

- 09:00-09:15 **Bozóki Tamás:** Geomágneses viharok új vizsgálati lehetősége Schumann-rezonancia segítségével
- 09:20-09:35 **Spránitz Tamás:** A Soproni-hegység turmalinban gazdag képződményeinek kőzettani elemzése és genetikai értelmezése
- 09:40-09:55 **Zalai Zsófia:** A Pásztori vulkán komplex geofizikai vizsgálata gravitációs, mágneses és szeizmikus adatok alapján
- 10:00-10:15 **Lovász Anikó:** Tengeraljzati hidrotermás folyamatokhoz kötődő ércesedések (példák a Dinaridákból)
- 10:20-10:35 **Pap Viktória:** Elektromos geofizikai mérések kiértékelése és elemzése implicit módon megadott megoldások esetén
- 10:40-10:55 Szünet
- 11:00-11:15 **Lukács Tamás:** Véletlen bolyongási algoritmus alkalmazása lassú diffúziós tartományra geofizikai CT és NMR mérésekben
- 11:20-11:35 **Varga György:** Változó súlypontok? A visegrádi országok külkereskedelmének alakulása az Európán kívüli világgal az európai uniós csatlakozástól napjainkig
- 11:40-12:30 Ebédszünet
- 12:40-12:55 **Bíró Tamás:** A Bükkalja középső-miocén, extenzív piroklaszt-sűrűségár folyási mintázata és lerakódási módja
- 13:00-13:15 **Havril Tímea:** Felszíni és felszín alatti víz-kölcsönhatás vizsgálata szimulációval és sztochasztikus modellezéssel
- 13:20-13:35 **Magyar Norbert:** Fajok elkülönítése modern adatelemző alkalmazásával az őslénytanban, Scutellidae csoportok példáján
- 13:40-13:55 **Leélóssy Ádám:** Mesterséges intelligencián alapuló levegőminőség-előrejelző rendszer létrehozása
- 14:00-14:15 **Király Csilla:** Mihályi-Répcelak természetes CO₂ előfordulás környezet- geokémiai vizsgálata
- 14:20-14:35 **Sáfián Fanni:** Környezetbarát energiagazdálkodási stratégiák szimulációja és optimalizációja Magyarországon
- 14:40-14:55 **Pozsgai Tímea:** Szigetköz területhasznosítása

AZ ELŐADÁSOK KIVONATAI

Az előadások kivonatai: az „A” keret hallgatói

Ágoston Tamás TTK

Valós leszámítási feladatok az algebrai geometriában

Bagdi Sára BTK

Hevesi Sándor, az emberi test misztériuma/Hevesy Iván, a modern művészetek útjai

Bagoly Attila TTK

Háromrészcseke Bose-Einstein korrelációk vizsgálata

Baráth Dóra BTK

Egy XVI. századi angol követ Magyarországról. Christopher Mont jelentései a német birodalmi gyűlésekről 1542-1546

Az 1540-es évek roppant nagy jelentőséggel bírtak Magyarország és Európa történelmében. Ezzel az évtizeddel mégis kevés kutatás foglalkozik, és ritkán értelmezik európai kontextusban a magyarországi eseményeket. Pedig a magyarországi és európai események, folyamatok közötti kapcsolat nem elhanyagolható, az előbbit az utóbbi által vázolt kontextusból kiszakítani nem lehet. Az események folyása mellett a diplomáciai kapcsolatok és az információáramlás által felrajzolt kép nagyban befolyásolták az egyes uralkodók külpolitikáját, így ezek elemzése közelebb vihet a korszak konfliktusainak megértéséhez.

A koraiújkori magyar történelem vizsgálatához új nézőpontot adhat a két részre szakadt ország és Anglia kapcsolatának feltárása. Christopher Mont német származású diplomata közel negyven évig állt az angol uralkodók szolgálatában; rendszeres jelentései mellett számos diplomáciai megbízatást is teljesített a Német-római Birodalomban. Előadásomban a VIII. Henrik uralkodása alatti tevékenységét mutatom be, valamint jelentésein keresztül igyekszem felvázolni, hogy az angol uralkodó milyen információkat kapott az 1542-1546 közötti birodalmi gyűlésekről és a kontinentális eseményekről, különös tekintettel a levelek magyar vonatkozású részeire.

Bánó Zoltán TTK (SEK)

Mennyei-Földi Harmóniák Egykor és Ma - A zeneszerző Széchenyiek emlékezetére

Kutatásom során a Széchenyi család zeneszerző tagjainak munkásságát tárom fel. Könyvtári kutatást végzek, eredeti kéziratokat és nyomtatott kottákat tárok fel, melyekről műjegyzéket készítek. A műveket kottaíró program segítségével modern nyomtatott formátumba írom át, és elemzésnek vetem alá. Műjegyzékem eddig 102 címet tartalmaz, melyek közül 53 tétel esetében a kottakép is rendelkezésemre áll. A kutatót zeneszerzők közül érdeklődésem fókuszában áll gróf Batthyány Miklós-né Széchenyi Franciska, akinek vokális műveit lekottáztam, elemeztem, feltártam keletkezésük hátterének lényeges momentumait. Programomhoz május-június hónapokban iskolai bemutató előadások kapcsolódnak, „Formabontó énekóra” címmel, melyeknek keretében Vas megyei iskolák diákjaival ismertetem meg a Széchenyi család zeneszerzőinek műveit. Projektem az Eötvös Loránd Tudományegyetem Savaria Egyetemi Központ Zenei Tanszékének HangMűhely nevű tudományos-művészeti műhelyében folyik, és kapcsolódik a műhely évek óta tartó Mennyei-Földi Harmóniák Egykor és Ma című sorozatához.

Bärnkopf Anna TTK

Termodinamika újszerű tanítása a középiskolában

Jelenleg a fizika nem népszerű tantárgy a középiskolában. Ennek egyik legalapvetőbb oka, hogy a diákok nem látják az összefüggést a valós élet és a fizika között, illetve a magyarázatok sokszor túl absztraktak számukra. Szakmódszertani kutatásom során ezen problémákra kerestem megoldást a termodinamika témakörben.

Ennek első lépéseként középiskolai tanárok körében felmértem, hogy jelenleg milyen módszerekkel tanítunk termodinamikát a középiskolában. Összegyűjtöttem, hogy milyen témakörök, fogalmak tanulása okoz nehézséget a diákoknak.

Az oktatás eredményesebbé és élet-telibbé tétele érdekében szemléletes példákat, kísérleteket gyűjtöttem. A kinetikus gázelmélet tanításának segítésére, mozgás-szimulációs programra tananyagokat dolgoztam ki. A tananyagokat, melyeket az előadásomban is bemutatok kimondottan az a cél motiválta, hogy a fizika jelenség és gyakorlat centrikusságát növelje.

Bécsy Bence TTK

Gravitációshullám-kitörésekkel asztrofizikai kérdések nyomában

A gravitációs hullámok 2015-ben történt felfedezésével egy új eszközhöz jutottunk a világegyetem megfigyelésére. Kutatásom során azzal foglalkozok, hogy pontosan hogyan lehet az aLIGO gravitációshullám-észleléseit felhasználni asztrofizikai kérdések megválaszolására, különös tekintettel a gravitációshullám-kitörésekre. Ezek olyan gravitációshullám-tranziensek, amelyek forrásai csak pontatlanul, vagy egyáltalán nem modellezhetőek. Jellemző forrásaik például a szupernóva robbanások és az elnyúlt pályájú feketelyuk-kettősök, de minden olyan forrás is ide sorolható, amely létezéséről ma még nem tudunk, hiszen jelenleg ezekről sincsen asztrofizikai modellünk. Előadásomban egy nemrégiben első szerzőségemmel megjelent szakcikk eredményeit mutatom be, amelyben azt vizsgáltuk, hogy az aLIGO első észlelési időszakára vonatkozóan milyen pontosan határozhatók meg gravitációshullám-kitörések egyes tulajdonságai az alábbi három területen: (i) égi pozíció meghatározása, (ii) hullámforma rekonstrukciója, (iii) a jel centrális momentumainak becslése. A pontosságok ismeretében behatárolható lesz azon asztrofizikai modellek legbővebb halmaza, amelyek e pontosságok mellett tesztelhetők lesznek. Az általunk használt módszertan segíti a detektorok és algoritmusok fejlődésének nyomon követését és motiválását is.

Benedekné Ficzer Kitti BTK

A Meidzsi-kori japán nyelvújító mozgalom, a genbun-iccsi Futabatei Simei munkásságán keresztül

Kutatásomban a tizenkilencedik század Japánjának legnagyobb nyelvújító mozgalomával, a genbun-iccsi undó-val „言文一致運動” (az irodalmi és társalgási nyelvek ötvözésének mozgalma) foglalkozom. Ennek hatására az újonnan megjelenő írások nyelvezete változáson ment át, és a klasszikus irodalmi nyelvel szemben a genbun-iccsi forma került túlsúlyba.

Ezen mozgalom egyik kiemelkedő alakja Futabatei Simei (二葉亭四迷 1864–1909), a tokiói születésű regényíró, műfordító, az orosz irodalom kiváló ismerője és fordítója. Ukigumo (浮雲 1887–1889), azaz „Szálló felhő” című művét az újkori japán irodalom első pszichológiai realista regényeként tartják számon. Immár genbun-iccsi formában keletkezett, bár szembetűnő alakuláson ment át az írás három éve alatt is, hiszen akkoriban még kialakulóban volt ez a forma. Kutatásom során ezekre a változásokra összpontosítok. További érdekesség, ahogyan Simei egyes szófordulataiban, leírásaiban megfigyelhető az orosz irodalom, főleg Turgenyev hatása.

Beszkid Judit BTK

Az orphikus Argonautika

Kutatásomban az egykor legősibbnek tartott, de ma már a Kr. u. 4-5. századra datált, ismeretlen szerzőjű hexameteres költeménnyel, az orphikus Argonautikával foglalkoztam. A mű újdonsága, és egyben legfőbb narratológiai sajátossága, hogy az Argó hajó válogatott legénységének kalandjait élete alkonyán maga Orpheus mondja el tanítványának, Musaiosnak.

Ez évi munkám során a költemény prózai fordításának elkészítésével foglalkoztam, valamint az elbeszélés azon jeleneteit vizsgáltam, amelyekben Orpheus mint énekes lép színre. Ezek az epizódok az elődöknél többnyire nem vagy nem ilyen formán szerepeltek, így arra tettem kísérletet, hogy a bennük kirajzolódó Orpheus-portré egyedi vonásait megragadjam.

Tezauráció, reprezentáció, tudományos szemlélet - a gyűjtemény mint fogalom változásai a kora újkorban

A XV. századtól kezdődően az új szellemi irányzat, a reneszánsz nyomán Európa szerte számos gyűjtemény jött létre a királyi, fejedelmi és főúri udvarokban, illetve a művelt, tehető polgárok otthonaiban. A társadalom ezen rétegeinek hatalmi szükségletei meghatározták kulturális igényeiket és magatartásukat is: a tezaurálás, az értékteremtés és a megőrzés, a látványosság pedig a reprezentáció, s így a politika része volt. Az ezekhez kapcsolódó mecénási tevékenység teremtette meg az előző két fogalom alapját, a támogatott és az udvarban foglalkoztatott művészek alkotásaikkal műpártoló uruk gyűjteményét gyarapították. A XVII. század végétől, illetve a XVIII. századtól a tudományos fejlődés hatására megváltozott a gyűjtemények összetétele és jellege, a nyilvánosság és a tudományos feldolgozás egyre nagyobb hangsúlyt kapott, mígnem megjelentek az első állami múzeumok.

Kutatásom során a gyűjtemény mint fogalom változásait követem végig a XVI–XVIII. század folyamán, a Kunstkammerek létrejöttétől, valamint az emögött meghúzódó társadalmi és mentalitási változásokat, a művelődés új formáit.

Többfaktoros kamatlábmodellek és egzotikus opciók

Napjainkban egyre összetettebb kereskedési mechanizmusok látnak napvilágot mind a szabályozott pénzügyi kereskedési platformokon, mind pedig a tőzsdén kívüli piacokon (OTC piacok), melyek leírása a pénzügyi modellezőket egyre nagyobb kihívás elé állítja. A különféle alap- és származtatott termékek áralakulását leíró egyfaktoros modellek alkalmazása során az illesztési hiba elfogadhatatlanul nagy lehet, ezért célravezetőnek tűnhet bizonyos többfaktoros modellek alkalmazása. A kutatás során ezen modelleket felhasználva többféle, a kamatlábtérmekekhez kapcsolódó klasszikus, európai opciókon túlmutató egzotikus opciók árazására teszünk kísérletet.

Előadásomban röviden ismertetésre kerülnek a témakörhöz kapcsolódó pénzügyi és matematikai alapfogalmak, illetve rövid áttekintést nyújtok a vonatkozó kvantitatív pénzügyi eredményekről, melyek nélkülözhetetlenek ezen modellek megértéséhez. Töreksem ezen összefüggések szemléletes tartalmát kihangsúlyozni a technikai részletekkel szemben, hogy a tárgyalt témák minél szélesebb hallgatóság számára befogadhatók legyenek.

Geomágneses viharok új vizsgálati lehetősége Schumann-rezonancia segítségével

A Föld körüli térségben kialakuló úridőjárási folyamatok megértése, melyet a hagyományos értelemben vett időjáráshoz hasonlóan elsősorban a naptevékenység határoz meg, az űreszközök (műholdak) széleskörű elterjedésével az utóbbi fél évszázadban egyre fontosabb tudományos területté vált. A jól vezető földfelszín és ionoszféra közötti üregben kialakuló Schumann-rezonancia jelenség egyszerre alkalmas mind bizonyos úridőjárási folyamatok, mind a földi klíma egy meghatározó eleme, a zivatartevékenység globális változásainak vizsgálatára. Előadásomban két, a kutatásom során kimutatott jelenséget mutatok be, melyeket úridőjárási folyamatok „lenyomataként” azonosítottunk. Részletesen bemutatom a Schumann-rezonancia jelenségét, a mérési adatok feldolgozási folyamatát, valamint a kimutatott hatások jellemzőit. Ezen jelenségek tovább bővíthetik a légkör töltött tartománya (ionoszféra, magnetoszféra), valamint az alsó, semleges légkör közötti kevésbé ismert csatolási mechanizmusok listáját.

A vallomásosság poétikája (főképp Radnóti Miklós verseiben)

Előadásomban a Radnóti Miklós-életmű befogadástörténetének megértésére és néhány vers (többek közt a Huszonnyolc év, A félelmetes angyal, a Razglednicák ciklus) vázlatos, de szövegek közeli értelmezésére vállalkozom. A témához először a jelenkori Radnóti-recepció felől közelíték azzal a felvetéssel, hogy Radnóti költészete az irodalomtudományi diskurzusban partvonalra került, miközben – a nagyközönség részéről legalábbis – az érdeklődés iránta töretlen. Mindez magyarázható a recepció eddigi alakulásával és azzal a folyamattal, amely nyomán – miként Vári György rámutat – arcot és hangot kaptak a szövegek. A versek ugyanakkor maguk is értelmezhetők arc- és hangadásként, Ferencz Győző monográfiájában ezért is jellemezheti Radnóti költészetét vallomásosként. Noha Ferencz megközelítései számtalanszor visszacsúsznak a megszokott, életrajzi megalapozottságú beszédmódokba, az amerikai irodalmi hagyományból kölcsönzött terminus (confessional poetry – vallomásos költészet) körüli problémák számos olyan szempontot kínálnak, amelyek Radnóti költészetét más fényben tüntetik fel. Másik célom ezért az, hogy az értelmezői pozíció felől is közelítő elméletekből – pl. Gillian White „lyric shame”-ről, Ricoeur gyanú és hit hermeneutikájáról alkotott gondolataiból, Paul de Man egyes szövegeiből – kiindulva adjak képet a Radnóti-recepció és a versek értelmezése közti összefüggésekről.

Mérni a mérhetlent - Tárgyalótermi pszichológia a polgári perekben

Daniel Kahneman izraeli-amerikai pszichológus 2002-ben közgazdasági Nobel-díjat kapott, Amos Nathan Tversky kognitív és matematikai pszichológussal közösen kidolgozott kilátáselméletéért. A homo ökonomikusra építő közgazdaságtan és a modern pszichológia találkozásából létrejött viselkedés alapú iskola mára az egyik legprogresszívabb irányzata a közgazdaságtannak. Bár jogtudományi Nobel-díj nincs, egy fiktív valóságban valószínűleg hahotázás törne ki, ha ma azt mondanám, tíz év múlva nem egy nagy jogtörténész vagy híres eljárásjogász, hanem egy pszichológus fogja elnyerni azt. Pedig a jog és pszichológia összefonódása ugyanolyan tudományos forradalmat indíthat be, mint a pszichológia találkozása a közgazdaságtannal! A forradalmak mindig áldozatokkal járnak, ami tudományos szinten leginkább saját kishitűségünk és zártságunk feláldozását jelenti. A modern pszichológia bár önmagában a mai jogrendszer kritikája, annak nem ellensége, hanem számos gyakorlati, emberi sorsokra kiható korrekciója lehet. A jog lezáró típusú, jelenlegi formájában gyakran nem képes választ adni azokra a konfliktusokra, amelyeket kezelni hivatott. Eközben a pszichológia tudományának megjelenése és fejlődése alapvetően rombolta le azt az emberképet, amelyre jogi gondolkodásunkat és rendszerünket építettük. Olyan emlékeztetre, észlelésre, és egyéb kognitív folyamatokra vonatkozó modern kutatások jelentek meg a pszichológiában, amely a jog alapvető intézményeinek átstrukturálását teheti szükségessé.

A fenti állításokból fakadóan az igazságszolgáltatás igazságtalanságokhoz vezethet, korrekcióra és alternatív megoldásokra szorul a pszichológia eredményeinek tükrében. A jogpszichológiai irányzat rendszerbe foglalása és gyakorlati alkalmazása annak ellenére, hogy egy hihetetlen lehetőségeket rejtő interdiszciplináról beszélünk, teljesen hiányzik hazai és nemzetközi szinten is. Hogy a pszichológusok és a jogászok miért nem találtak még egymásra akadémiai szinten? A választ nem tudom, de eljött az idő, hogy észrevegyük egymást!

Dálya Gergely TTK

Galaxiskatalógusok használata a gravitációshullám-asztrófizika hajnalán

A gravitációs hullámok 2015-ben történt első közvetlen észlelése egy új ablakot nyitott az Univerzumra. A következő nagy áttörés a többszörös csillagászat megvalósítása lenne, vagyis ha ugyanabból a forrásból gravitációs hullámokat és elektromágneses sugárzást is tudnánk detektálni. Mivel azonban a gravitációshullám-detektorok csak igen pontatlanul képesek meghatározni a forrás helyét az égbolton, szükségünk van egy galaxiskatalógusra, amely tartalmazza a lokális Univerzum galaxisainak égi pozícióját és legfontosabb paramétereit. Egy ilyen katalógus használatával jelentősen lecsökkenthető az égterület, amelyet az elektromágneses jel után kutatva át kell vizsgálnunk távcsöveinkkel, így sokkal nagyobb eséllyel találhatjuk meg azt. Előadásomban bemutatom az általam fejlesztett GLADE galaxiskatalógust, amelyet a LIGO gravitációshullám-detektorok elektromágneses megfigyelő partnerei jelenleg is használnak erre a célra, valamint felvázolok további projekteket, ahol már jelenleg is használják, vagy a közeljövőben használni fogják a galaxiskatalógust.

Damásdi Gábor TTK

Ekvipartíciós tételek és kapcsolódó diszkrét geometriai kérdések

Kutatásom egyik iránya az ekvipartíciós tételek voltak. Ezen belül is a six-way equipartition problémával foglalkoztam, mely a következő képen hangzik. Adott n pont a síkon. Találjunk három olyan egyenest, melyek egy ponton mennek át és úgy osztják hat részre a síkot, hogy minden részben ugyanannyi pont van. Boris Bukh eredménye, hogy ilyen egyenes hármas mindig létezik. Mivel ő csak egzisztencia bizonyítást adott, azt vizsgáltam, hogy algoritmikusan hogyan oldható meg a feladat. Bemutatok egy $n^2(\log n)$ időben futó algoritmust, amely tetszőleges ponthalmazhoz talál megfelelő felosztást.

Dankovics Attila TTK

Halmazrendszerekre vonatkozó extrémális problémák

Kutatásom központi témája Hamilton körök és párosítások egyszerű- és hipergráfokban. A vizsgált kérdések többségében adott egy gráf vagy páros gráf, melyben egy Hamilton kört vagy teljes párosítást keresünk. Továbbá adott egy másik gráf vagy halmazrendszer ami korlátozásokat jelent, például olyan Hamilton kört keresünk egy teljes gráfban mely adott négy elemű halmazok halmazrendszerének egyetlen elemét sem állítja elő mint két diszjunkt élének uniója. A vizsgált sejtések és elért eredmények extrémális típusúak, például legalább hány eleme kell legyen egy ilyen halmazrendszernek, hogy biztosan ne legyen megengedett Hamilton kör. Kutatásom kiindulópontját Katona O.H. Gyula 2005-ös Constructions via Hamiltonian Theorems című cikke és J. Robert Johnson 2013-as Matchings and Hamilton Cycles with Constraints on Sets of Edges című cikke adta. Johnson vezette be a következő jelölést: Reguláris páros gráfban keressünk teljes párosítást úgy, hogy nincs négy hosszú párosítás élekből és nem élekből álló alternáló kör. Ha n jelöli a gráf egy osztályában álló csúcsok számát, akkor $b(n)$ jelöli az egységes fokszámot a minimális olyan gráfban, mely komplementerében nincs megengedett párosítás. Az általa belátott felsőbecslést $b(n)$ -re sikerült megjavítanom.

Dobó Dorottya Erzsébet BGGYK

Az autizmusra jellemző olvasási és nyelvi folyamatok finomabb megértése felé

Az autizmus napjainkban is számos megválaszolandó kérdést vet fel, melyek egyike az olvasásban tapasztalható atipikus mintázatok. A nemzetközi szakirodalom és a gyakorlati tapasztalat egyaránt azt mutatja, hogy az autizmussal élő személyek jelentős részének ép dekódolási és szövegértési képességek mellett is nehezített az olvasott szöveg megértése.

Jelen kutatás ennek a jelenségnek a magyarázatához kíván adalékot nyújtani. Munkánk során az olvasási folyamatok tekintetkövetéses módszerrel történő online mérését tűztük ki célul, ami mindeközben elenyésző számban valósult meg az autizmus kapcsán. Kutatásunk sajátos továbbá abban, hogy az olvasási folyamatok mérése mellett a résztvevők kognitív profilját is feltérképezzük, képet kapva ezáltal arról, hogy az olvasási folyamatban tapasztalható esetleges eltérések milyen atipikus kognitív markerekkel járnak együtt, így egy lépéssel közelebb kerülünk a szakszerű intervenció kialakításához is.

Előadásomban az ezen célra kialakított vizsgálati paradigmát szeretném bemutatni, továbbá esettanulmányi jelleggel prezentálni az első mérések eredményeit.

Dombrovski Áron BTK

Új megközelítés a lehetségesvilág-fikcionalizmus felé: az erős artefaktualista lehetségesvilág-fikcionalizmus

Nem mondhatjuk azt, hogy vannak olyan elméletek a nyelvfilozófiában, amelyeket a jelentéssel és a referálással kapcsolatban mindenki egyöntetűen elfogadna. Vannak azonban olyanok, amelyek népszerűbbek a többinél, mint például a propozícióelmélet vagy a direktreferencia-elmélet. Hasonló a helyzet a lehetségesvilág-metafizika területén is: ha valaki nem akarja elkötelezni magát a lehetséges világok létezésével, nagy valószínűséggel a lehetségesvilág-fikcionalizmus valamely változatát fogja képviselni.

Ezeket az elméleteket és különböző változataikat már sokan, sok helyütt tárgyalták, eddig mégsem született olyan átfogó munka, amely a nyelvfilozófiai elméletek – különösen a fikcionális diskurzus elemzése során felmerülő – következményeit megpróbálta volna a lehetségesvilág-metafizika területén is alkalmazni. Kutatásomban ezért ennek megvalósítását tűztem ki célul.

Ella Orsolya ÁJK

A kognitív tudás szerepe a politikai vezetésben

A modern demokráciákkal szemben a fő ellenérv mindig is az volt, hogy a nép tudatlan, tájékozatlan és a legtöbb esetben érdektelen a politikát illetően. Ezáltal tehát azt állítjuk, hogy az átlagpolgár nem képes átlátni a politika komplex világát, valamint kétségek merülnek fel azzal kapcsolatban is, hogy képes-e az ésszerű és felelősségteljes döntéshozatalra. A kutatásomnak azonban az a kiindulópontja, hogy ha a vezetők és a választópolgárok kognitív képességeiben nem találunk aszimmetriát, csupán tájékozottságbeli, információmennyiségben alapuló különbségekről beszélhetünk, akkor azok a pszichológiai modellek, melyek az emberek korlátozott racionalitására utalnak, ugyanúgy érvényesek a vezetőkre is, mint a választóikra. Az elmúlt egy év eseményei – a Brexitről szóló népszavazás és Donald Trump elnökké választása – a választópolgárok tájékozottságának és politikai tudásának szerepét okvetlenül a politikai érdekeltségű témák és ügyek fókuszába helyezték. A kutatásban igyekszem bebizonyítani, hogy maga a demokráciaelméleti probléma struktúrája változott meg: ma már nem a tájékozottság mértéke a fő kérdés, hanem az, hogy az igaz tudás birtokában vagyunk-e.

A kockázatkereső viselkedés magyarázata: a tudatos és nem tudatos kognitív folyamatok átszerveződése?

A kontrollált/explicit tanulási képességek fiatal felnőttkorig folyamatosan fejlődnek, az intuitív/implicit tanulás fejlődési görbéje azonban vitatott még a szakirodalomban. Célunk az volt, hogy fényt derítsünk arra, hogyan kapcsolódnak az intuitív és kontroll képességek ahhoz, ahogyan az egyén egy kockázatos helyzetben dönt, a különböző fejlődési szakaszokban. 173 személy vett részt a kutatásban, 7 évestől 29 éves korig. Ezen a mintán a végrehajtó működés, az intuitív készség és a kockázatvállalás önálló ontogenetikai útvonalát, illetve ezen folyamatok rendszerének fejlődését egységesen megvizsgáltuk. Eredményeink szerint a végrehajtó működés gyermekkortól fiatal felnőttkorig egyre javult, az intuitív tanulási készség ezzel ellentétben egyre gyöngült. Továbbá, gyermek- és serdülőkorban az intuíció függött össze a kockázatos döntésekkel, felnőttkorban viszont a végrehajtó funkció. Ez tükrözhet egy fejlődési „kognitív stratégiaváltást”, vagyis azt, hogy az egyén a kognitív érettségének megfelelő képességeit mozgósítja egy bizonytalan döntési helyzetben.

Fördögh Ádám Miklós TTK

Transz-Ciklooktén származékok szintézise

A bioortogonális reakciók olyan kémiai reakciók, melyek lehetővé teszik, hogy biomolekulákon kémiai változtatásokat hajtsunk végre élő sejtjes közegben. Ezek az átalakítások ugyanis nagy hatékonysággal, gyorsan lejátszódnak élő sejtjes közegben anélkül, hogy a reagensek toxikusok lennének az organizmusra. Ilyen reakcióknak számos potenciális felhasználási lehetősége van mind a biológiai kutatások, mind az orvosi diagnosztika és az anyagtudományok területén. A tetrazinok és TCO-k ígérik a leggyorsabb bioortogonális reakciókat, így a kis koncentrációban előforduló biomolekulák és reagensek esetén is értékelhető reakcióidőt nyújthatnak. A bioortogonális reagensek széleskörű alkalmazhatóságát teszi lehetővé, ha azokat nem természetes oldalláncú aminosavként fehérjébe kódolni tudjuk. E projekt során, olyan feszített gyűrűs TCO származékok előállításával foglalkoztam, melyek várhatóan fehérjékbe kódolhatók lesznek. Beszámolómban a kívánt célvegyületek szintézisét, azok szerkezeti azonosítását, a szerkezetek kapcsán végzett számításokat, valamint reaktivitási és stabilitási kísérleteket tárgyalom.

Fábián Áron ÁJK

A két világháború közötti magyar kisebbségvédelem közjogi dimenziói

Dolgozatom célja, hogy a nemzetközi jog érvényesülésének és követésének egyes elméleti problémáit a két világháború közötti népszövetségi kisebbségvédelmi jog példáján keresztül mutassa be. Témaválasztásomnak két oka volt: egyrészt mint az ENSZ és az emberi jogi rezsime elődje, ezen korszak a mai napig érezteti hatását. Másrészt pedig általános konklúziók levonására is alkalmas a téma a különböző jogi rendszerek legitimitásának kutatásához, mivel szemléletesen, élesen jelennek meg benne a nemzetközi jog hegemoniájával kapcsolatos problémák. Dolgozatom tehát elsősorban elméleti, jogbölcseleti, történeti síkon elhelyezett vizsgálati tárgyval.

A kisebbségi jogi rezsime rövid bemutatása után áttekintem a nemzetközi jog természetével kapcsolatos jogelméleti álláspontokat. Elsősorban Martti Koskenniemi-re és Herbert Hartra támaszkodva a nemzetközi jog utópia és apológia közé szorultságára építve mutatom be azon ontológiai problémát, amely a nemzetközi jogi érvelésekben óhatatlanul megjelenik. Rávilágítok, hogy a nemzetközi jog kötőerejének megalapozása milyen vitákat generált a két világháború közötti időszakban. Kutatásom során megvizsgáltam a magyar alkotmányos rendszert az első világháborút követően, aminek eredményeként az oktrojált alkotmány elméleti kategóriába soroltam a szerződéses kisebbségvédelmi intézkedéseket a magyar jogrendszerben. Ennek a megközelítésnek a segítségével azt az elméleti kérdést kívántam vizsgálni, hogy miként tud hatékonyan fellépni a nemzetközi jog az egyes államokkal szemben. Erre a kérdésre válaszolva Joseph Raz legitimitáseméletét használtam fel, amelynek segítségével rámutatok, hogy a nemzetközi jog érvényesülése elsősorban azért volt korlátozott a vizsgált időszakban, mivel nem tudta az egyes országok cselekvési indokai helyébe saját cselekvési indokait állítani. Esettanulmányomnak használtam a numerus clausus törvény ellen különböző zsidó szervezetek által indított kisebbségi panaszt. Az ezen panaszeljárásokban alkalmazott érvelési struktúrákból egyértelműen kitűnik, hogy valóban nem volt megfelelő legitimitása a Népszövetségnek és a népszövetségi jogi rezsime-nek. Dolgozatom tehát egy konkrét téma áttekintése kapcsán kívánt új, kritikai módszertannal választ keresni olyan általános jellegű elméleti jogi problémákra, amelyek a mai napig kérdéseket vetnek fel.

Tér és irodalom összefüggései, a reformkori divatlapok térpoétikája

Kutatásomban Gaston Bachelard térpoétika fogalmából kiindulva vizsgálom a reformkori divatlapokban megjelent szövegeket. Megállapíthatónak tartom, hogy a korban új jelenségként fellépő irodalmi sajtóban közölt írások sokszínűen bánnak a térrel, a szerzők gyakran távolodnak el a statikus térkezeléstől, mozgó fókuszot használnak, illetve a szövegek jó részében a tér nem pusztán háttér szereppel bír, hanem jelentést képviselő tényező. A *Regelő Pesti Divatlap*, a *Pesti Divatlap*, az *Életképek* és a *Honderű* írásait vizsgáltam. Úgy találtam, hogy kirajzolhatók bizonyos tendenciák, megnevezhetők leggyakrabban használt tér-képzetek (pl. szoba mint az intimitás tere, a természeti tájaknál a narrációban összemósuló belső és külső tér stb.), melyeket érdemes egymás mellé helyezni. Így pl. a város megjelenítése és az ezzel összekapcsolódó sétáló nézőpont kiemelhető, önálló vizsgálatra érdemes téma. A tendenciákkal kapcsolatos kérdések megfogalmazása mellett céлом konkrét művek részletesebb, szövegszintű vizsgálata, abban a tér és irodalom összefüggéseinek feltárása. A tér fogalmát tágran értelmezem: a valós – fiktív, az elbeszél – befogadó által leképezett tér oppozíciók vizsgálata mellett a divatlap mint szövegtér vonatkozás is jelentősnek tartom, arra igyekszem reflektálni, hogyan hat ez a tér a művek befogadására (szövegek egymás mellett megjelenése, grafikus megoldások, folytatásokban közlés stb.).

Elektrodermális aktivitás életkori különbségei gyermekkorban

Az elektrodermális aktivitás (EDA) mérésének segítségével lehetőségünk van következtetni a vegetatív idegrendszer működésére, például olyan érzelmi hatásokra, mint az eltitkolt információt kísérő tipikus stressz-válasz. Az EDA életkori sajátosságaival azonban csak kevés kutatás foglalkozik. Az egyik legérdekesebb kérdés a tagadást kísérő EDA mintázat. Kutatásom célkitűzése annak feltárása, hogy milyen EDA mintázat kíséri a válaszokat egy „itt a piros, hol a piros” jellegű játék közben egyetemistáknál, általános iskolásoknál és óvodásoknál. Az ÚNKP ösztöndíjam 10 hónapja alatt célom iskolás és óvodás csoportok felmérése volt. A kísérlet során a résztvevő elrejtett valamit három pohár közül valamelyik alá, miközben a kísérletvezető elfordult. A kérdőre vonás során („Ide rejtetted?”) tipikusan megjelent egy hullám-természetű EDA válasz. Ami rendkívül érdekes, hogy az igazmondás és tagadás során is hasonló EDA hullám jelenik meg. Azonban ha az elrejtett tárgy nem csupán egy papír korong, hanem a résztvevő által választott matrica vagy csokoládé erőteljesebb EDA mintázatot tapasztalunk egyetemistáknál. Ugyanakkor az eddig feldolgozott eredmények alapján, ez a gyermekek EDA mintázatában nem detektálható. Ezek az eredmények fontos adalékok az elektrodermális aktivitás életkori sajátosságainak vizsgálatához.

Az okos és balga szüzek ábrázolása a középkori művészetben, különös tekintettel a könyvfestészetre

Máté evangéliumában (25,1-13) olvashatjuk a példázatot a tíz szűzről: az öt okosról, akik tartalék olajjal felkészülve várják a vőlegényt, így beléphetnek a lakodalmi ünnepre és az öt balgáról, akik, az olajból kifogyva, alvó lámpásaikkal nem nyernek bebocsátást. A példabeszédben Krisztus valójában második eljövételéről és a mennyek országába való bejutásról beszél. Az eszkatológikus történetet előszeretettel ábrázolják a középkorban, legrepresentatívabb módon a gótikus kapuzatokon, de számos példát ismerünk a fal- és a könyvfestészetből is. Előadásomban a hangsúlyt az utóbbiakra helyezem. A műfaj első ismert reprezentánsa a rossanói bíborevangeliárium, a 6. századból. A későbbiekben többek között illuminált Bibliákban, Speculum virginumokban és Speculum humanae salvationisokban találkozhatunk a példázat ábrázolásaival. Milyen jelenetekkel ábrázolják közösen? A történet mely aspektusai a hangsúlyosak, és mely attribútumok különböztetik meg az okosakat a balgáktól? Ezekre a kérdésekre keresem a választ.

Az alkotmányok stabilitását biztosító jogtechnikai eszközök nemzetközi palettája

Az Alaptörvény jelenleg a legfiatalabb európai alkotmány, a hatályba lépése óta eltelt közel öt évben mégis megélt hat módosítást; ebből ötöt alig több, mint másfél év leforgása alatt. Aktuális a kérdés, hogy hogyan történt ez meg, és aktuális a kihívás is, hogyan lehetne az Alaptörvény stabilitását hatékonyabban biztosítani.

Először általánosságban foglalkozom az alkotmányos stabilitás és rugalmasság kérdésével. Az alkotmányok legitimitásának egyik fő követelménye, hogy az alkotmányozási és alkotmánymódosítási folyamatok során a vonatkozó speciális szabályok szerint járjanak el – olyan alapvető jogi dokumentumokról lévén szó, amelyeknek közmegegyezés tárgyat képező alapértékek magas fokú védelmét hivatottak biztosítani. Az alkotmánymódosítási eljárást szabályozó klauzuláknak azonban egyúttal megfelelő mozgásteret is kell biztosítaniuk ahhoz, hogy a folyamatosan változó társadalmi és gazdasági körülményekre tekintettel indokolt változtatásoknak ne jelentsék gátját. A kartális alkotmányok évszázadai alatt számos olyan jogtechnikai megoldás kristályosodott ki, amelyekből az alkotmányozó kiválaszthatja az adott állam számára legmegfelelőbbnek ítélt kombinációt.

Kutatásom második felében ezen jogi eszközök közül tekintem át azokat, amelyek valamilyen ponton kapcsolódnak a magyar szabályozáshoz. Foglalkozom az alkotmánymódosítás minősített többséggel történő elfogadásának követelményével, kitérve arra, hogyan függ ez össze egy állam választási rendszerében a mandátumszerzés arányosságával. Elemzem a közvetlen demokrácia bekapcsolódását az alkotmányozási folyamatba és megvizsgálom, miért nem lehet helye hazánkban népszavazásnak ebben az eljárásban. Vizsgálom továbbá az örökökévalósági klauzulák természetét, illetve ütköztetem az alkotmánymódosítások alkotmánybíróság általi tartalmi felülvizsgálatának lehetőségét és a hatalmi ágak szétválasztásának elvét, kitérve az alkotmányellenes alkotmánymódosítások, illetve az alkotmánybíróságok függetlenségének kérdésére.

A megszerzett ismeretek konklúziójaként megállapításaim és de lege ferenda javaslatom révén adalékkal kívánok szolgálni az alkotmányok stabilitását biztosító jogtechnikai eszközök kiemelten fontos témakörének kutatásaihoz.

Hegedüs Norina Júlia BGGYK

Adaptáció és egyetemes tervezés az enyhén értelmi fogyatékos tanulók rendszerszintű mérésekben való részvételéért

A rendszerszintű mérések célja az oktatási rendszer, illetve azok egyes alrendszeinek az értékelése (Golnhofer, 2003). Jelenleg Magyarország rendszerszintű mérése, az Országos Kompetenciamérés megírása alól az enyhén értelmi fogyatékos tanulók mentesülnek. Ahhoz, hogy az eredményekre alapozott fejlesztések figyelembe vegyék az ő szükségleteiket is, részt kell venniük a mérésben, a megfelelő validitású eredményekhez pedig a mérést adaptálni kell (Szenczi-Velkey és Szekeres, 2015).

2012-ben enyhén értelmi fogyatékos tanulók megírták a kompetenciamérés egy kísérleti, adaptált változatát (Szenczi-Velkey és Szekeres, 2015). Kutatásomban az ebben a mérésben résztvevő enyhén értelmi fogyatékos tanulók (n = 236) szövegértés szubtesztre adott válaszainak minőségi elemzését végeztem el. A tanulók rossz válaszait tipizáltam, és megoldási stratégiákat fogalmaztam meg ott, ahol a hiba nem a szövegértési kompetenciához, illetve nem az item által elvárt gondolkodási művelethez kapcsolódik. A kutatási eredmények hasznosíthatók a olyan mérések tervezésénél, amelyben enyhén értelmi fogyatékos tanulók is részt vesznek.

Horicsányi Attila TTK

Patkányok kollektív keresési stratégiájának vizsgálata labirintusban

A kollektív viselkedés a természet egyik legalapvetőbb jelensége, és az élővilágban meghatározó jelentőséggel bír a molekuláris szinttől egészen a globális ökoszisztémáig. Kutatásának eredményei a gyakorlatban is sokféle módon felhasználhatóak, például sejtek, emberek mozgásának leírására, viselkedésük megjósolására, vagy akár robotok programozására. A kollektív viselkedés egyik alapesete a csoportos keresés, amit kutatásom során elméleti úton, szimulációval és patkányokkal gyakorlati úton is tanulmányoztam. Bemutatom, hogy a valós csoport teljesítménye jobb, mint ha az egyedek egymástól függetlenül mozognának. A csoportos keresés mechanizmusainak megértéséhez több paramétert vizsgáltam. Statisztikai módszerekkel beláttam, hogy ezek közül melyek befolyásolják ténylegesen egy patkány irányválasztását a mozgása során.

Az explicit és implicit statisztikai tanulás idegtudományi jellemzői

A környezetben jelenlévő ismétlődő mintázatok és statisztikusan térben és időben együtt járó események felismerése és elsajátítása evolúciósan alapvető képességünk, melynek háttérben meghatározó a statisztikai tanulás folyamata. Ez a folyamat tudatosan, valamint tudatosság és figyelem nélkül is le tud zajlani. Kutatásomban az explicit, vagyis tudatos és az implicit, vagyis nem tudatos statisztikai tanulással foglalkozom; ennek megértése érdekében két projektet dolgoztam ki: egy viselkedéses előtesztelést végeztünk és egy agyi stimulációs vizsgálatot futtatunk le. A gyakorisági alapon együtt járó eseményekre való rátanulás megbízható és ökológiailag érvényes mérőeszköze az Alternáló Szeriális Reakcióidő (ASRT) feladat, mely lehetővé teszi, hogy mind tudatosság mellett, mind annak hiányában vizsgáljuk a tanulási folyamatot. A viselkedéses előtesztelés során az explicit és implicit ASRT feladat során elsajátított tudást és annak konszolidációját vetettük össze. 38-38 fő vett részt az explicit és implicit kondíciókban, a konszolidációs periódus 12 óra volt. A vizsgálatunk kimutatta, a statisztikai tanulási teljesítmény nem függ a tudatosság mértékétől, a két csoport egyformán tanult és egyformán konszolidálta az elsajátított tudás: mindkét esetben megtartott maradt a tudás a 12 óra alatt. Ezen eredmények arra engednek következtetni, hogy az emlékezeti működések a feladat, az elsajátítandó tudás által megkövetelt tanulási mechanizmus alapján különülnek el és újra kell gondolni a memóriarendszerek tudatosság mértéke szerinti felosztását. Ez a viselkedéses előtesztelés megmutatta, hogy a statisztikai tudás mérésére egyformán alkalmas az explicit és implicit ASRT feladat. A folyamat háttérben álló idegrendszeri aktivitás vizsgálatához kialakítottunk egy paradigmát mely nem-invazív agyi stimulációt technikát használ és lehetővé teszi egy adott frekvenciataromány szerepének kísérletes úton való tesztelését és módosítani tudjuk a tanulási folyamatot. Első lépésben előtesztelést végeztünk, az eredményeket bemutattuk egyik legnagyobb agyi stimulációs konferencián. Az itt kapott visszajelzések alapján módosítottuk a kezdeti kísérleti elrendezést és a legfrissebb kutatási eredményeknek megfelelően kialakítottuk a jelenlegi paradigmát. Az adatok felvétele jelenleg is zajlik. A konferencián a stimulációs vizsgálat paradigmáját és a háttérben álló elméleti megfontolásokat, valamint az előzetes eredményeket kívánom bemutatni, a viselkedéses vizsgálat eredményei mellett.

Milyen pszichológiai tényezők segítik elő a fiatalkori függőség kialakulását?

A Milyen pszichológiai tényezők segítik elő a fiatalkori függőség kialakulását? c. pályázatomban tartozó előadásomat hívhatnánk úgy is, hogy Milyen tényezők vannak hatással a szerencsejáték függőség kialakulására?, mert ezzel jobban lefedem és magyarázom, hogy mire jutottam az elmúlt időszakban. Szeretném bemutatni, hogy a pályázati anyagom, ami egy hosszútávú, longitudinális vizsgálatot előkészítő kutatássorozat első építőköve, hogyan készült el, hogyan lett a teljes függőség témaköre leszűkítve a szerencsejáték függőségre.

Ennek során ismertetem, hogy mivel a szakirodalmi elemzés általános, úgynevezett „scoping” technikája nem elég alapos egy, a pályázatban felvázolt modell elkészítéséhez, szisztematikus szakirodalmi elemzés (systematic review) elkészítését tűztük ki, ahol metaanalízis segítségével emeljük ki a pszichológiai szempontból releváns addiktív- és rizikófaktorokat. Az így felállított hipotéziseket egy már meglévő, korábbi, 2015-ös, főként egyetemistákat felmérő (N=2992; Méletkor=99,6 SDéletkor=3,04) addiktív kutatás eredményein kívánom majd tesztelni. Az így kapott modell alapján pedig az eredeti tervnek megfelelően 5-7. osztályosok körében pilot vizsgálatokat tervezek majd még felvenni.

A munkaerőpiac hálózatalapú megközelítése – Korábbi munkatársak szerepe a munkahelyváltás folyamatában és azt követően

Jelen kutatás célja annak vizsgálata, hogy a korábbi munkakapcsolatok hatást gyakorolnak-e egy egyén munkahelyváltását követően az általa kapott kezdőbér mértékére, valamint az új cégnél eltöltött munkaidejének hosszára. Az elemzés adminisztratív államigazgatási adatokon alapul, az adatbázis a 2003-2011 közötti időszakra vonatkozóan tartalmazza a magyarországi népesség 50 százalékának munkaerőpiaci adatait, havi bontásban. A tanulmány legfontosabb eredményei közé tartozik, hogy a volt munkakapcsolatok figyelemreméltó hatást gyakorolnak a kezdőbérré, valamint az adott cégnél eltöltött munkaidő mértékére. Azok, akik olyan céghez nyerne felvételt, ahol dolgozik volt munkatársuk átlagosan 3,3%-kal nagyobb kezdőbérré számíthatnak azokhoz viszonyítva, akiknek nincs hasonló ismerősük, valamint átlagosan akár fél- egy évvel több időt töltenek el a cégnél.

A szlovákiai magyar kisebbség nyelvcsereje

Mi történik azokkal a diákokkal, akiket magyar nyelvű szülei szlovák óvodába és iskolába íratnak? Az iskolában mennyire fogadják el a szlovákot mint tanítási nyelvet, mennyire lehet őket „elszlovákosítani”? Ilyen kérdésekre kerestem a választ szakdolgozatomban, melynek címe: Nyelvi diverzitás egy felvidéki iskolában.

Kutatásom során egy szakközépiskola osztályában 36 tanórát figyeltem meg, és jelen voltam az órák közti szünetekben is. A megfigyelt, szlovák tanítási nyelvű tanórákon számos kódváltást figyeltem meg, amelyeket Lanstyák (2000) és Németh (2001) osztályozási rendszere alapján kialakított, saját rendszerem alapján kategorizáltam. A tanári kódváltások oka főként a magyarázó és nevelő funkció volt, míg a diákok főként a tanóra szigorától való eltérés kifejezésekként váltottak magyarra.

A kutatás második, kérdőíves részében megállapítottam, hogy a diákok mindennapi életében a magyar nyelv használata az elsődleges: szolgáltatásokat magyarul vesznek igénybe, barátaikkal magyarul beszélgetnek, a közösségi médiát főként magyarul használják, csupán az írott sajtó-fogyasztásukban emelkedik felül a szlovák nyelv aránya.

Lanstyák István 2000. K otázke striedania kódov (maďarského a slovenského jazyka) v komunitě Maďarov na Slovensku. In: Slovo a slovesnost, 61. évfolyam, 1. szám. 1-17. <http://sas.ujc.cas.cz/archiv.php?art=3872> Utolsó letöltés: 2017.3.4.

Németh Andrea 2001. A kódváltás pragmatikai kérdései egy kétnyelvű közösségben. In: Fórum Társadalomtudományi Szemle. III.évfolyam, 2001/3. szám.

Kecskés Nóra TÁTK

Állampolgári szocializáció vizsgálata a drámán keresztül

A posztnormalitás kora nem kínál útmutatást, az egyénekre bízva saját válaszaik megkonstruálását. Ahhoz, hogy ez sikeresen mehessen végbe, nagyon fontos a reflexivitás, amelynek elengedhetetlen feltétele az autonóm gondolkodás és cselekvés. Kutatásomban a Nyitott Kör Egyesület Kötéltánc című komplex színházi nevelési előadásán résztvevő kilencedikes osztály performanszait elemzem. A drámás foglalkozás Szophoklész Antigoné című drámája alapján a hatalom kérdését járja körbe a diákokkal, ám az autonóm cselekvések és az autonómiáról alkotott véleményük vizsgálatára is alkalmas. Kutatásomban így a hatalomról alkotott társadalmi imaginációik mellett a kreóni hatalommal szembeni morális érvelésüket és autonóm cselekvéseiket vizsgálom.

A három órás foglalkozás - amely színházi jelentékből és drámás játékokból áll - három elkülönülő részre osztható. Az első részében a Sik Domonkos által első autonómia előfeltételként definiált szeretet nyújtotta autonóm viselkedést lehet feltérképezni. A második játékrészből azt tudhatjuk meg, hogy a diákok hogyan definiálják a jó hatalmat és ebben milyen szerepet szánnak az autonómiának. A harmadik részből a jog nyújtotta autonóm érvelésükről és a szolidaritás biztosította mezőlogikát is megváltoztatni képes autonóm cselekvésükről tudhatunk meg többet, amelyet az autoriter királlyal szemben gyakorolhatnak.

Interpretatív kutatásomban a drámát médiumként használom. Elemzésemben elsőként a látottak minél pontosabb rekonstruálására törekszem, majd a drámapedagógusokkal készült interjúk alapján a drámás játékok diagnosztikus funkcióját mutatom be. Feltárva azt, hogy mi is elemezhető az alakításokban, azt saját elméleteim, majd a résztvevőkkel készített csoportos interjúk, a velük íratott esszék és a kísérő tanárokkal készült interjúk alapján értelmezem.

A dramatikus játékokon keresztül felszínre hozott jelentések a színházi nevelési előadás pedagógiai céljai által formálódnak is. Célom, hogy ezeket a formálódó jelentéseket minél pontosabban bemutassam, rávilágítva, hogy a dráma olyan eszköz, amely a nehezen megfogalmazható testi tudások megjelenítését is lehetővé téve segít a résztvevőnek megfogalmazni, hogy hogyan élnek és hogyan szeretnének. Ezen túl a közösség minden elképzelhető véleményét, társadalmi imaginációját felszínre hozva az értelmezések versengésének dinamikája is feltárul.

Keszei Fruzsina Piroska PPK (SEK)

Követéses szájhigiéniai vizsgálatok

Leendő biológianárként, rendkívül fontosnak tartom az egészséges életmód oktatását és állandó jelenlétét az iskolában. Célkitűzésünk az volt, hogy felmérjem az általános iskolások szájpolási és étkezési szokásait, valamint a nyálminták begyűjtésével, baktériumok kitenyésztésével és a nyál pH mérésével átfogó képet kapjak orális egészségi állapotokról. Kérdőív és laboratóriumi mérések alapján következtetni tudunk arra, mennyire áll fenn náluk a caries kialakulásának veszélye és milyen típusú fogápolási oktatás a leghatásosabb számukra. Ennek mérésére kérdőíveket és két vizsgálati csoportnál különböző oktatási módszereket használtam. A kérdőív rákérdez a gyerekek személyes higiénijára, tartós betegségeire, étkezési szokásaira és szülei legmagasabb iskolai végzettségére is. A kontroll csoportot belevontam a mérés menetébe, kötetlen, interaktív oktatási módszerrel adtam át a szükséges információkat. A másodikként vizsgált iskola diákjai viszont kizárólag frontális előadás keretében kaptak fogápolással kapcsolatos ismereteket.

Mindemellett új, a fentiekre alkalmas módszertan kidolgozására volt szükség a labormunkához, amely reprodukálhatóvá és más mérésekkel összehasonlíthatóvá teszi azt. Eredményeim igazolják, hogy általános iskolában a fogápolási oktatás feltétlenül szükséges lenne, akár minden évben is. Nem elég, ha a diákok tanulmányaik során egyszer, vagy csak otthon hallják az információkat. Az interaktív játékos módszer 9-14 éves gyermekek számára hatékonyabbnak bizonyult, mint a frontális prevenció oktatás.

Kincses Dániel TTK

A kvark-gluon plazma kritikus pontjának keresése a PHENIX detektornál

Az idő kezdetén az univerzumot egy forró és sűrű, úgynevezett kvark-gluon plazma töltötte ki. Ahogy az univerzum tágult és hűlt, a kvarkok összeálltak komplexebb részecskékké - hadronokká. Így keletkeztek az első protonok, neutronok is, azaz az atommagok alapvető építőkövei. Ahhoz, hogy az univerzum kezdeti állapotában jelen lévő anyagot vizsgálhassuk, hatalmas energiával össze kell ütköztetnünk nagy atommagokat, azaz nehézionokat. A hatalmas sebességre felgyorsított atommagok ütközésekor létre jön a kvark gluon plazma, ami a pillanat tört része alatt hadronizálódik, azaz rengeteg különböző részecske repül ki a tér minden irányába, ezeket komplex detektorrendszerekkel detektáljuk. A kvark-gluon plazma tulajdonságainak vizsgálata egy aktívan kutatott, és sok új felfedezést ígérő terület. A magyar PHENIX kutatócsoport tagjaként végzett kutatásom célja, hogy egy általunk kidolgozott új, precíz mérési módszer segítségével feltárjuk a kvark-gluon plazma tulajdonságait, és információkat szerezzünk az erősen kölcsönható anyag fázisdiagramjáról - ehhez különböző ütközési energiákon felvett adatok részletes elemzése szükséges. A kísérleti adatanalízis során HBT, vagy más néven Bose-Einstein korrelációs függvények mérésével, és a függvényillesztésekből kapott paraméterek elemzésével foglalkoztam. A feldolgozott arany-arany atommag ütközések kísérleti adatait a Relativisztikus Nehézion Ütköztetőnél található PHENIX kísérlet rögzítette. Előadásomban ismertetem a témakör alapjait, illetve felvázolom a kísérleti adatanalízis főbb lépéseit, majd részletesen bemutatom a Lévy-típusú HBT-korrelációs függvények mérése és analízise során elért eredményeket.

Kintli Borbála BTK

Etika és esztétika összefüggése (Pilinszky János és Emmanuel Lévinas életművében)

Miközben etika és esztétika kapcsolatára még egy olyan specifikus nézőpontból is eltérő válaszok rajzolódnak ki mint a lévinasi elementáretika, amennyiben azt két életmű együtt olvasásán keresztül vizsgáljuk, még összetettebbé válik. Kutatásomban egyrészt Emmanuel Lévinas és Pilinszky János műveinek fiktív „párbeszédén” keresztül vizsgáltam az „elkötelezett” művészet lehetőségét, másrészt azt a lévinasi életmű tágabb kontextusában szemléltem. Lévinas munkásságán belül szerepet kapnak a 40-es években megfogalmazódó radikális művészetkritika mellett megszülető művészekről, műalkotásokról írott esszék, azok eltérő állásfoglalása. Bár az írások motívumrendszere nagyfokú hasonlóságot mutat, az, hogy az egyes fogalmak alatt pontosan mit érthetünk, jelentősen átalakul. Pilinszky esetében nem csupán elméleti szinten válik elemezhetővé a kérdés, költészete megteremtí annak lehetőségét, hogy esszéinek gondolatvilágát a versekkel kapcsoljuk össze. Az elmélet és gyakorlat között húzódó ambivalenciának legszebb példája a poétikáján „túl”, sajátos küszöbpozícióban elhelyezkedő színházi munkássága.

Kommunikáció és integráció - A pszichoanalízis egy filozófiai olvasata

A kommunikáció és integráció című kutatás a pszichoanalízis egy filozófiai értelmezését nyújtja. A kutatás Michel Foucault azon gondolatból indul ki, hogy a modernitás teljes, egész, önálló és öntörvényadó emberképe, ahhoz, hogy konzisztens lehessen, kénytelen bizonyos dolgokat kizárni önmagából. Foucault hatalomról szóló gondolataiban a bolond vagy őrült e kizárás paradigmatis figurája. Az őrült a nem-értelem birodalmát képviseli, úgy is mondhatjuk az értelem árnyéka, amit a fent említett egészséges emberképnek szükségszerűen ki kell zárnia magából. Így a bolond alakja strukturálisan mindig a Másik lesz, aki kívülálló, megismerhetetlen, rendellenes, tehát potencióális veszélyforrásként elzárást érdemel.

Az őrülettel szembeni nyugati elképzelések fordulópontjának tekinthetjük Sigmund Freud munkásságát, mivel az általa kialakított pszichés fejlődési modell elismeri az addig nem értelmesnek vélt cselekvések mögött megbúvó értelmet. Freud úgy véli, a szubjektum – szemben a felvilágosodás alanyával – nemhogy nem kerek, egész, öntörvényadó, de alapvetően a maga számára is ismeretlen. Az általa feltételezett szubjektum létének alapja ezért egy törés a tudat és a tudattalan közt. A tudattalan, attól függetlenül, hogy tartalmai képtelenek valamilyen okból tudatosulni, nem értelmetlen, saját szabályokkal és logikával rendelkező részünk, a gondolkodó lény létének alapfeltétele. A kutatás szempontjából ezért kulcsfontosságú az a freudi tétel, mely szerint a páciens tünetei értelmesek.

Ebből a feltételezésből kiindulva a kutatás azt állítja, hogy a tünetek rendszere, egy kreatív, személyre szabott jelrendszer, ami alkalmas az egyén problémáinak kommunikációjára. Azonban minden sikeres kommunikáció esetében feltételeznünk kell egy befogadót. Az őrült azért maradhat strukturálisan kirekesztett, mert az értelem világa nem lép dialógusba a nem értelemmel. Ez a kirekesztés a diskurzus játékeréből megfosztja a betegőt szubjektivitását, teljes értékű emberi mivoltát. Az a terápiás mely elismeri a tünetekben megbúvó kommunikatív potenciál képes lehet visszaintegrálni a pszichés betegeket az „értelem” világába.

A tünetek nyelvéhez való orvosi hozzáállás szerint a kutatás három modellt különböztet meg. Az intézményi pszichiátria gyakorlatát, a pszichoanalízis korai, freudi attitűdjét, és az általam indítványozott harmadik, kommunikatív modellt. Ez egy olyan alternatívát kíván nyújtani, melyben a beteg képes lehet dialógusba lépni a terapeutával, megtartva ezzel szubjektum státuszát. Egy ilyen típusú terápia nemcsak az értelem világába képes visszaintegrálni a beteget, de alkalmas lehet arra is, hogy szétrobbantsa az egydimenziós normalitás fogalmát, ezzel teret és érvényt engedve az egyéni beszédmódok sokaságának.

Igazgyöngy esélyteremtő modell alkalmazásának lehetőségei Tatárszentgyörgyön

Pedagógusi pályára készülve elkerülhetetlen, hogy roma vagy hátrányos helyzetű gyerekekkel foglalkozzak, kiknek a felzárkóztatásával sokan próbálkoznak. A berettyóújfalui Igazgyöngy Alapítvány és Művészeti Iskola által kidolgozott esélyteremtő modell azon kevés integrációs program közé tartozik, mely ma már tizenhét éve működik. Kutatásom célja, hogy kiderítsem a modell alkalmazhatóságát egy Pest megyei településen, Tatárszentgyörgyön. Az Igazgyöngy esélyteremtő modellt megvizsgálva, majd Tatárszentgyörgyön állapotfelmérést készítve kiderítsem, hogy megvalósítható-e a modell máshol is, konkrétan Tatárszentgyörgyön, s ha igen miképpen.

A biomechanikus költség hatásának vizsgálata döntéshozási feladatokban

A döntés kivitelezésével járó biomechanikus költségeket meghatározó mögöttes változók és a köztük lévő kapcsolat kevésbé ismert. Ugyanakkor azt már tudjuk, hogy döntéshozatali helyzetekben a választási opciókhoz való közelség meghatározza a végleges döntést (Aczél és mtsai, elbírálás alatt). Kísérletünkben a sebesség befolyásoló szerepét vizsgáltuk a döntés kivitelezésével járó közelségi hatásra. A számítógépes feladatban a kísérleti személynek két hasonló értékű választási opció közül kattintással kellett kiválasztania a neki jobban tetszőt. A résztvevő egérmozgását ezen felül az Irányított Mozgási Feladatot (IMF) (Aczél és mtsai, elbírálás alatt) alkalmazva egy folyosó segítségével korlátoztuk. A kísérletben a kurzor mozgathatóságának sebességét megváltoztattuk, így az IMF-fel külön tudtuk választani a mozgás irányának, a közelségnek és a sebességnek hatását a végleges döntésre.

Aczél, B., Szöllösi, A., Pálfi, B., Szászi, B., & Kieslich, P. J. (elbírálás alatt). Is Action Execution Part of the Decision-Making Process? An Investigation of the Embodied Choice Hypothesis.

A korai endoszómák homotipikus fúziójában résztvevő SNARE fehérjék azonosítása

Az endocitózis az eukarióta sejtek konzervált transzport mechanizmusa, mely során a sejt a környezetéből anyagokat vesz fel membránlefűződésével. A korai endoszóma az endocitotikus útvonal egyik központi organelluma, fúziójuk szükséges a megfelelő méretű késői endoszómák kialakításához. Korábbi kutatásunk során azonosítottuk *Drosophila*-ban a miniCORVET pányvázó komplexet, mely a korai endoszómák homotipikus fúziójához szükséges. Kérdésem az volt, hogy a miniCORVET által vezérelt fúziókat mely SNARE fehérjék bonyolítják le. Ezért megvizsgáltam valamennyi muslica SNARE fehérje esetében, hogy az azt kódoló gén csendesítése esetén hogyan változik a magas endocitotikus aktivitást mutató garland nefrocitákban az endocitózis és az endoszómális kompartmentek szerkezete. Leginkább a Syx7, a Syx17, a Vamp7 és a SNAP29 csendesítésének hatása hasonlított a miniCORVET hiányának fenotípusára. Az egyik SNARE fehérje, a Sec20 csendesítése során egy, a miniCORVET-tel rokon komplex, a HOPS hiányának fenotípusára emlékeztető hatást tapasztaltam. Megvizsgálva a Sec20 hatását az autofágiára, a sejtek önemészítő folyamatára, érdekes módon azt találtam, hogy a Sec20 hibájakor sérül az autofág lebontás. Kutatásom folytatásaként ezen fehérjék további karakterizálását tervezem az endocitózis és az autofágia szabályozásában.

Lanszki Donát TÓK

Tudástranszfer a felsőoktatásban - hallgatói szemmel

Kulcsszavak: pályamotiváció, pályaszocializáció, flow élmény, motiváció- és attitűdváltozás, felsőoktatás, tanulószervezet, mentorrendszer, önmegvalósítás, konstruktív értékelés

Kutatásom célja, hogy a hallgatói tudástranszfert, mint komplex jelenséget a hallgatói motiváció- és attitűdváltozás aspektusából vizsgáljam. Célom, hogy feltérképezzem, vajon más karokon is megfigyelhető-e negatív változás a képzés során a hallgatók hozzáállásában, vagy egy olyan szakspecifikus jelenségről beszélhetünk, ami az óvodapedagógus-, de leginkább a tanítóképzésben jelenik meg. Mindkét témakör nagyon összetett, viszont úgy gondolom, hogy korrelálnak egymással, és komoly pozitív hatások érhetők el, ha megfelelően aktivizáljuk az emberi erőforrásokat, ha különböző témákról kellő mennyiségű és minőségű információt kapnak, és ha lehetőségeket teremtünk számukra az önmegvalósításra. A saját és közös érdeklődési körükben folytatott munka pozitív és hatékony változást idéz elő a hallgatókban, nem úgy, mint a kollektív, frontálisan történő oktatás és a szigorúan kontrollált feladatok teljesítése.

Összefüggést látok a 21. század nyújtotta lehetőségek, az információ gyűjtés, illetve megosztás között. A hallgatói kezdeményezésen alapuló, hallgatók által irányított, de oktatók személyében támogatott műhelymunkák, munkacsoportok során érvényre lehet juttatni a tényleges tudás- és tapasztalatmegosztást. A hallgatói motivációról is tudjuk, hogy többszörösen összetett, és bármely aspektusát is vizsgálánánk fontos szem előtt tartani a flow állapotra jellemző belsőleg megélt pozitív élményeket, ami további előnyként sorakoztatható fel. „Ha tehát azt szeretnénk, hogy a következő generáció szívvel-lélekkel és nagy önbizalommal vágjon bele a jövőnek, egyszerre kompetenssé és eredetivé kell nevelnünk őket.” (Csíkszentmihályi, 2009. 22.o.). – Amely úgy lehetséges, ha az őket tanító, oktató pedagógusokat is hasonló szellemiségben neveljük.

Leitereg András IK

Masszívan Párhuzamos Architektúrák Generatív Programozása

A fizikában, a statisztikában és más tudományterületeken is gyakoriak a jellegükből adódóan könnyen párhuzamosítható, de nagy adatmennyiségen operáló számítások. A hatékony párhuzamos implementáció azonban komoly programozási tapasztalatot, és a cél hardverarchitektúra részletes ismeretét kívánna meg, ami akadályt jelenthet a kutatásban. Léteznek előre megírt párhuzamos primitíveket kínáló könyvtárak, de ezek a műveletek általában nem paraméterezhetők tetszőlegesen, és az adatok kezelése sem kellően általános (pl. legfeljebb 3 dimenziós adatstruktúrákat támogatnak).

A számítások sokkal könnyebben kezelhetők, és az előbbi korlátozások is elkerülhetők, ha az elterjedt procedurális megközelítés (a könyvtár által biztosított alapfüggvények egymás után hívása) helyett a számítások műveleti fáját elemezzük, transzformáljuk.

A dolgozatomban bemutatok egy lineáris algebrai kifejezések felírására alkalmas, könnyen optimalizálható műveletkészletet, vizsgálom a műveleti fák általános transzformációit és annotációját rekurziós sémák segítségével, bemutatok egy tetszőleges dimenziós struktúrák flexibilis és hatékony kezelésére alkalmas memória modellt, a műveletfa kiértékelését pedig CPU-ra generált C++ programmal demonstrálok.

Lovász Ádám BTK

Az észlelés deterritorializációja. Az átható érzékelés fenomenológiája.

Az ökológiai érzékelés elmélete szerint, amelyet legszisztematikusabb formában James J. Gibson fejtett ki, az érzékelés nem egy adott testben összpontosul, hanem tágabb környezeti kontextusnak a terméke. Sőt, az érzékelés mint olyan elválaszthatatlan annak ökológiájától. Ezt a gondolatot Gibsont megelőzően Maurice Merleau-Ponty is kidolgozta, még hozzá a fenomenológia területén. Merleau-Ponty kései, tragikusan félbemaradt művében, A látható és a láthatatlan című kötetben, a hús olyan éterként funkcionál, amely összeköti a különböző affektivitásokat egy anonim, lüktető szövedékben. Az egyéni létezők elválaszthatatlanok ettől az étertől. Jól látható hogy a fenomenológiának egy bizonyos hagyományában hangsúlyozottan delokalizálódik az érzékelés. Mindkét említett szerző esetében az érzékelés többé nem az egyéni testekben rejlő tulajdonság vagy képesség, hanem eredendően anonim önaffektivitás. Gibson és Merleau-Ponty bemutatását követően az ökológiai érzékelés elméletén keresztül értelmezem az „átható informatika” (pervasive computing) által lehetővé tett mesterséges érzékelési környezetet, amelyet Félix Guattari nyomán „mechanoszféra” jellemeznék.

Lovász Anikó TTK

Tengeraljzati hidrotermás folyamatokhoz kötődő ércesedések (példák a Dinaridákból)

Az albániai Nyugati-ofiolitokban található Puka-Kcira és a Keleti-ofiolitokban található Thirra rézércesedését modern módszerekkel nem vizsgálták, genetikájuk kérdéses. Jelen munka célja, hogy az egykor bányászott, és ma újra az érdeklődés középpontjában álló érctelepekről átfogó összehasonlító tanulmány készüljön. Az érctelepek gabbróban jelennek meg kvarccal, teléres illetve érhálózatos formában. Thirra ércásvány együttesét kalkopirit, pirrotin, kobaltin, pirit és szfalerit, valamint arzenopirit és löllingit alkotja. Puka-Kcira ércásványai közé kalkopirit, pirit, valamint kis mennyiségben Ni-telluridok és Ag-Au-telluridok tartoznak. A kvarc fluidzárványainak vizsgálatával közelebb kerülünk majd a genetika pontosabb megértéséhez, amit a klorit termometriai számításokkal is ki tudunk egészíteni. A teljeskörű kémiai elemzés eredményei alapján eltérések figyelhetők meg a két telep között a nyomelemtartalom tekintetében. Thirra telepének Ag tartalma 10 és 20 ppm között változik, míg Puka-Kciraé nem éri el a 10 ppm-es mennyiséget. Az előbbi terület As, Co és Zn tekintetében emelkedik ki, utóbbi pedig jelentősebb Cr, Ni, V és Cu-tartalommal jellemezhető. Az eredmények alapján VMS telepek stockwork zónájaként értelmezhetőek az ércesedések. Az elvégzett és a hátralevő vizsgálatok hozzájárulnak az ércesedések modern genetikai besorolásához, a létrehozó hidrotermás rendszer minél pontosabb jellemzéséhez, és így a rendelkezésre álló tudományos ismeretek nagymértékű bővítéséhez.

Lőrincz Borbála Elvira BGGYK

Új diagnosztikai eljárások bevezetése a hazai gyógypedagógiába

A kutatási program a hazánkban unikális gyógypedagógiai-pszichológiai-orvosi állapotmegismerést végző ELTE Gyakorló Országos Pedagógiai Szakszolgálat tevékenységébe, így a hazai diagnosztika keretébe épült. A komplex hazai és nemzetközi állapotmegismerési gyakorlat áttekintése után olyan új, modern diagnosztikai eszközök megismerésén dolgoztunk, melyek részletesebb probléma percepciót, differenciál-diagnosztikát terápiás tervezést tesznek lehetővé atipikus fejlődés esetén. Innovatív tartalommal a következő eljárások kipróbálására kerül sor: Movement Assessment Battery for Children-2, Developmental Assessment for Individuals with Severe Disabilities-3, Leiter International Performance Scale-3, Comprehensive Test of Non-verbal Intelligence-2, Process Assessment of the Learner-2, Child Occupational Self Assessment. A kutatás hiányterületekre irányul, célja az iskolakészültségi vizsgálatoknál, illetve komorbid állapotok esetén a diagnosztika és a ráépülő ökológiai szemléletű intervenció támogatása. A kutatás keretében szakirodalom feldolgozás, fordítások, videofelvételek és egy szakdolgozat készült, a publikáció elkészítése folyamatban van.

Lukács Dániel IK

Erlang BEAM fileok elemzése

Az Erlang egy általános célú, elsősorban elosztott alkalmazások fejlesztését megcélzó, funkcionális programozási nyelv. Az Erlang programokból fordítás során alacsony szintű, imperatív bájtkód generálódik, melyet ezután a BEAM virtuális gép interpretál. Kutatásom célja, hogy alkalmassá tegyem az Erlang programok statikus elemzését végző RefactorErl keretrendszert az Erlang programokétól jelentősen eltérő struktúrával rendelkező BEAM bájtkód elemzésére. Ezáltal az eszköz képessé válik arra, hogy szemantikus információt nyerjen ki az Erlang forráskód bájtkódként tárolt függőségeiből, köztük akár az előfordított külső kódkönyvtárak kódjából is.

A feladat megoldásához a bájtkódot egy többlépcsős eljárás során elemezzük, az elemzés során kinyert szemantikus információt pedig Erlang programként reprezentáljuk. Így felhasználhatjuk a RefactorErl eszköz már meglévő funkcionalitását a bájtkódra vonatkozó információk feldolgozására. A kutatásom törzsét az elemző eljárás lépéseinek azonosítása és kidolgozása adja. A bájtkód instrukciók szemantikájának reprezentálása és az alapvető vezérlésvonalak elemzése után az imperatív vezérlésvonal-gráfot funkcionális vezérlésvonal-gráffá alakítjuk. Az így kapott gráfban strukturális elemzéssel azonosítjuk az Erlang nyelvi struktúráknak megfeleltethető komponenseket, majd gráfújríró szabályok segítségével olyan alakra transzformáljuk a gráfot, melyből már egyszerűen kiolvasható az Erlang szintaxisa. Végül a kódgenerálás révén a bájtkóddal szemantikailag megegyező, de a szemantikát Erlang szintaxissal reprezentáló programot kapunk, mely már feldolgozható a RefactorErl keretrendszerrel.

Bibliográfia:

Horváth, Z., et al. *Modeling semantic knowledge in Erlang for refactoring*. In *Knowledge Engineering: Principles and Techniques, Proceedings of the International Conference on Knowledge Engineering, Principles and Techniques, KEPT2009*

Tóth, M. and Bozó, I. *Static Analysis of Complex Software Systems Implemented in Erlang*. *CEFP 2011, Revisited Selected Lectures, Lecture Notes in Computer Science*. Vol. 7241, pp. 451-514, Springer-Verlag, ISSN:0302-9743, 2012

Joe Armstrong. *Programming Erlang. Pragmatic Bookshelf; 2 edition (2013), 978-1-93778-553-6*

Lukács Tamás TTK

Véletlen bolyongási algoritmus alkalmazása lassú diffúziós tartományra geofizikai CT és NMR mérésekben

Mayer Márton István TTK

A kolinerg pályarendszer molekuláris és sejtszintű változásai Alzheimer-kór során

Munkánkban a bazális előagyi felszálló rendszert, illetve annak Alzheimer-kórban betöltött szerepét vizsgáltuk. Eredményeink alapján a bazális előagy neuronjai nem csak kolinerg, de GABAerg is. Azonban azt találtuk, hogy az agytörzsi kolinerg sejtcsoportok nem GABAerg, vezikuláris GABA transzportert (vGAT) nem tartalmaznak. Azt találtuk továbbá, hogy a striatális kolinerg interneuronok szintén GABAerg is, sőt in vitro fiziológiai elő-eredményeink szerint GABAerg gátlásra is képesek. Azonban utóbbiak, vGAT mellett, vezikuláris glutamát transzporter 3-at is kifejeznek. Így pedig, egyedülálló módon, mindhárom kismolekulás neurotransmitter felszabadítására képesek lehetnek. Egy új transzgenikus egértörzs tenyésztésével (ChAT-Cre x vGAT-Floxed) olyan állatokat állítottunk elő, melyek kolinerg sejtei nem képesek a GABA felszabadítására, a GABA vezikuláris transzporterének hiánya miatt. Ezek az állatok egyrészt alkalmasak lesznek a striatális kolinerg sejtek GABAerg működésének igazolására, másrészt vizsgálatokat indíthatunk az előagyi és striatális kolinerg sejtek GABAerg működésének viselkedésbeli, illetve in vivo fiziológiai hatásának feltérképezésére. Emellett szelektíven jelölve a bazális előagy különböző részein található kolinerg és parvalbumin-pozitív sejteket azt találtuk, hogy ezek a felszálló pályák réteg specifikus módon vetítenek a hippocampusba. Egy új típusú Alzheimer modell egértörzsben ezeknek a hippocampális bemeneteknek a szelektív degenerációját is vizsgáljuk, részben annak érdekében, hogy a különböző hippocampális rétegeket célzó kolinerg bemenetek mutatnak-e időben eltolt degenerációt a kór során.

Mecser Szilvia BTK

Aktivizmus a moldvai nyelvi revitalizációban

A nyelvi revitalizációs törekvések között a moldvai magyar nyelvoktatási program sok tekintetben különlegesnek tekinthető: egy olyan határon túli beszélőközösséget érint, amely nem élte meg a nemzetivé válás folyamatát a 18–19. század során, így az a tudat sem alakult ki, amely szerint magától éretetődő a „nyelvében él a nemzet” eszme.

Előadásomban a revitalizáció aktivistáival készült interjúk tanulságait fogom részletesen ismertetni. Aktivistának nevezem a programot számottevően támogató Keresztszülők a Moldvai Csángókért Egyesület tagjait, az alkalmi önkénteseket, akik ebben a kutatásban nyári önkéntesként szerepelnek, mivel pedagógushallgatóként nyári foglalkozásokat tartottak moldvai gyerekeknek. Végül pedig a legfőbb aktivisták maguk a Moldvában magyar nyelvet oktató tanárok.

Az aktivisták szemléleteit a helybeliekével ütköztetve ismertetem. A Moldvai Csángómagyar Oktatási Program 17 éve működik sikeresen. Ennek ellenére a támogatók és a támogatottak interjúiban a magyar nyelvvel való célokat illetően jelentős eltérések mutatkoznak.

Miskolczi Christina TTK

A gyermekkori szociális elhanyagolás, a felnőttkori agresszió és az idegrendszeri plaszticitás kapcsolata - Új terápiás lehetőségek irányában

A korai szociális elhanyagolás felnőttkorban abnormális agresszióformák megjelenéséhez vezethet. A jelenségről kevés ismert és az alkalmazott kezelések nem hatékonyak, ezért fontos az új, megbízható terápiás útvonalak kidolgozása. A jelenség modellezésére hím patkányokat az anyától való elválasztást követően szociálisan izolálunk, ami felnőttkorban kóros agresszióformák megjelenéséhez vezet. Ezt még a humán pszichoterápiás kezeléseket modellező felnőttkori reszocializáció sem szünteti meg, vagyis amikor az izolált állatokat négy fős csoportokba helyezzük, lehetőséget adva, hogy elsajátítsák a normális szociális viselkedésformákat. Ezért a reszocializációt krónikus fluoxetin kezeléssel kombináltuk. A fluoxetin növeli az idegrendszeri plaszticitás mértékét, ezáltal feltehetően fogékonyra teszi az állatokat az új szociális behatásokra. A kombinált kezelés hatékonyan csökkentette a kóros agressziót. A mögöttes mechanizmusok feltárása érdekében génextpressziós vizsgálatokat végeztünk agresszióra releváns (MAOA), plaszticitásbeli (BDNF1 és 4) és epigenetikai folyamatokban szerepet játszó gének (DNMT1) esetében olyan agyterületekben, amelyek az agresszió szabályozásában vesznek részt (prefrontális kéreg, amygdala, hypothalamus). Emellett a prefrontális kéregben és a ventrális hippocampusban vizsgáltuk a c-Fos expresszióját. A kombinált kezelés génextpressziós változásokat indukált az infralimbikus kéregben és befolyásolta a prefrontális kéreg területeinek c-Fos expressziós mintázatát. Eredményeink hozzájárulhatnak a hatékony terápiás stratégiák kidolgozásához.

Molnár Anna TTK

Az epigenetikai génszabályozás mechanizmusai és vizsgálata tumorsejtekben

Az epigenetikai génszabályozási mechanizmusok (DNS metiláció, kromatin remodeling, hiszton modifikáció és nem-kódoló RNS-ek) kutatása napjainkban is a genetika hagyományos szemléletét alapvetően megváltoztató felfedezéseket hoznak. Ezeket már egyértelműen összefüggésbe hozták a tumoros elváltozásokkal, de még kevés pontos adat van. Kutatásunk célja a nem-kódoló mikroRNS-ek feltérképezése és szerepének tisztázása vastagbél-tumorokban. A TOR kináz számos sejttéletani folyamatban kulcsszerepet játszik, vastagbél-tumorokban pedig fokozott aktivitását mutatták ki. Kutatásunkban eltérő mutációkkal rendelkező vastagbél-tumorsejtvonalakban vizsgáltuk a TOR-útvonal tagjait befolyásoló nem-kódoló mikroRNS (Real-Time PCR) és azok targeteinek expressziós szintjének változását (immuncitokémia, western blot, Duolink In Situ). Az egyes mikroRNS-ek megnövekedett expressziójának stromális vagy tumorsejt lokalizációjában eltéréseket tudtunk kimutatni a targeteik expressziós szintjeivel korrelálva. Eddigi eredményeink és további vizsgálatok a daganatok kialakulásának és fejlődésének pontos megismeréséhez, valamint potenciális új biomarkerek és új terápiás célpontok megtalálásához is hozzájárulhatnak.

A francia nyelv etimológia-alapú oktatása magyar anyanyelvűeknek

Kutatásom kiindulópontja, hogy a magyarországi franciatankönyvekben nem kap kiemelt jelentőséget a főnévi nem tanításának módszertana, nem szentel elegendő figyelmet és gyakorlási időt erre a kommunikáció helyességét alapjaiban meghatározó területre. Ugyan az olaszsal és a spanyollal ellentétben a franciában nincsen egy-egy nagyon jellegzetes szóvégződés, mely segítené a nemek eldöntését, kaphatunk és adhatunk segítséget a szavak nemének megtanulásához! Anyanyelvünk ugyanis, a franciához hasonlóan, számos ógörög és latin jövevényszót tartalmaz, ezek szabályos végződésai elvezetnek bennünket a főnevek neméhez. A magyar nyelv, szerencsénkre, az esetek nagy többségében végződésőrző, így a tanulók anyanyelvi szókincsüket megmozgatva könnyedén aktivizálnak antik nyelvi szóalakokat is, melyek (ha a végződésben nem is) a szótőben a franciával is össze fognak csengeni. Sajnos nem kínálhatunk királyi utat a nemek megtanulásához, de kínálhatunk egy hatékonyabbat és könnyebbet: az ógörög és latin végzések nemekhez való kapcsolódásának megtanulását, melyek (néhány nyelvtörténeti változáson átesett, nemet váltó szótól eltekintve) elvezetnek bennünket a francia szavak neméhez. Félreértés ne essék, nem szeretném a 9. osztályos diákokat franciatanulásuk hajnalán gyorsan megtanítani ógörögül és latinul is, a tanulási folyamatot megtámogató antik szavak mind megtalálhatók anyanyelvükben is (még ha némelyik csak a passzív szókincsük részét képezi is). Így például a gyakran eltévesztett problème francia szó hímneműsége könnyedén rögzíthető, ha tisztázzuk, hogy minden -μα végű ógörög főnév semleges nemű, ami pedig a franciában hímnemű lett. Segítőtársunk pedig a napjában százszor használt magyar probléma szó! Ugyanígy a structure nőneműségét a stuctura, -ae (f) latin szóból eredeztetve, de a magyar struktúra közbenjárásával értethetjük meg könnyedén. Célom a kérdőíves attitűdfelméréseken és a nemekkel kapcsolatos sztereotípiák felmérésén keresztül feltérképezett diákság igényeihez igazított segédfüzet kidolgozása a nemek tanításához. Ez módszertanilag változatos munkaformákkal és a tanulók lehető legtöbb érzékére ható bevesséssel dolgozna. A magyar és a francia szókincs közös gyökereihez visszanyúlva a francia nyelv hamar ismerősebb és barátságosabb lesz, az antik szavak visszakeresése pedig mint egy nyomozós játék lehet jelen a mindennapi tanórai gyakorlatban.

Big Data elemzést támogató keretrendszerek illesztése

A Big Data napjaink egyik buzzwordje. A korábban sosem látott mennyiségű adat feldolgozása azonban új megközelítést igényel az informatika részéről. Megoldásként több olyan szoftvereszköz készült az utóbbi években, amelyek az ilyen elosztott rendszereken való adatkezelést igyekeznek minél gyorsabban megvalósítani. Ezen rendszerek felhasználói szinten sokszor nagyon hasonlóak, a háttérben ennek ellenére működhetnek egészen máshogy, használhatnak különböző algoritmusokat és optimalizációkat, ezáltal a teljesítményük is eltérő lehet.

Kutatásom során azt vizsgálom, hogyan lehet egy adott rendszerben implementált megoldást minél kevesebb humán erőforrást felhasználva egy másik rendszerre átültetni. Speciálisan egy olyan szoftvereszköz kidolgozását kísérem meg, amely képes támogatni egy Apache Flink keretrendszert használó Scala forráskód átírását egy Apache Sparkot használóra. Az átírás megvalósítása során arra törekszem, hogy az átírással keletkező forráskód a fejlesztő számára olvasható maradjon, ezzel megadva a lehetőséget a fejlesztés új kód bázison történő folytatására.

Előadásomban nagy vonalakban ismertetem az Apache Flink és az Apache Spark általam vizsgált Scala API-át, röviden bemutatom a scala refactoring eszközt, majd néhány, a kutatásom során kidolgozott transzformációt és implementációjukat részletesen is ismertetek.

Felekezeti konfliktusok az egri egyházmegyében a 18. században

A kutatás célja az egri egyházmegye területén a 18. században lezajló felekezeti konfliktusok tipizálása volt. Ennek fényében az előadás vázát a konfliktus-típusok adják, melyeket mintegy példaként, a helytörténeti vonatkozásokra is rávilágítva, kiegészít néhány különösen tanulságos eset ismertetése. A kutatás alapját az Egri Érseki Levéltár VI. Stricte religionaria fondjának 647 és 653 egységei képezik.

Az egri egyházmegyében felekezeti vagy felekezeti színezetű konfliktusok főként a vallásgyakorlat kereteinek bővítésére vagy korlátozására irányuló törekvések kapcsán alakultak ki. A vallásgyakorlat elemei közül leginkább a temetés és temető kérdése, illetve a bábákkal szemben folytatott eljárások esetében a keresztség került előtérbe. A különböző konfliktusokkal összekapcsolódva megjelentek gazdasági természetű kérdések is. Felekezeti szempontból főként katolikus–református ellentétekről beszélhetünk, de a forrásokban megjelennek az evangélikusok, sőt az ortodoxok is.

A konfliktusok résztvevői a helyi közösségek tagjai mellett az iratanyag sajátosságaiból következően természetesen a püspök és az egyházmegyei szervek, emellett a vármegyei szervek, a helyi és a protestáns közösségek vezetői, földesurak, a helyi és környékbeli plébánosok, esperesek, protestánsokról pedig olykor nemesek, superintendensek és ágensek.

A jura Bükkzsérci Mészke vizsgálata üledékes deformációs szerkezetek (korai vetők és redők) alapján

A bükkzsérci kőfejtőben és a kőfejtő feletti Patkó-sziklákon (DNy-Bükk) végzett terepi bejárásaim során számos korai fázisú deformációs szerkezetet találtam a középső-jura korú Bükkzsérci Mészkeben. Ilyenek a munkám során leírt kisebb elvetésű korai vetők és csuszamlási szerkezetek. Ezek elemzése kimaradt a területen végzett korábbi szerkezetföldtani és szedimentológiai vizsgálatokból (Németh 2007). A korai deformációs szerkezetek jelentősége, hogy közvetlenül utalnak a Bükki-egység legkorábbi deformációjának történetére, amiről mindeddig kevés információnk volt.

A kutatási témám célja éppen ezért az volt, hogy a képződményben megfigyelhető korai vetők alapján becslést adjunk a Bükki-egység Mónosbéli-takarójának jura paleo-feszültségmezőjére, valamint a csuszamlási szerkezetek vizsgálatával a paleolejtő irányára. Mindez a korai deformációtörténet megismerésén túl hozzájárulhat a Bükki-egység jura paleogeográfiai helyzetének pontosításához is. Ezen felül a késői töréses szerkezeti elemek értelmezésére is próbát tettem.

A sztereogramos kiértékelések során kapott eredményeket a Bükki-egységre általánosan jellemző paleomágneses adatokkal (Márton és Márton 1996) paleohelyzetbe visszaforgatva ÉK-DNy-i irányú jura extenzió, valamint DNy-i lejtőirány becslhető. Ezek az eredmények további pontosításra kerülhetnek majd kifejezetten a Bükkzsérci Mészkeben végzett paleomágneses mérések eredményének fényében. Ezt a korai deformációt legalább négy posztdiagenetikus deformációs fázis követte.

Elektromos geofizikai mérések kiértékelése és statisztikai elemzése implicit módon megadott megoldások esetén

A geofizikai mérések kiértékelésének, a mérésekben rejlő információ kinyerésének egyik legfontosabb módja a geofizikai inverzió, mely segítségével illesztett paraméterekkel jellemzett geofizikai vagy geológiai modell formájában kapunk közelítést a Föld mélyén található kőzetek minőségéről és eloszlásáról. Az elektromos geofizikai mérések inverziójának számos alkalmazási és felhasználási területe van, azonban a hagyományos inverziós algoritmusok az implicit (rekurzív) módon megadott direktfeladat megoldások esetén bonyolultabbak. Emiatt a jelen kutatás célja a hagyományos inverziós eljárások kiterjesztése sokréteges modellekre, továbbá az, hogy megadjuk az eredményeket és a szükséges megbízhatósági adatokat paramétervektor formájában. A vizsgálat során mintegy referenciaként, a MathCad célprogram segítségével végrehajtom egy két és egy háromréteges modell inverzióját az ismeretlen paraméterek meghatározásától a mért eredmények statisztikai elemzéséig. A továbbiakban szeretném a módszert kiterjeszteni rekurzív módon megadott megoldások esetére is, ahol a két- és háromréteges modellhez hasonlóan elkészítem többek között a paraméterek és becslött mérések kovarianciamátrixát, melynek segítségével be szeretném mutatni a statisztikában is tükröződő ekvivalencia-viszonyokat. Összességében a kutatás a statisztikai elemzésekkel lehetőséget biztosít az inverziós eredmények részletes vizsgálatára többregeges modellek esetében is, melyet kiválóan lehet a későbbiekben alkalmazni a mérnökgeofizika, nyersanyagkutatás és régészeti geofizikai terén is.

Rokoni kapcsolatok és jóslatok Euripidész drámáiban

Ez évi kutatásom céljával azt tűztem ki, hogy megkezdjem a feltérképezését annak a sajátos módnak, amellyel Euripidész a rokoni kapcsolatokat, és azoknak az emberi cselekvéseket nagyban befolyásoló erejét ábrázolja tragédiáiban, szembe állítva a kívülről jövő, parancsoló érvényű, ám mindig értelmezést igénylő jóslatokkal. A munka eddig tartó folyamatában az előzetes feltevéseim némileg módosultak, a rokoni kapcsolatokat úgy tűnik, célravezetőbb nem statikus hálózatként felfogni, amely díszletszerű háttérét adja a cselekmény mozgásainak, hanem sokkal inkább mint szintén mozgásban lévő, folyamatosan alakuló és értelmezésre szoruló dinamikus rendszert. Ezzel összefüggésben a jóslatok szűkebb kategóriáját is kitérítettem a verbális megnyilatkozások kategóriájává, amelynek csak egy speciális esete az isteni jóslat. Tüzetesebben eddig az Andromachét vizsgáltam, elemzésemben kiemelve azt, hogy a bonyolult családi viszonyok hogyan befolyásolják a szereplők státuszának alakulását, és maguk a szereplők milyen beszédstratégiákkal erősítik meg vagy igyekeznek megváltoztatni ezeket a kialakuló pozíciókat. Beszámolómban egyrészt a vizsgálat módszereiről és célkitűzéseiről, másrészt az Andromaché elemzésének eredményeiről szeretnék beszélni.

Hidrofil héj kialakítása poli(N-izopropil-akrilamid) mikrogél részecskéken

Munkám során kidolgoztam egy eljárást, amellyel egyszerű, egy lépéses szintézissel tudunk kialakítani szabályozható vastagságú, kémiai könnyen módosítható, szterikus stabilitást biztosító héjat poli(N-izopropil-akrilamid) mikrogél részecskéken. Először a poli(N-izopropil-akrilamid)-héj-poli(vinil-acetát) mag-héj szerkezetű mikrogél részecskék szintézisét vizsgáltam. Az előállítani kívánt szterikusan stabilizált poli(N-izopropil-akrilamid)-héj-poli(vinil-alkohol) mikrogél részecskéket a poli(vinil-acetát) héj lúgos hidrolízisével állítottam elő. Munkám során sikerült optimalizálni a hidrolízis körülményeit, azaz a poli(vinil-acetát) héj hidrolízise még megfelelő sebességgel lejátsozódik, de a lehető legkevesebb poli(N-izopropil-akrilamid) hidrolizál el. Jelenleg az előállított poli(N-izopropil-akrilamid)-héj-poli(vinil-alkohol) mikrogél részecskék glutárdialdehideltörténőterhálósításán dolgozom. Hosszú távú célom, hogy az előállított mikrogél részecskéket elemi építőelemként használva olyan 3D-s nanostruktúrákat hozzak létre, amelyek jól definiált belső szerkezettel rendelkeznek, ezáltal fizikai és kémiai tulajdonságaik is jól szabályozhatóak.

Rádiósugárzó aktív galaxismagok szerkezeti változásainak vizsgálata nagy felbontású interferométeres technikával

Mai tudásunk szerint a galaxisok közepén egy vagy több szupernehéz fekete lyuk található, melyek elnyelik a közelükbe kerülő anyagot. Aktív magvú galaxisoknak (AGN) nevezzük azokat a galaxisokat, ahol a központi fekete lyukba éppen anyag hullik. A bezuhanó anyag felforrósodik és felfénylik, egyes esetekben az akkrációs korongra merőleges jetek is kialakulnak. A jetben áramló töltött részecskék szinkrotronsugárzást bocsátanak ki, ezért az ilyen AGN-ek -- általában kvazárok -- jól megfigyelhetőek rádiótartományban. Rádiótávcsövek hálózatával megvalósíthatóak interferometrius mérések, melyek a csillagászatban a legjobb elérhető szögfelbontást adják, ha az észlelőhálózat antennái az egész Földön megtalálhatóak. Az ilyen méréseket nevezzük nagyon hosszú bázisvonalú interferometriás méréseknek (VLBI).

Annak ellenére, hogy nagyon finom felbontással vizsgálhatjuk kvazárok jetjeit, ezek fizikáját még nem értjük teljesen. Egyes források jetje precesszáló mozgást végez, ami utalhat a mag kettősségére, de lehet, hogy a jet látszólagos precesszióját a jetben áramló perturbációk okozzák. Kevés ilyen forrás ismerünk, ezért a precesszió okát a mai napig nem ismerjük.

Az International Celestial Reference Frame (ICRF) kvazárok olyan listájalistája, amely fényes, gyakran mért, pozíciós referenciaként használt forrásokat tartalmaz. Az ICRF második definiálásakor (ICRF2) 39 objektum lekerült a listáról pozícióingadozások miatt. A kihagyott kvazárokat sokszor észlelték asztrometriai és VLBI mérésekkel, így alkalmasak lehetnek arra, hogy köztük eddig ismeretlen, precessziót mutató forrásokat találjunk.

Előadásomban bemutatom a 39 speciális forrás VLBI adatainak kinematikai elemzését, valamint a talált precesszáló forrásokat. Köztük az egyik az eddig ismert legtávolabbi ilyen tulajdonságú forrás.

Somogyi Tímea PPK (SEK)

Az abiotikus tényezők hatása a madarak életjelenségeire

Kutatásomban négy madárfaj (foltos nádiposzáta, cserregő nádiposzáta, füstfi fecske és a parti fecske) napkitörésekhez (flerek), UV-B sugárzáshoz és a légköri ózon tartalmához való alkalmazkodását vizsgáltam. A kutatás során a Fenékpusztai Madármentő és Madárgyűrűző állomáson befogott madarak adatait, valamint a különböző tényezők adatsorait használtam fel.

A kutatás során a különböző időszakokra rendelkezésre álló adatsorok vizsgálatát készítettem el. A kapott adatokat Excel táblázat segítségével dolgoztam fel és készítettem el a kutatáshoz szükséges számításokat. A befogott madarak példányszámát fajonként vizsgáltam meg a különböző abiotikus tényezők szerint csoportosítva. Az adatszám megmutatja, hogy a jelzett csoport hányszor fordul elő a vizsgált években. Majd ezen adatok segítségével kiszámoltam a befogott madarak különböző tényezők értékeihez tartozó átlagokat és az összértékhez (Σ) tartozó átlag értéket is. Ezen adatok segítségével megvizsgáltam, hogy a madárfajok hogyan reagálnak a különböző helyzetekben. Végül a t-próba segítségével kiszámoltam azt is, hogy bizonyos típusoknál milyen szignifikáns eltérések figyelhetők meg a különböző madárfajok esetében.

Megállapíthatom azt, hogy a madarak aktivitására hatással vannak a különböző abiotikus tényezők, de valószínűsíthetően más tényezők is befolyásolják ezzel egyidőben a madarak mindennapjait. Ilyen befolyásoló tényező lehet a madarak vonulási szokása, az időjárás tényezők, táplálkozási szokások, illetve a viselkedés.

Tudástranszfer a felsőoktatásban - a hallgatói szemmel

Kutatásomat a „Tudástranszfer a felsőoktatásban hallgatói szemmel” témában írom, mely az információáramlást, az egyetem működési rendszerét, valamint a hallgatói önállóságot vizsgálja. Választásom azért esett erre a témára, mert az információk azonosítása és visszajuttatása a képzési programok tervezésében eddigi tapasztalataim szerint, és szakirodalmi tájékozódásom szerint javításra szorul. Kíváncsi voltam, mennyire befolyásolja a tanulók hallgatói önállóságát az egyetem megfelelő/vagy nem megfelelő működési rendszere? Milyen minőségben és formában működik a karunk információáramlása, milyen rendszerek, segédletek, programok segíthetik elő ennek megfelelő és magas szintű működését? Hatékonyabb lesz a hallgatók motivációja/ teljesítménye egy jól informált rendszerben? Elősegítheti-e a tematika átgondolása az eredményesebb, hatékonyabb tanulást, önállóságot?

Kutatásom célja képen, szeretném feltárni az intézmény működésében azokat az akadályokat, melyek az információk azonosítását és visszajuttatását gátolják, valamint olyan hatékony eljárás vagy módszer bevezetését tervezem, mely segíti az intézményünk problémamentes működését. Céljaim között szerepel a téma kisebb részekre való bontásával a problémák minél alaposabb módon történő feltárása, valamint a hallgatói önállóság feltérképezése, annak jellegének megvizsgálása a tematikákon belül is. A vizsgálati minta kiterjed a saját karom, illetve vidéki egyetemek működési rendszerének, hallgatói önállóságának feltérképezésére, megvizsgálására a tematikákban/ tantárgyakban.

Spránitz Tamás TTK

A Soproni-hegység turmalinban gazdag képződményeinek közettani elemzése és genetikai értelmezése

A Pannon-medence nyugati szegélyénél elhelyezkedő Soproni-hegység kristályos kőzetei a Keleti-Alpok Alsó-Ausztróalpi egységének legkeletibb felszíni előfordulásai (BALOGH-DUNKL 2005), melyet különböző csillámpalák, ortogneiszek, amfibolitok, kvarcitok és kis mennyiségben leukofillitek alkotnak (TÖRÖK 1996, KISHÁZI-IVANCSICS 1987, 1989).

Kutatásom célja a korábbi vizsgálódások tárgyát egyáltalán nem képező, de a hegység számos területén akár jelentős mennyiségben előforduló, turmalinban gazdag különböző képződmények, minták begyűjtése, laboratóriumi előkészítése (vékonycsiszolat készítés) és petrográfiai vizsgálata. A polarizációs, SEM-EDS, valamint Raman spektroszkópiás és röntgen-diffrakciós vizsgálatok során azonosított és részletesen dokumentált kőzetek az alábbiak: kvarc+plagioklász+turmalin+fehér csillám+gránát+apatit ortogneisz, berill tartalmú kvarc+plagioklász+kálicsillámpalák+turmalin+fehér csillám+apatit metagránit és meta-turmalin-gránit, florencit+goyazit-crandallit-tartalmú kvarc+turmalin+fehér csillám+ klorit+lazulit+kianit ortogneisz, fehér csillám+klorit+apatit+topáz?+ plagioklász+ kálicsillámpalák+cirkon turmalinit, turmalinos kianitos kloritoid-csillám-leuchtenbergitpala, turmalinos kianit-leuchtenbergit-fehér csillám kvarcit, és turmalin-gránát-kvarc-klorit csillámpala.

A turmalin kémia összetétele, zónássága és szöveti helyzete alapján megállapítható, hogy képződése többlépcsős magmás, metamorf és metasomatikus fázishoz kötődik, melyek beilleszthetők, továbbá a Magyarországon újdonságnak számító (turmalinit) és speciális összetételű kőzetekkel és ásványokkal (berill, topáz?) együtt kiegészítik a Soproni-hegység eddig megismert fejlődéstörténetét.

Hivatkozások:

Balogh, K. & Dunkl, I. 2005: *Argon and fission track dating of Alpine metamorphism and basement exhumation in the Sopron Mts. (Eastern Alps, Hungary): thermochronology or mineral growth? – Mineralogy and Petrology 83: 191–218.*

Kisházi, P., Ivancsics, J. 1987: *A Soproni Csillámpala Formáció genetikai közettana; Földtani közlöny 117: 203-221.*

Kisházi, P., Ivancsics, J. 1989: *A Soproni Gneisz Formáció genetikai közettana; Földtani Közöly 119: 153- 166.*

Török, K. 1996: *High-pressure/low temperature metamorphism of the Kö-hegy gneiss, Sopron (W-Hungary); Phengite barometry and fluid inclusions. – Eur. J. Miner. 8: 917– 925.*

Szabó Gergely BTK

A migráció és a többnyelvűség narratívái amerikai magyarok körében

A dolgozat a migrációban tapasztalt nyelvi helyzetek és kihívások egy az eddigiektől eltérő, a labovi szociolingvisztikától eltávolodó elméleti kiindulópontról megközelítést alkalmaz. Habár a két-, illetve többnyelvűség kérdései sokat kutatott témák a magyar szociolingvisztikai vizsgálatok körében, a Kárpát-medencén kívül élő külföldi magyarság nyelvi körülményeiről alkotott narratívák mégis ritkán kerültek előtérbe eddig. Az adatgyűjtés során harminc interjú készíttettem elsőgenerációs magyar származású migránsokkal, akik az Amerikai Egyesült Államokban tartózkodtak. Adatközlőimet a lehető legszélesebb mintából válogattam; céloom nem egy adott közösség kvalitatív nyelvi vizsgálata volt, hanem különböző szociokulturális háttérrel és életpaszttal rendelkező személyek (ki)vándorlásról és valamilyen többnyelvűségről vagy szuperdiverzitásról alkotott attitűdjeinek és narratíváinak összegyűjtése. Kutatásom tágabb kontextusban arra is vállalkozik, hogy a két-, illetve többnyelvűség és a diaszpóra fogalmairól kialakított, a magyar hivatalos diskurzusokban és a tudományos munkákban egyaránt megjelenő képet árnyalja, valamint azokat egy sokkal szélesebb perspektívából mutassa be.

Szabó Hajnalka PPK

Énekelni és hatni hagyni. Óvodapedagógus-jelöltek zenei elköteleződésének vizsgálata

Óvodapedagógus hallgatóként és tanszéki demonstrátorként volt szerencsém tapasztalni, hogy az egyetemi keretek között megvalósuló ének-zene oktatás, az óvodapedagógus-képzés szak módszertani alapjainak átadása mennyi kihívást jelent nemcsak az egyetemi oktatóknak, hanem a hallgatóknak egyaránt.

Kutatásomban arra keresem a választ, hogy mennyiben meghatározó a hallgatók előzetes zenei képzettsége, mennyire tudnak elköteleződni a zenei nevelés mellett, milyen mértékben igénylik a külső támogatást és hogy ebben a képzés, az egyetem hogyan tud segítséget nyújtani, esetleg gátolni.

Kutatásom kiterjed az oktatók által megélt kihívások, nehézségek meghatározására, az ebből fakadó problémák feltárására, megoldási lehetőségek biztosítására és a gyakorlatban megélt tapasztalatokkal való összekapcsolásra.

Szabó Zsanett BTK

Schvarcz Gyula

Jelen előadás Schvarcz Gyulának a közművelődés területén mind szellemi, mind anyagi értelemben kifejtett tevékenységének bemutatását tűzi ki célul az Új Korszak folyóirata,

„A közoktatásügyi reform mint politikai szükséglet Magyarországon” című műve, valamint országgyűlési tevékenysége alapján. A kultúrpolitikával kapcsolatosan megfogalmazott alapvető téziseiből fejlődik ki az a komprehenzív reformcsomag, amellyel Magyarország társadalmi alapját kívánja megváltoztatni, s ezáltal a kultúrdemokráciát megvalósítani.

A demokratikus állam nemcsak jogrend Schvarcz felfogása szerint, hanem a nemzet összes értelmi, iskolai, anyagi erőinek fejlesztését is magába foglaló „kulturális misszió.” Ez a „kulturális misszió” vagy, ha úgy tetszik „művelődési térfoglalás” a feltétele annak, hogy hazánk „az európai konstellációk közepette” életben maradjon.

Szanyi Szilvia BTK

Vaszubandhu kései filozófiája

Vaszubandhu a Kr. u. 4 században alapított buddhista jógácsára filozófia iskola kiemelkedő alakja. Előadásomban kései filozófiájának leglényegesebb elemeit igyekszem bemutatni a téma terjedelme miatt azon gondolatok mentén, melyek a világból való megszabadulás és a megvilágosodás sajátosan jógácsára értelmezésével állnak kapcsolatban. Két legfontosabb kései művének, a Triiniká és a Vinsiká, azaz a Harminc és Húsz versszakból álló értekezések releváns szakaszain keresztül elsősorban azt vizsgálom, milyen kognitív változások kísérik az arhattá és buddhává válás folyamatát. Röviden kitérek arra is, hogy a Vasubandhu műveiben kifejtett elméletek miként illeszthetők be a kor, gyakran igen szélsőséges álláspontoknak is teret engedő vitáiba, melyek a szent emberekről és a végső realitáshoz vezető utak különbségeiről szólnak. Mint látni fogjuk, Vasubandhu a különböző álláspontok szintézisére törekedett. Vasubandhu a buddhák és arhatok állapotáról kifejtett nézeteinek áttekintése nemcsak a buddhista szentemberek ismérveire, hanem a jógácsára iskola elméleti magjára, mindenekelőtt egyedi ismeretelméletére és elmefilozófiájára is rávilágít.

A tulajdonjog-fenntartás egyes kérdései a római jogban és annak továbbélése során

Jóllehet a római jog a mai értelemben vett, szerződésben kikötött tulajdonjog-fenntartást (pactum reservati dominii) kifejezett formában nem ismerte, a vételár megfizetéséhez fűződő eladói érdekek különféle jogügyleti megoldásokkal való védelme a római jog forrásaiban jól kimutatható, és a ius communében dologi jogi hatályú biztosítékként kialakult pactum reservati dominii dogmatörténetileg releváns előzményét képezi. Erre tekintettel dolgozatomban célja az, hogy a források elemzése és a vonatkozó modern szakirodalom alapján a tulajdonjog-fenntartás tágabb, funkcionális értelemben vett problematikájának az ókori római szerződési praxisban realizálódó gyakorlati megvalósulását mutassam be. A római magánjogban a szerződésben kikötött tulajdonjog-fenntartásra azért nem volt szükség, mert az eladó javára feltehetően minden korszakban, de mindenesetre a iustinianusi jogban a tulajdonátzállás szabályaiból – a iustinianusi Institúciók 2, 1, 41 szöveghelyéből következtethetően – ipso iure érvényesült a tulajdonjog fenntartása. Mindazonáltal ez a szabályozás nem védte hatékonyan az eladó érdekeit, hiszen a viszonylag rövid idejű elbirtoklás komoly kockázatot jelentett, ezért az eladók céljukat más jogi konstrukciók segítségével érték el. Ezen konstrukciók bemutatása után – mintegy az antikvitás és a modern jog közötti kapocsként – rövid kitekintést adok a tulajdonjog-fenntartás kérdésének a mai magyar polgári jogban való jelentkezéséről és a vonatkozó szabályainak főbb módosulásairól.

Fordítási egységek közötti statikus elemzés megvalósítása

Szoftverfejlesztés során természetesen hibákat véthetünk. Ebből kifolyólag különböző tesztesetek írása elvárt az iparban a kód működésének validálása céljából. Azon túl, hogy a tesztek írása költséges, a programozó gyakran nem fed le minden esetet. Ráadásul a tesztek megírása és futtatása számos esetben jóval később történik, mint a kód fejlesztése, a hibák javítási költsége viszont az eltelt idő függvényében jelentősen (exponenciálisan) nő. Ezek miatt a tesztelés önmagában nem elegendő a kód minőségének biztosítására.

A statikus elemző programok a teszteseteket kiegészítő módszert nyújtanak a szoftverrendszerek vizsgálatára, és a potenciális hibák korai felkutatására. Ezen programok a forráskódot tekintik bemenetnek, amelyből egy modellt építenek fel és ezt felhasználva vonnak le következtetéseket. Minél komplexebb a felépített modell, annál precízebb, alaposabb, de időigényesebb elemzéshez juthatunk. A Clang Static Analyzer az egyik legkomplexebb modellt használó módszert, a szimbolikus végrehajtást alkalmazza működése során. Az ezen elven működő elemzés során a program állapotgráfját felépítjük és optimalizált mélységi bejárás segítségével bejárjuk a különböző lehetséges végrehajtási útvonalakat. Szimbolikus végrehajtási elveken működő statikus elemzést végző nyílt forráskódú rendszerek jelenleg nem támogatják a különböző fordítási egységek közötti információszerezést C++ esetén. A több, más fordítási egységekben származó információ segítségével pontosabb elemzést tudunk végrehajtani a felépített állapotfa alakja megváltozik. Annak érdekében hogy a hibakeresés optimális legyen a bejárás stratégiát is módosítanunk kell. Előadásomban a kutatási időszak során elkészült, fordítási egységek közötti elemzés naív támogatásával kiegészített Clang Static Analyzer mérési eredményeit, illetve optimalizációit és azok további lehetőségeit mutatom be.

Minden gyerek egyforma? Kulturális összehasonlító projekt magyar és indonéz gyerekek társas folyamatairól

Hogyan képesek az emberek hatékonyan együttműködni, gyakran verbális kommunikáció segítségével nélkül? A pszichológiában a közös figyelmi helyzet (lásd: joint attention) kialakítására való képességet fontos lépésnek tekintik, mely folyamat során két vagy több személy együtt kordinálja cselekedeteit. Az ilyen fajta társas működés nem lehetséges a másik perspektívájának felvétele nélkül, ez az a folyamat, melynek vizsgálatát kutatásom céljául tűztem ki. Korábbi eredmények arra utalnak, hogy a másik perspektívájának felvétele spontán módon történik, pusztán a másik ember jelenléte elegendő ahhoz, hogy az ő nézőpontját is figyelembe vegyük. Kutatási kérdésem arra vonatkozik, hogy ez vajon függ-e a helyzetek kontextusától: minden esetben ugyanúgy megy végbe, vagy pedig vannak olyan társas tényezők, melyek befolyásolják létrejöttét. Egy ilyen, kiemelt jelentőségű társas jelzés mások kulturális csoporttagsága. Ez az a kontextuális tényező, melyet manipulálni szeretnék 8-9 éves gyerekekkel végzett kutatásomban. Egy egyszerű, reakció időt mérő feladat végrehajtása közben ugyanolyan hatékonysággal veszik fel saját kulturális csoport tagjaik perspektíváját, mint idegen kulturális csoport képviselőit? A kérdés megválaszolására önmagában is fontos információkat szolgáltathat a folyamat minőségéről, de kutatásom további célja, hogy mind kollektivistá, mind pedig individualista kultúrában teszteljem ezt. Ennek segítségével a folyamat univerzális, illetve kultúra függő aspektusairól tudhatunk meg többet.

Takács Ádám TTK

A hadronizáció elméleti vizsgálata a CERN nagyenergiás ütközéseiben

A nagyenergiás részecskeütközésekben keletkező hadronok eloszlásának elméleti leírása napjaink nyitott kérdésköre. A CERN Nagy Hadronütköztető kísérleteiben mért azonosított hadroneloszlások elméleti analízise lehetővé teszi számunkra, hogy a hadronizációt leíró függvény-paramétereket összehasonlítva, következtessünk a folyamat mikro- és makroszkopikus leírására. Dolgozatomban a kísérleti adatok vizsgálata során megfigyelt energiaskálázást elemeztem, mely alapján egy új, nem-extenzív alapú, fragmentációs függvény parametrizációt állítottam elő.

Takács Dániel ÁJK

A közösségi finanszírozás jelenségének kérdései

Kutatásom folyamán a közösségi finanszírozás Magyarországon kevésbé ismert pénzügyi megtérüléssel járó modelljeivel és azok szabályozásának kérdésére adott európai válaszokkal foglalkoztam. A szektor 2009 óta tartó dinamikus bővülése viszonylag nagy figyelmet kapott és az elmúlt években a nyugat-európai országok vonatkozó szektor specifikus jogszabályokat is elfogadtak. Kutatómunkám célja az ezen szabályozási rezsimek által kiváltott hatás és a közösségi finanszírozásban rejlő lehetőségek értékelése. Előadásomban a jelenség jellegzetességeinek megértéséhez szükséges mértékben bemutatom a crowdfunding kialakulásához vezető gazdasági és társadalmi körülményeket, ismertetem a közösségi finanszírozási szektor jelenlegi állapotát és kialakult üzleti gyakorlatait.

Takátsy János TTK

Gömbhalmaz-modellek tesztelése elnyúlt pályájú fekete lyuk-kettősök gravitációshullám-jeleivel

A gömbhalmazok modellezése analitikusan és numerikusan egyaránt nehezen kezelhető probléma. Ennek következtében több, egymással versengő fenomenológiai modell is létezik a gömbhalmazok leírására. A fekete lyukak nagy számsűrűsége miatt a gömbhalmazokban lehetőség van elnyúlt pályájú fekete lyuk-kettősök kialakulására gravitációs befogódással. A kettősök formálódási gyakorisága, valamint a paramétereik eloszlásai nagyban függenek a környezet tulajdonságaitól. Ezek a paraméter-eloszlások a kettősök jövőbeli gravitációshullám-észleléseivel mintavételezhetőkké válnak, ami lehetőséget ad a gömbhalmaz-modellek tesztelésére is. A kutatás célja egy olyan módszer kidolgozása, melynek segítségével létező, analitikus és numerikus gömbhalmaz-modelleket lehet tesztelni jövőbeli gravitációshullám-észlelésekkel.

Tamás Soma Baján TáTK

A nem pénzügyi tényezők befektetési döntésekbe való integrálása

A tanulmány a társadalmi célú befektetők döntését modellezi. A klasszikus portfólióválasztásból kiindulva egy olyan elméleti modellt ad meg, amelyben az egyén hasznossági függvényébe megjelenik a társadalmi haszon is. A dolgozat bemutatja az ilyen jellegű befektetések globális trendjét, valamint egy esettanulmányt, ami a modellt kontextusba helyezi. Az eredmény egy olyan elméleti keretrendszer, amelyben könnyen értelmezhető a társadalmi hatású befektetési eszközök megjelenése az egyén portfóliójában.

Ternay Andrea TáTK

Az idősek megítélése a magyar oktatási rendszerben

A napjainkban bekövetkező demográfiai változások következtében egyre inkább előregedik a társadalom, mégis az idősödés témája mind a mai napig elhanyagolt. Simon de Beauvoir szerint ennek az az oka, hogy az öregedés tabunak számít: „A társadalom számára az öregség valami szégyellni való titok, amelyről nem illik beszélni.” (Beauvoir, 1972: 6) Ez azonban hosszútávon nem tartható fenn, hiszen a társadalom többségét egyre inkább az időskorú személyek teszik ki.

Éppen ezért tartottam fontosnak, hogy dolgozatomban az idősek megítélését vizsgáljam. Kutatásom során ennek a kérdéskörnek egy speciális szeletére, a magyar irodalom középiskolai oktatására fókuszálok, mert úgy vélem az iskolának alapvető szerepe van a fiatalok gondolkodásának, véleményének és viselkedésének kialakulásában, formálódásában, így megakadályozhatja, vagy éppen elősegítheti a társadalomban egyébként fokozódó előítéletek kialakulását az idősekkel, vagy más társadalmi csoportokkal, szemben.

Török Csenge PPK

Az emlékezet fejlesztése a tanulás idői paramétereinek kalibrálásával

Statistikai tanulás az alapja olyan mindennapi készségeinknek, mint a nyelv, egyéb szociális kvalitások vagy akár motoros készségek, mint a járás. Az idegrendszer érzékeny a környezeti mintázatokra és együttjárásokra, azonban a pontos folyamat még kevésbé ismert. A pszichológiában implicit tanulási feladatokkal igyekeznek modellezni a fent leírt tanulási folyamatot, arról viszont keveset tudunk, hogy ezen tesztek beállítási paraméterei, mint az ingerek között eltelt idő, mennyiben befolyásolják a teljesítményt.

A kutatás során az Alternáló Szeriális Reakcióidő feladatot (ASRT) használtuk, mellyel az első fázisban azt vizsgáltuk, hogy a feladat fix tempója vagy a résztvevők saját tempóban haladásának van-e a tanulásra gyakorolt pozitív vagy negatív hatása. Eredményeink szerint a saját tempó vezet eredményesebb teljesítményre, ezért a második fázisban minden résztvevőnk saját tempóban oldotta meg a feladatot azzal, hogy az egyik csoport a gyakorlási fázisban az addigiaktól eltérően, random időközönként látta megjelenni az ingereket. Azt vizsgáltuk, hogy az időzítés manipulációja hat-e a rekonszolidációra. Egyes elméletek szerint az emlékek felülírhatók (erősíthetők vagy gyengíthetők) abban az esetben, ha még a megszilárdulásuk előtt újra aktívvá válnak egy rövid időre. Eredményeink szerint a rekonszolidációs fázisban manipulált időzítési ritmus nem befolyásolja a statisztikai tanulási teljesítményt, az ASRT feladatot illetően, a két csoport egyik kísérleti szakaszban sem tért el egymástól.

Varga György TTK

Változó súlypontok? A visegrádi országok külkereskedelmének alakulása az Európán kívüli világgal az európai uniós csatlakozástól napjainkig

Kutatásom során a visegrádi országoknak (Csehország, Lengyelország, Magyarország, Szlovákia) az Európán kívüli világgal lebonyolított külkereskedelmét, ennek alakulását vizsgáltam a 2004-es uniós csatlakozástól napjainkig. A téma leginkább amiatt tarthat számot érdeklődésre, mert a 2008-as gazdasági válságot követően megfigyelhető ezekben az országokban az Európán kívüli világ felé irányuló figyelem fokozódása. Ennek következtében a vonatkozó szakirodalom áttekintése és a statisztikai adatok elemzése mellett a visegrádi országok szakpolitikai dokumentumainak értékelése is fontos elemét képezte munkámnak. Tekintettel arra, hogy a visegrádi országok kereskedelmének meghatározó része külföldi nagyvállalatokhoz kötődik és a szakpolitikai dokumentumok külföldi működőtőke-áramlásokkal kapcsolatos részeket is tartalmaznak, ezért a kutatás tárgyát a működőtőke visegrádi országok és az Európán kívüli világ közötti áramlásával bővítettem. Ezeknek a vizsgálatoknak a fontosságát az adja, hogy segítik a visegrádi országok globális gazdaságban betöltött szerepének megértését.

Vértessy Gáspár TTK

Fraktálszerű függvények

Az előadásban $C([0; 1])$ függvényeknek egy olyan paraméterezett családját fogjuk megvizsgálni, melynek elemei önaffin grafikonú leképezések. Meghatározzuk, hogy adott paraméter esetén pontosan mely 2 R értékekre Hölder- a függvény.

Ezen kívül elemezzük a függvények szinthalmazait. Megadunk egy eljárást, melynek segítségével alulról és felülrol tudjuk becsülni a szinthalmazok box-dimenzióját (az algoritmus a paraméternek és a vizsgált függvényértékeknek megfelelően változtatható úgy, hogy minél hatékonyabb becslést kapjunk). Végül megvizsgáljuk a lokális monotonitás kérdését is.

Vida Bence BTK

Bethlen Miklós kancellár (1642-1716) hírhálózatának modellezése

Előadásomban be szeretném mutatni azokat az eredményeket, amelyek a kutatásom jelenlegi állása szerint publikusak a bethleni hírhálózat feltárásával kapcsolatban. Először röviden kitérek arra, honnan indult a kutatás, miként tudtam megragadni a kancellár Önéletírásának elemzésével a hálózat alapegységének számító feladó-címzett relációban értelmezhető modellt, valamint a modell segítségével bemutatható dinamizmust Bethlen Miklós kapcsolatépítő tevékenységében. Ezek után a Jankovics József által kiadott levelezésre épített adatbázis jelenlegi készültségi szintjéről beszélek, amit kiegészítettem a bécsi levéltár AVA Harrach állományában fellelt újabb Bethlen-leveleket és egyéb találatokkal is. Ez az adatbázis feltevésem szerint a bethleni kapcsolati háló hierarchiáját és alkalmazkodó készségét egyaránt árnyalni és feltárni hivatott, a feldolgozott levelek lehetővé teszik a címzettek szerepének, súlyának megállapítását a bethleni relációban. Végezetül egy másik nézőpontot kínálok a hallgatóságnak, ami megragadhatóvá teszi a kapcsolati háló térbeliségét: a Bethlen Miklóst körülvevő környezetre mint információs térre tekintve értelmezhetővé válik a kapcsolati háló mintázata, csomópontok és azokat összekötő útvonalak válnak felfedezhetővé. Itt részben szintén a levéltári találatokra támaszkodom, részben új értelmezési lehetőségét kínálok a korabeli emlékiratoknak, az Önéletírásnak, Wesselényi István, Jean-Louis Rabutin de Bussy generális, Apor István naplójának.

Vígh Katalin TáTK

Kettős szükségletű gyermekek a gyermekvédelmi szakellátásban

Kutatásom fókuszában a gyermekvédelmi szakellátásba kerülő egyik szűk, ám annál nagyobb figyelmet, szakmai segítséget igénylő csoport, a kettős szükségletű gyermekek állnak, akik jellemzően az ellátórendszer gyermekotthonaiban, lakásotthonaiban nevelkednek. Célom egy átfogó kép megjelenítése a gyermekvédelmi szakellátásban nevelkedő kettős szükségletű gyermekek állapotáról, szükségleteiről, szakellátáson belüli lehetőségeiről. A kettős szükséglet – ami egy időben fennálló különleges és speciális szükségletet jelent – a normál szükséglethez képest összetettebb szakmai segítséget igényel. A kutatásban vizsgált gyermekek számára ezeket a segítségeket a szakellátás kell hogy biztosítsa. Családjaikból való kikerülésük előzményeinek, állapotuknak feltárása mellett fontos látni azt, hogy későbbi gondozási helyeik milyen szakmai segítséggel, szolgáltatásokkal válaszolnak a gyermekek igényeire, szükségleteire. Az előzmény és állapotvizsgálat jellemzőinek és a fogadó gondozási helyek lehetőségeinek, eszköztárának megismerése mellett célom a területi gyermekvédelmi szakszolgálatok elhelyezési gyakorlatának, valamint a szakértői bizottság általi vizsgálatok jellemzőinek feltérképezése, továbbá a szociális munka szerepének vizsgálata ezen a területen.

Zákányi Péter BTK

A magyar neoavantgárd képzőművészet és a kultúrpolitika viszonya az 1970-es évtized első éveiben

Zalai Zsófia TTK

A Pásztori vulkán komplex geofizikai vizsgálata gravitációs, mágneses és szeizmikus adatok alapján

A Pásztori vulkán eltemetve található a Kisalföld alatt, kb. 1000 m neogén üledék fedé, keletkezése a 10-11 Ma közé tehető. Jelentős 200 nT-t meghaladó mágneses anomália található felette, ugyanakkor a gravitációs hatása nem jelentős a környezetéhez képest.

Kutatásomban szeizmikus értelmezést végeztem a vulkáni forma lehatárolása végett valamint a vulkán tágabb környezetét is vizsgáltam, különös tekintettel az üledékképződés és a tektonika kapcsolatára a Kisalföld egyes részmedencéiben. A szeizmikus értelmezés során előállított horizontok, a fúrómagokon mért indukált mágneses szuszceptibilitások és sűrűségek valamint a mért dz mágneses és Bouguer anomáliák bemenő adatai lettek a gravitációs és mágneses előremodellezésnek.

A szeizmikus értelmezés alapján megállapítható, hogy az extenzió térben és időben migrált keletről nyugat felé, továbbá a medence szélén található, legidősebb félárkok invertálódtak. A Pásztori feletti mágneses anomáliát a gravitációs és mágneses modellezés alapján nem maga a vulkáni test, hanem egy mélyben megrekedt magmás test okozza valamint feltételezhető a vulkanizmus és a tektonika kapcsolata.

Vulgáris latin nyelv a késő-órkori Rómában a feliratok tükrében

Az elmúlt évben a római latin nyelv egy különleges, magánfeliratokon előforduló kifejezésének, a se vivo fecit formulának az elemzésével foglalkoztam, amely több mint ezer olyan feliraton szerepel, amelyek a birodalom központjából valók. A kifejezés furcsaságát az adja, hogy egy magasabb nyelvi regiszterhez tartozó kifejezési módot, ablativus absolutus szerkezetet használ, ám hibásan. Ráadásul a mellékmondatot tömörítő szerkezet, amely nagyjából hétszáz éven keresztül biztosan a feliratok nyelvének része volt, visszatükrözi a római latin nyelv ez idő alatt végbement változásának bizonyos vonásait. Az előfordulások kvantitatív elemzésével a szerkezet változatainak hátterét próbáltam megvilágítani.

Szelektíven deutérált heterociklusos foldamer építőelemek szintézise

Az elmúlt két évtizedben a foldamerek számottevő érdeklődésre tettek szert a gyógyszerkutatás és az anyagtudomány területén. Előnyeik közé tartozik az enzimekkel szembeni stabilitás, jól tervezhető másodlagos szerkezet, hangolható hidrofilitás, irányított helicitás, illetve képesség szelektív kölcsönhatás kialakítására biológiai célpontokkal.[1,2] Az igény a foldamerek biológiai rendszerekben való tanulmányozására szükségessé tette a hatékony és gyors, nagy áteresztő képességű vizsgálati módszerek fejlesztését. Az ICPL (Isotope Coded Protein Labeling[3]) technikához hasonlóan lehetőségünk van izotópjelölt építőelemekből kombinatorikus szintézissel olyan foldamerek létrehozására, melyeknek szekvenciája izotóp tartalmuk által kódolt. Elméletileg, ha a jelölt foldamerek keverékét egy biológiai rendszerbe helyezzük, a célponthoz legjobban kötődő foldamerek komplexét elválaszthatjuk, majd a kiválasztott foldamereket nagy érzékenyséű tömegspektrometriás módszerekkel vizsgálhatjuk. Az összetett tömegspektrometriás mérési adatok dekonvolúcióját és a szekvencia visszafejtését az izotópjelölés jelentősen egyszerűsítheti, ezzel gyorsabbá és hatékonyabbá teheti a foldamer keverékek vizsgálatát. Kutatásunk célja a fenti elv alkalmazhatóságának bizonyítása egy egyszerű modell rendszeren keresztül, melyben egy adott monomer különböző izotopomereit használjuk fel a jelölt foldamerek felépítéséhez.

Munkánk során sikerrel valósítottuk meg egy heterociklusos foldamer építőelem négy izotopomerének szintézisét több grammos tételekben. A reakciók kereskedelmi forgalomban kapható vegyszerekre épülnek. A deutérium beépítést kiváló szelektivitással és nagy hatékonysággal valósítottuk meg. A további átalakítások során erózió nem történt, a termékek minden esetben magas deutérium tartalommal rendelkeznek. Az előállított építőelemek foldamerekbe való beépítése folyamatban van. Az előzetes vizsgálatok alapján a foldamer szintézis során a deutérium tartalom nem csökken, így adott a lehetőség szelektíven izotópjelölt foldamerek előállítására és szekvenciájuk tömegspektrometriás dekonvolúciójának vizsgálatára.

Irodalom:

[1] Hill, D. J.; Mio, M. J.; Prince, R. B.; Hughes, T. S.; Moore, J. S.; *Chem. Rev.*, 101, 3893-4012. (2001)

[2] Dawson, S. J.; Mészáros, Á.; Pethő, L.; Colombo, C.; Csékei, M.; Kotschy, A.; Huc, I.; *Eur. J. Org. Chem.*, 20, 4265-4275 (2014)

[3] Kellermann, J.; Lottspeich, F.; *Methods in Mol. Biol.*, 893, 143-153 (2012)

Az előadások kivonatai: a „B” keret hallgatói

Abdai Judit

Féltékenység vizsgálata kutyánál (*Canis familiaris*)

Az ún. féltékeny viselkedés funkciója, hogy elősegítse egy fontos szociális kapcsolat fenntartását, ha az egy harmadik, rivális fél miatt veszélybe kerül. A féltékeny viselkedés számos szociális faj esetében fontos funkcióval bírhat, azonban nem-humán fajoknál még alig kutatták a jelenséget. A kutya-gazda és anya-gyermek kötődés funkcionális hasonlóságára alapozva hipotézisünk az volt, hogy hasonlóan a gyerekekhez, kutyáknál is kiváltható féltékeny viselkedés. A jelenség vizsgálatára tervezett tesztkümben a gazda figyelmét kizárólagosan a rivális felé irányította, miközben az alanyt ignorálta. Szociális riválisként ismerős és ismeretlen kutya szerepelt, míg nem-szociális riválisként ismerős és ismeretlen tárgyat használtunk. Minden kutya találkozott minden riválissal; a féltékeny viselkedés megjelenését csak a szociális riválisok esetében vártuk. Az eredmények szerint a kutyák nagyobb arányban mutattak gazdára irányuló viselkedést az ismerős kutya jelenlétében, valamint riválisra irányuló viselkedést az ismeretlen kutya esetében, mint a többi teszhelyzetben. A szociális riválisok esetében az alanyok többször próbálták megszakítani a gazda-rivális interakciót, mint a nem-szociális riválisoknál. Az eredmények arra utalnak, hogy kutyáknál is megjelenik féltékeny viselkedés, mely hasonló a gyerekeknél korábbi tanulmányokban megfigyelt viselkedéshez.

Bali Krisztina

Polielektrolit/tenzid nanorendszerek nemegyensúlyi tulajdonságai és alkalmazásai

Az ellentétes töltésű polielektrolit(P)-ot és tenzid(T)-et tartalmazó elegyek esetén egy jól meghatározott P/T koncentráció-tartományban asszociatív fáziszeperáció figyelhető meg. Az oldatkészítés módja, illetve inert elektrolit jelenléte azonban jelentősen befolyásolhatja a kétfázisú tartomány kiterjedését. Célunk volt az elektrolit koncentrációgradiens és az oldószerrel történő hígítás hatásának vizsgálata P/T rendszerek esetén, amely témában nincs egységes tudományos vélemény, bár gyakorlati jelentőséggel bír. PSS/DTAB illetve PDADMAC/NaDS rendszereket vizsgáltunk NaCl jelenlétében. Három különböző módon elegyítettük a mintákat, az egyes esetekben csak az egyik illetve mindkét komponens tartalmazott elektrolitot. Továbbá a PSS/DTAB/NaCl rendszer esetén koncentrált minták százszoros hígítását is vizsgáltuk. Elektroforetikus mobilitás, turbiditás illetve SAXS mérések alkalmazásával jellemeztük az oldatokat és a képződő aggregátumokat. A PDADMAC/NaDS rendszer esetében jelentős különbségeket figyeltünk meg a különféle elegyítési módszereknél. A PSS/DTAB rendszer esetén legfőbb tapasztalatunk, hogy a koncentrált minták hígítása igen eltérő szerkezetű csapadék képződését eredményezte, mint a többi módszer. Eredményeink fontos előrelépést jelenthetnek a P/T rendszerek nemegyensúlyi fázisulajdonságainak leírásában, ami ipari szempontból is igen jelentős kérdés. Valamint a P/T rendszerekkel stabilizálva új típusú, szűk méreteloszlású nanoemulziók előállítására nyílnak lehetőségekünk.

Balogh Zsuzsanna

Bánffy Dénes levelezése

A kutatás főszereplője Bánffy Dénes (1630?–1674), a fejedelmi tábla ülnöke, Kolozsvár és Szamosújvár főkapitánya, valamint Kolozs és Doboka vármegye főispánja, az Apafi-kor erdélyi elitjének egyik kiemelkedő alakja, akinek teljes levelezése eddig nem került publikálásra. A több száz levél feltárása, és ezeknek a teljességre törekvő kiadása, majd annak vizsgálata által élesebb képet alkothatunk saját életén túl rokoni viszonyaira, valamint az Erdélyi Fejedelemség elitjének kapcsolati hálózatára az 1657–1674 közötti időszakban. A kutatás során a már kiadott Bánffy Dénes leveleken túl összegyűjtöm és digitalizálom a különböző levéltárakban fellelhető Bánffy Dénes által írt (vagy kapott) leveleket, így a következő intézmények gyűjteményeiből: MNL OL, MTA KK, EOL, ANR Sibiu, ANR Cluj, BAR Filiala Cluj-Napoca, ŠA v Žiline so sídlom v Bytci, ÖStA HHStA. A levelezésnek (mint az ego-dokumentumok egyik csoportjának) elemzése révén láthatóvá válik Bánffy Dénes szituatív identitása is, hiszen ez a korpusz elválaszthatatlanul tartalmaz magán- és közügyeket egyaránt. A vizsgált forráscsoport révén Bánffy Dénes megjelenik mint férj, rokon, barát, földbirtokos, bécsi követ, fejedelmi tanácsos, főispán, főkapitány, etc. Bánffy Dénes levelezésén és életén át láthatóvá válik a fejedelemség történetének alakulása, valamint mérhetővé válik Bánffy Dénes térbeli és társadalmi mobilitása is.

Bartus Dávid

Római fürdő Brigetióban

A kutatás tárgya a Brigetio katonavárosában 2014-2016 között feltárt római kori fürdő tudományos feldolgozása és a feltárás adatainak kiértékelése, elemzése. A több, mint 1500 m² nagyságú épületkomplexum az első Brigetióból ismert fürdő, jelentősége pannoniai viszonylatban is kimagasló. A témaválasztás aktualitását a jelenleg is folyó feltárások, valamint a folyamatban lévő UNESCO világörökségi nevezési folyamat adja, aminek a brigetiói fürdő az egyik kiemelt helyszíne. A kutatás fő célja a brigetiói fürdőben végzett feltárások feldolgozása, ami magába foglalja a feltárás során előkerült leletanyag kiértékelését, valamint a fürdő építészeti jellegű vizsgálatát. Az alaprajzi sajátosságok és az egyes helyiségek funkciójának tisztázása mellett a fürdő periódusainak, kronológiájának megállapítása, építésének és felhagyásának időpontja is a megválaszolendő kérdések között van. A brigetiói fürdő a fenti kérdések tisztázása után összehasonlítható az egyéb pannoniai és más provinciákban található fürdőkkel.

Bátori Anna

Kovachich Márton György és az információterjedés a 18–19. századfordulóján

Kovachich Márton György (1744–1721) a 18. század végének tudósaként egy az irodalomtörténeti elbeszélésekben eddig csupán a „különös”-sége okán emlegetett folyóiratot üzemeltetett 1786 és 1788 között. A *Merkur von Ungarn* céljairól mindössze saját peritxtusaiból és textusaiból nyerhetünk képet, működésmódjára, olvasótáborára nézve elenyésző ismereteink vannak. Előadásom célja, hogy Kovachich folyóirat-szerkesztő tevékenységét elhelyezzem a kor eszme- és információtörténetében. Előadásomban előbb röviden áttekintem a Kovachich kiterjedt levelezése révén rekonstruálható személyes kapcsolati háló jellemzőit és feltételezhető működését. Majd bemutatom a *Merkur von Ungarn* mint recenzeáló tudós folyóirat működését, nevezetesen: hogy milyen forrásokat feltételezhetünk a *Merkur von Ungarn* közleményei mögött; hogy milyen eszközök révén strukturálta a tudást a lap; valamint hogy milyen szerepe volt Kovachichnak és folyóiratának a tudás redisztribúciójában. Eredményeimet hálózatok segítségével vizualizálom.

Beck Róbert

Modern gépi tanulási és spektruminta-alapú módszerek alkalmazása az extragalaktikus asztrofizikában

A modern asztrofizika kulcsfontosságú módszere a fotometrikus vöröseltolódás-becslés, mely segítségével galaxisok százmillióinak távolságát határozhatjuk meg, ellentétben a spektroszkópiai módszerrel, mely ugyan megbízhatóbb, de mindössze milliós nagyságrendű galaxisra áll rendelkezésre mérés. A távolság meghatározása számos kozmológiai kutatáshoz szükséges, úgymint a nagyskálás szerkezet vagy gyenge gravitációs lencsehatás vizsgálata, az Univerzum 3D-s térképének megalkotása révén. A fotometrikus vöröseltolódás-becslésnek két megközelítése van, az ismert vöröseltolódású tanítóhalmazból kiinduló gépi tanulási módszer, illetve a teljes mérési folyamatot szimuláló spektruminta-illesztő módszer. Kutatómunkám során mindkét megközelítéshez készítettem saját implementációt. A Photo-z-SQL szoftver közvetlenül integrálható SQL adatbázis szerverbe, és bayesiánus módon végez spektruminta-illesztést, a lokális lineáris regresszió módszer pedig tanítóhalmazbeli legközelebbi szomszédokra illeszt lineáris függvényalakot. Kollaborációban dolgozva ezen kettő és számos egyéb módszer előnyeit és hátrányait összehasonlítottuk, különös tekintettel az extrapolációs képességre és a hibatűrésre. Az előadás két, bírált nemzetközi folyóiratban megjelent cikk eredményeit mutatja be.

Bencsik Norbert

A Caskin állványfehérje szerepe a dendrittüskék posztszinaptikus régiójának stabilizálásában

A Caskin (CASK interaktív) fehérjét a CASK kötőpartnereként ismerjük. A Caskin állványfehérje elsősorban az agyban, a szinaptikus területeken feldúsulva fejeződik ki. A Caskin SAM-doménjén keresztül számos más a szinapszisban lokalizált fehérjéhez kötődhet. Pre- vagy posztszinaptikus szerepéről azonban még keveset tudunk. Konfokális mikroszkópiával sikerült bizonyítanunk, hogy hippokampális idegsejtenyvezetekben a Caskin az idegsejtek szomatodendritikus régiójában, a dendrittüskék fejében helyezkedik el. A Caskin túltermeltetésének hatására a dendrittüskék feje kiszélesedik, megnő a gomba morfológiájú dendrittüskék aránya. Elektronmikroszkópos vizsgálatokkal sikerült kimutatnunk, hogy a Caskin génkiütött (CaskinKO) állatokban a hippokampusz CA1 régió dendrittüskéinek a PSD (posztszinaptikus denzitás) hosszúsága és a PSD hossz/aránya is szignifikánsabban alacsonyabb a kontrollhoz viszonyítva. A CaskinKO állatok a térbeli tanulási és új tárgyfelismerési tesztekben is szignifikánsabban rosszabbul teljesítenek, emellett a kiváltható LTP mértéke is alacsonyabb. Immunprecipitálással bizonyítani tudtuk, a Caskin a dendrittüskék fejében egy komplexben foglal helyet a Shank-2 állványfehérjével. Eredményeink alapján feltételezhetjük, hogy a Caskin állványfehérje részt vesz a dendrittüskék morfológiájának kialakításában és szerepet játszik a tanulási folyamatokban a PSD részeként.

Bereczki Enikő Orsolya

A tanulók kreativitásának fejlesztése IKT-eszközökkel támogatott környezetben a magyar köznevelésben

Az elmúlt 25 évben a kreativitás nevelésben és oktatásban betöltött szerepe jelentős mértékben felértékelődött. Világszerte számos ország a diákok kreativitásának fejlesztésében látja a gazdasági versenyképesség növekedésének, valamint a társadalmi és egyéni jólét megteremtésének esélyét. A kreativitáson kívül a digitális képességek megléte is elengedhetetlen a XXI. század kihívásaihoz való alkalmazkodáshoz, ugyanakkor a megfelelő pedagógiai módszerek alkalmazásával az IKT-eszközök hatékonyabbá tehetik a tanulást. Bár az oktatásban mind a kreativitásra való nevelést, mind a technológiában rejlő lehetőségeket elismerik és értékelik, ezek iskolai implementációja mégis sok esetben sikertelen marad. Hogyan támogathatják a tanárok a tanulói kreativitás kibontakozását a különböző tantárgyakban és milyen szerepet játszanak az IKT-eszközök ennek megvalósulásában? Erre a kérdésre keresem a választ az ÚNKP keretében megvalósuló kutatásomban. Előadásom fókuszában kutatásom szakirodalmi hátterének, módszereinek és előzetes eredményeinek bemutatása áll.

Billes Viktor András

Az autofág gének mutációi következtében fellépő kompenzációs mechanizmusok vizsgálata az *ecetmuslica* szemfejlődése során

Az autofágia az eukarióta sejtek konzervált, szabályozott, lizoszóma-függő lebontó útvonala. A károsodott vagy felesleges fehérjék és sejtalkotók lebontásával, reciklizálásával kulcsszerepet játszik a sejt homeosztázis fenntartásában, és szerepe kiemelt az éhezési- és más stresszválaszokban. Az autofágia ezek mellett bizonyos egyedfejlődési, differenciációs lépésekben is nélkülözhetetlen. Az *ecetmuslica* (*Drosophila melanogaster*) összetett szeme, annak kialakulása az egyik legjobban ismert fejlődésbiológiai modell, amely egy lárvális prekursorból, az ún. szem(-antenna) diszkszusból jön létre. Az autofágia szerepe a muslica szemfejlődésében alig ismert és ellentmondásos. Korábbi munkánk során az autofág (*Atg*) géneket a szemdiszkszuszban RNS interferencia által csendesítettük, amely megzavarta a szemfejlődést, és kisszemű vagy akár szemnélküli felnőttekhez vezetett. Ugyanakkor, a már leírt *Atg* mutánsok vad szemfenotípusúak. Az ellentmondás feloldására vizsgáltam az *Atg* mutánsok szemdiszkszuszát, és azt tapasztaltam, hogy az egyes mutációk genetikai kompenzáló mechanizmusokat aktiválnak: a hiányzó génterméket kódoló gén más splice-variánsainak illetve paralógjainak az expressziója fokozódik vagy indukálódik. Az így részlegesen helyreálló autofág aktivitás pedig már elegendő lehet a hibátlan szemfejlődési programhoz.

Bircher Julianna

Személyiség, mint egy túlélésre hajlamosító géneváltozat mediátora

Doktori kutatásaim fókuszában a DRD4-VNTR nevű dopaminreceptor gén áll, amelynek egyik változatát, a 7-es allélt korábban olyan jellemzőkkel hoztak összefüggésbe, mint az újdonságkeresés, a gyermekkori ADHD vagy az addikciók. Nemrég egy amerikai kutatócsoport (Grady és mtsai., 2013) felfedezte, hogy ugyanez a génavariáns a megnövekedett élettartamban is szerepet játszhat. Kutatócsoportunknak (Szekely és mtsai., 2016) sikerült replikálnia ezeket az eredményeket magyar, nagy létszámú, széles korosztályt felölelő, egészséges mintán. Kutatásaim során azt vizsgálom, hogy milyen változók közvetíthetnek a 7-es allél és a hosszú élet kapcsolatában. Az egyik ilyen irányvonal a pszichológiai/személyiségbeli változók – így például a versengés. Az eredmények szerint a 7-es allélt hordozó férfiak hiperversengőbbeknek bizonyultak, mint a nem-hordozók, ugyanakkor a 7-es allélt hordozó nők kevésbé voltak hiperversengők a nem-hordozóknál. Nők esetében, különösen a 7-es allélt hordozók között a hiperversengés a szorongással és depresszióval is pozitív összefüggést mutatott. A személyiség mellett életmódbeli tényezőket is vizsgálok (pl. BMI), amellyel kapcsolatban szintén érdekes eredményeket találtunk: a 46 év felettek körében a 7-es allélt hordozók testtömegindexe alacsonyabb volt, mint a nem-hordozóké. Mindezek alapján érdemes lehet ezeket a változókat tovább vizsgálni, mert elképzelhető, hogy ezeken keresztül érvényesül a DRD4-VNTR 7-es allél asszociációja.

Biri-Kovács Beáta

A metasztázis asszociált S100A4 fehérje internalizációjának és externalizációjának vizsgálata

Az S100A4 a kizárólag gerincesekben előforduló, kis méretű, Ca^{2+} -kötő fehérjéket tartalmazó S100 fehérjecsalád tagja. Az S100A4, más néven metasztazin áttétes rákokban túlermelődik, megjelenése csökkenti a túlélés esélyét tumoros betegek esetén. A fehérje funkcióját leginkább kötőpartnerével történő interakciója során tölti be, legismertebb partnere a minden sejtben előforduló nem-izom miozin IIA (NMIIA). Az NMIIA-S100A4 interakció hatására a miozin filamentumok összeszerelődése gátlódik, a sejtek motilisabbá válnak, ezáltal is nő a metasztázis kialakulásának esélye. Az S100A4 intra- és extracellulárisan is előfordul, azonban sejtbejutása és kijutása, lehetséges receptorai kevésbé feltártak. Eredményeink alapján a sejtekhez külsőleg hozzáadott rekombináns S100A4 koncentráció-függően csökkenti a sejtadhéziót. Az internalizáció vezikulákon keresztül, dinamin-függő endoszómális útvonalon történik. Az S100A4-mutánsok vizsgálata arra enged következtetni, hogy a bejutás valószínűleg specifikus, receptor-függő útvonalon történik. Az S100A4 internalizációs mechanizmusának vizsgálata fontos a további, S100A4-et célzó terápiák szempontjából.

Biró Tamás

Az észak-magyarországi miocén piroklasztitok fizikai vulkanológiai, rétegtani vizsgálata

Az Észak-Magyarországon – a Salgótarjáni-medencében, a Cserhátban, a Mátrabércen, a Mátra északi előterében, valamint a Bükkalján – kibukkanó miocén korú piroklasztitok a Kárpát-Pannon Régió legnagyobb térfogatú és legnagyobb térbeli kiterjedésű, kainozoos vulkáni eseménysorozatából származnak. Munkám során a Mátra, valamint a Bükkalja horzsakőgazdag piroklaszt sűrűség-ár üledékeit, valamint hullott piroklasztitjait vizsgáltam.

Kutatómunkám egyrészt a Bükkalja nyugati részén, valamint a Mátrában feltáruló ignimbritek geokémiai és paleomágneses tulajdonságokon alapuló korrelációját célozza. Kutatási tevékenységem másik pillérét heves robbanásos, ún. fratópliniusi szórt piroklasztitok fizikai vulkanológiai vizsgálata jelenti. Célom, a víz-magma interakciója okozta kitörésekből származó képződmények terepi vulkanológiai, illetve granulometriai jellemzőinek dokumentálása. A képződmények lerakódási módjának meghatározására mágneses szuszceptibilitás anizotrópia (AMS) méréseket végeztem, amelyek eredményét analóg képződmények értékeivel vetettem össze.

Bodó Ágnes

Hálózati folyamatok szabályozása

Kutatásunk középpontjában az úgynevezett SIS típusú járványterjedési modell szabályozása áll. A matematikai modellhez tekintsünk egy irányítatlan, egyszerű gráfot, amelynek csúcsai a populáció egyedeinek felelnek meg és két egyed között akkor van él, ha a betegség terjedhet köztük. SIS típusú járványterjedés során az egyedek kétféle állapotban lehetnek: egészséges (S) vagy fertőző (I). Az egyedek állapotainak megváltozása kétféle módon lehetséges: egy egészséges egyed adott valószínűséggel megbetegedhet, míg egy fertőző egyed meggyógyulhat. Célunk egyrészt a betegség megszüntetése, másrészt a hálózat struktúrájának megőrzése, ezáltal az átlagfokszám stabilan tartása. Ennek elérése érdekében egészséges és fertőző csúcsok közötti éleket törölünk, illetve egészséges csúcsok közti éleket hozunk létre vagy akár szüntetünk meg. A létrehozandó és törölendő élek számát és gyakoriságát a mean-field egyenletekből az úgynevezett nemlineáris modell prediktív kontroll (Nonlinear Model Predictive Control) módszer segítségével kapjuk. Kutatásunkban azt vizsgáltuk, hogy a mean-field egyenletekből számolt értékeket alkalmazva a sztochasztikus szimuláció a kívánt állapotba szabályozható-e.

Bogdán Péter

A romák oktatásának kérdései az iskolaelméletek összefüggéseinek tükrében 1978 és 1998 között

Az előadásom témája az, hogy 1978 és 1998 között milyen iskolaelméletek voltak uralkodóak Magyarországon, kitérek az iskolaelméletek tartalmi és elvi változásaira, illetve arra, hogy ezen iskolaelméleteknek milyen volt a romaképe, vagy hogy milyen kereteket kínáltak azoknak a nevelési és közoktatási szakértőknek, akik igyekeztek valamilyen megoldást kínálni a roma gyermekek oktatásához. Különösen fontosnak tartom annak vizsgálatát, hogy a roma gyermekek nevelését, oktatását illetően a mindenkor állami oktatáspolitikát képviselt iskolaelméletnek volt privilégiuma, vagy (roma vonatkozásban) érvényesülhettek olyan iskolaelméleti koncepciók is, amelyek szembe mentek a hivatalos álláspontokkal. Éppen ezért azt is vizsgálni kell, hogy egy-egy roma oktatási modell, terv, stratégia miként illeszkedett bele az adott kor iskolaelméleteibe. Hipotézisem szerint a Köznevelés című (állami) pedagógiai szaklapban megjelentek olyan roma oktatási modellek, tervek, stratégiák is 1978 és 1998 között, amelyek nem igazodtak az állami oktatáspolitikát által elvárt iskolaelméleti koncepciókhoz, azaz olyan pedagógiai gyakorlatokkal szembesülünk 1978 és 1998 között, amelyek nem feltétlenül képviselték a haladó szellemiséget jelentő integrációs, inter- vagy multikulturális szemléletet, amelyből az is következik, hogy a mindenkor állami oktatáspolitikának erőteljesebben kellett beavatkoznia annak érdekében, hogy a pedagógusképzés – a romák vonatkozásában – eredményesebb legyen.

Bognár Gergő

EKG és EEG jelek informatikai módszerekkel történő feldolgozása

A kutatásom tárgya egyes EKG és EEG jelfeldolgozási problémák vizsgálata volt matematikai és informatikai eszközökkel. EKG jelfeldolgozás témakörben szívütések klasszifikációját vizsgáltam, melynek célja az egyes szívütések automatikus besorolása a 16 arrhythmia osztály valamelyikébe. A többféle módszer és lehetőség vizsgálata alapján kidolgozott eljárás egy páciens-specifikus adaptív racionális transzformáción alapul. A szívütések a racionális rendszer segítségével kerültek reprezentálásra, a rendszer paramétereinek meghatározása páciensenkénti optimalizálással történt. A modell alapján lokális és globális, morfológiai és dinamikus jellemzők nyerhetők ki az egyes szívütésekhez. A jellemzők segítségével a szívütések SVM osztályozóval klasszifikáltam. A publikus, annotált adatbázison végzett tesztek alapján az eljárás pontosabb a szakirodalomban elérhető más módszerekhez képest. EEG jelfeldolgozás témakörben idegsejtek tüzelésének (ún. spike-oknak) a detektálását és klaszterezését vizsgáltam elektródán mért jeleken. Bemutatom a felvétel előfeldolgozásának, a spike detektálásnak és szegmentálásnak problémáit, és a lehetséges megvalósítási módszereket. Különböző transzformációkkal nyert térbeli- és frekvenciajellemzők, illetve korrelációvizsgálat alapján összehasonlítok többféle klaszterező algoritmust, értelmezem a kapott eredményeket.

Bolló Henrietta

A büszkeség és szociális státusz kapcsolata

Jelen kutatássorozat célja, hogy feltárja, milyen kapcsolatrendszer húzódik meg az autentikus vs. hübrisztikus büszkeség és a szubjektív szociális státusz között különböző erőviszonyok (dominancia vs. presztizs) esetén. A kutatás két vetélkedő elméletet igyekszik ötvözni a büszkeség kapcsán: az autentikus vs. hübrisztikus büszkeség koncepcióját (Tracy & Robbins, 2004) a megérdemelt siker/érdemtelen érzelem elméletével (Holbrook, Piazza & Fessler, 2016). 552 fő vet részt ($M_{\text{életkor}} = 30.66$, $SD_{\text{életkor}} = 10.35$ év) az online kutatásban. Az útelemzés eredménye szerint az autentikus büszkeség közvetlenül és közvetetten is kapcsolatban volt a szubjektív szociális státusszal a presztizsen keresztül, míg a hübrisztikus büszkeség nem volt kapcsolatban a szubjektív szociális státusszal, a dominanciával viszont igen. Ezek alapján elmondhatjuk, hogy az autentikus büszkeség a presztizzsel való kapcsolatán keresztül azt eredményezi, hogy a releváns szociális csoportok elismerik a megszerzett státuszt, mely így beépül a szubjektív észlelésbe is. A hübrisztikus büszkeség esetében azonban a környezet tagjai eltávolodnak a státuszát domináns módon fenntartó egyéntől, ezért ebben az esetben a szubjektív státusz és büszkeség között nincs kapcsolat. Tehát a büszkeség és státusz között csak abban az esetben van kapcsolat, ha a siker megérdemelt.

Boross Péter

Kvantumbitek szilícium nanoszerkezetekben

Kvantuminformáció-feldolgozás szempontjából a szilícium alapú nanoszerkezetek különleges figyelmet érdemelnek, mivel kompatibilisek a ma használatos félvezetőipari technológiával. Ezen rendszerek közül is kiemelkedni látszik a donor-dot hibrid rendszer [1,2], mivel segítségével vélhetően ötvözhető a donor magspinje által realizált kvantumbit hosszú élettartama [3] és a kvantumdot gyors elektromos vezérelhetősége.

Az irodalomban a magspin kvantumbit tisztán mágneses (NMR), illetve mágneses és elektromos terek [1] segítségével történő manipulációja ismert. Előadásomban azt mutatom be, hogy hogyan érhető el a tisztán elektromos vezérlés: a rendszerre kapcsolt ac elektromos tér a spin-pálya és hiperfinom kölcsönhatás következtében egy effektív ac mágneses térként hat a magspinre, ami helyettesítheti a valódi ac mágneses tér szerepét.

Bükki Eszter

Szakképzésben dolgozó pedagógusok a mestertanár programok tükrében

Kutatásom a szakképzésben dolgozó pedagógusok folyamatos szakmai fejlődését vizsgálja a 'mesterprogramok', azaz az életpályamodell „mesterpedagógus” kategóriájába egy pilot projekt keretében első ízben jelentkező tanárok által készített ötéves szakmai programok elemzésén keresztül. A vizsgálat az ELTE PPK Neveléstudományi Intézetében folyó kutatási projekthez kapcsolódik, melynek fő kutatási kérdése: *Hogyan konstruálják a pedagógusok egy oktatáspolitikai elvárásrendszer mentén a mesterpedagógus fokozatot?* Azt kívánjuk feltárni, hogy miként értelmezik a pedagógusok e szerepet és milyen tartalommal töltik meg a kapcsolódó tevékenységeket, miként határozzák meg a tevékenységek elemeit, ezek kapcsolatát egymással és az iskolájuk, illetve tágabb társadalmi környezetük fejlődésével. Vizsgálatom specifikusan a *szakképzésben dolgozó pedagógusok sajátosságainak feltárására* irányul. Kutatási módszerünk a mesterprogramok tartalomelemzése a kutatócsoport által kidolgozott kódrendszer alapján, emellett négy mestertanárral készíték interjú programjuk megvalósításának nyomon követéseként. A kutatás várt eredményei szerint a szakképzésben dolgozó pedagógusok szakmai fejlődési terveit jelentős mértékben meghatározzák a szakképzés sajátos kihívásai és a szakképzés-politika speciális elvárásai.

Dima Bálint

Diverzitásvizsgálatok és fajszámbecslések problémái ektomikorhizás gombák körében

Főként erdei életközösségekre jellemzőek az ektomikorhiza-képző gombák, melyek közé több globális elterjedésű, fajgazdag nemzetség is tartozik. Ilyen csoportok alkalmasak lehetnek DNS-szekvenciákon alapuló diverzitás- és fajszámbecslésekre, valamint a hagyományos morfológiai és a modernebb filogenetikai fajkoncepciók összehasonlítására, a fajok termőtesteinek nagyfokú morfológiai hasonlósága és plaszticitása miatt.

Három nemzetséget vizsgáltunk a bazídiumos gombák törzséből. A *Gyroporus* és *Hortiboletus* nemzetségek esetében vizsgálataink főleg a Kárpát-medencében előforduló fajok taxonómiájára irányultak, de többgének adatsorunk (ITS, LSU, rpb1, tef1) segítségével ökológiai és filogeográfiai kérdésekre is választ kaptunk. A *Cortinarius* nemzetség egy markáns leszármazási ágának (*Anomali*) korábbi morfológiai alapú rendszerezését ITS-szekvenciák alapján revidéáltuk, és elvégeztük a csoport globális diverzitásvizsgálatát is, aminek segítségével néhány alapvető evolúciós történése is fény derült.

Dömötör Zsuzsanna

Ergogén szerek placebohatása, és a sportolók babonás viselkedése, mint tárgy nélküli placebo

Kutatásaink során különböző ergogén szerek és placebojuk hatásvizsgálatát végeztük kerékpáregométeren végzett aerob állóképességi (mágneses karkötő vizsgálata, N=97), illetve anaerob steptest (kreatin-monohidrát vizsgálata, N=79) során, kettősvak módszerrel. Felmértük továbbá a placebo-hatást befolyásoló egyéni tényezőket (elvárások, motiváltság, előzetes tapasztalatok). A két ergogén szer laborvizsgálatának eredményei szerint sem a mágneses karkötő, sem a kreatin-monohidrát nem befolyásolta specifikus, vagy nem-specifikus módon a vizsgált aerob állóképességi, illetve anaerob feladat során nyújtott teljesítményt. A szerrel kapcsolatos pozitív elvárások ellenére sem sikerült a nem-specifikus placebo-hatás kimutatása. Mindkét vizsgálat során jobb teljesítmény volt megfigyelhető a második mérési próba idejére, ez az alkalmazott intervenciótól független volt. Az eredményekből két angol nyelvű publikáció született. A laborvizsgálatok mellett szerzőtársammal egy angol nyelvű összefoglaló tanulmányt készítettünk a sportolók babonás viselkedéséről, ami tárgy nélküli placebomechanizmusként is értelmezhető. Mivel a sportbabona szakirodalmában egyetlen görög nyelvű cikket leszámítva híján volt a szisztematikus összefoglalónak, így a nemzetközi, impakt faktoros folyóiratban megjelent publikációnk hiánypótlónak számít.

Enyedi Kata

Bifunkciós SAK polipeptid konjugátumok szintézise és vizsgálata

A rákos megbetegedések a halálozási okok között a második helyen állnak. Kezelésükre számos lehetőség nyílik, úgymint a radioterápia vagy a sebészi beavatkozás, de továbbra is nagy jelentősége van a kemoterápia alkalmazásának. Azonban a ma alkalmazott kemoterápiás gyógyszerek gyakran nem elég szelektívek és súlyos mellékhatásokkal járnak. Ennek a kiküszöbölésére kínál lehetőséget az ún. irányított kemoterápia, melynek során a hatóanyagokat olyan peptidekhez, vagy peptid alapú struktúrákhoz kapcsolják, amelyek tumorspecifikusak, így kevesebb mellékhatással rendelkeznek, hatékonyságuk megtartása mellett. Ezt az elvet alapul véve célt volt olyan hordozó-peptid konjugátumok kialakítása melyek alkalmasak malignus tumorok szelektív célzására és áttétképzés gátlására. Hordozóként ezért a szintetikus polilizin gerincű, elágazó láncú SAK polipeptidet választottam. Olyan SAK-polimert kívántam előállítani, amely bifunkciós, tehát szelektíven, két különböző peptiddel is konjugálható akár. Mint irányító és célzó peptideket, az urokináz-plazminogén aktivátor receptor (uPAR) antagonistákat és Aminopeptidáz N (APN) inhibitorát választottam, melyekről ismert tumorspecifikusságuk és metasztázist, sejtmigrációt gátló hatásuk is.

Félix Anikó

„A cigány kártya” – A cigányellenesség megnyilvánulási formái a szélsőjobboldali parlamenti felszólalásokban

A kirekesztő politikai diskurzus, ezen belül a kirekesztő parlamenti beszédek elemzése az elmúlt évtizedben került igazán a tudományos vizsgálódások fókuszába. Az elemzések kiindulópontja, hogy a parlamentben zajló kirekesztő politikai beszéd hozzájárul a rasszizmus újratermelődéséhez a társadalomban. Az előadás célja a cigányellenes szélsőjobboldali politikai diskurzus terjedésének magasabb fokú megértése a parlamenti felszólalások vizsgálatán keresztül. A parlamenti nyilvánosságot a politikai nyilvánosság részeként értelmezve (Kiss 1998) kerülnek elemzésre a magyar országgyűlésbe bekerült két szélsőjobboldali párt, a Jobbik és a MIÉP képviselőinek cigánysággal kapcsolatos felszólalásai 1998-2002, valamint 2010 és 2016 között. A prezentáció bemutatja, hogy a cigánysággal kapcsolatos szélsőjobboldali politikai beszéd hogyan alakult a MIÉP és a Jobbik képviselőinek felszólalásaiban; milyen tematikák és diszkurzív stratégiák jelentek meg a különböző parlamenti ciklusokban és ezek milyen tágabb diszkurzív keretben értelmezhetőek. A parlamenti beszédek tartalma a politikai beszéd egyéb formáival (pártprogramok, nyilatkozatok), a politikai közbeszédben, médiában való megjelenésével, valamint a cigányellenesség lokális megnyilvánulásaival is összevetésre kerül, ezáltal a parlamenti felszólalások a téma tágabb kontextusában is értelmeződnek.

Förköli Gábor

A magyarországi közhelygyűjtemények és excerpták a koraujkorban

A közhelygyűjtés (*loci communes*) és a kivonatolás (*excerptae*) a koraujkori nyelvi és irodalmi szocializáció fontos része volt mind az oktatás, mind pedig a személyesebb kötődésű olvasmányok egyéni feldolgozásának területén. Kutatási projektem célja, hogy a lehető legteljesebb képet nyújtsak a XVIII. századdal bezárólag a közhelygyűjtés és kivonatolás magyarországi nyomtatott és kéziratos forrásairól. Előadásomban röviden jellemzem az excerptálás humanista elméleti háttérét és iskolai gyakorlatát, majd pedig a magyarországi kéziratos anyag feldolgozásának módszertani kérdéseit tárgyalom. Két lehetséges megközelítésről ejtek szót: Az egyik statisztikai alapú, és arra a kérdésre keresi a választ, hogy változott-e a kivonatolás módszere időben a különböző pedagógiai, tudományelméleti forradalmak – pl. ráimizmus – hatására, illetve arra, hogy egyazon időben milyen egymástól eltérő – felekezeti vagy ideológiai kötődésű – hagyományok éltek egymás mellett az excerptálás gyakorlatában. A másik megközelítés jelentős életművekhez, illetve valamilyen szempontból érdekes életpályák megvilágításához használja fel a kivonatokból rekonstruálható műveltséganyagot. Előadásomból az is kiderül, hogy a korpuszról alkotott előzetes felmérés alapján melyik megközelítés kecsegtet több eredménnyel.

Fülök Kristóf

Bronzkori hamvasztás nyomában – kerámiák tűzbe vezetett története

A hamvasztás szokása a késő bronzkorra (Kr.e. 1500-800) Európa szerte elterjedt, általános temetési formává vált. A rítus alapvető kellékei – a tetet mintegy kiegészítendő és kísérendő, – a változatos funkciójú kerámiaedények. A kerámia speciális tulajdonságainak köszönhetően felismerhetjük a sírba helyezett mellékletek között azokat az edényeket, melyek együtt égtek el az elhunyttal. Sőt egyes esetekben a másodlagos megégés helyzete, intenzitása és kiterjedtsége révén az edények egykori állapotát és máglyán való helyzetét is rekonstruálhatjuk. E komplex folyamatok modellezéséhez egy késő bronzkori máglyát építünk. A kísérlet célja, hogy megértsük, hogyan és milyen mértékben alakul át a máglyára helyezett 15 db, eltérő állapotú, helyzetű és tartalmú késő bronzkori edénymásolat. Az eredményeket ezt követően összehasonlítjuk a másolatok alapjául szolgáló késő bronzkori temető (Jobbágyi-Hosszú-dűlő, Nógrád megye) máglyára helyezett edényeivel. A kapott adatok révén rekonstruálhatjuk a sírba került edények változatos élettörténetének egy-egy szakaszát. E történetek által, – kiegészülve más tudományágak eredményeivel – jobban megismerhetjük a hamvasztás összetett eseményét, mely természetétől fogva mindig kevésbé ismert.

Gábor Anna

A verbális dicséret feldolgozásának neurális mechanizmusai kutyákban

A domesztikáció során a kutyák az emberekéhez hasonló szociális környezetben éltek, melynek eredményeképp a kutyák számára fontossá vált az emberrel való hatékony kommunikáció, mely agyi válaszaikban is reprezentálódik. Korábbi kutatásunk alapján a kutyák agya az emberéhez hasonlóan képes elkülöníteni és integrálni a dicsérethez kötődő lexikális (szó jelentés) és prozódiai (intonáció) információkat. Jelen vizsgálattal célunk, hogy az emberi beszéd neurális feldolgozásáról az eddignél részletesebb jellemzést adjunk egy kutyáknál korábban még nem alkalmazott, eseményhez kötött dizájn segítségével. 12 éber, családi kutyán végzett fMRI kísérlet során vizsgáltuk, hogy a kutyák agya hogyan dolgozza fel az egyes dicsérő és semleges jelentésű és intonációjú szavakat különböző kombinációkban. Eredményeink alapján a beszédfeldolgozásért felelős hallókérgi területeken a dicsérő jelentésű szavak feldolgozása során erősebb féltekei aszimmetria jellemző, úgy mint az emberek esetében. Egyes hallókérgi területek (RmSSS, LmESS, RcESG) az idő múlásával erős adaptációt mutatnak, amely azonban kondíció függő és amely a dicséret feldolgozásért felelős agyterületekre (NC, VTA) nem jellemző. Ezen eredmények hasznos információkkal szolgálnak a későbbi kísérleteink tervezéséhez, valamint az adatok további elemzése segíthet részletesebben megérteni a beszédfeldolgozás hátterében végbemenő finomabb agyi mechanizmusokat kutyákban is.

Gazdag Vilmos

A kárpátaljai beregszászi járás magyar nyelvjárásaiban meghonosodott keleti szláv lexikai elemek atlasza

Jelen kutatás során kérdőíves felmérés keretében a kárpátaljai Beregszászi járás területén található 35 magyarlakta településen, a települések lakosságszámának figyelembevételével, három korcsoportban, azonos nemi eloszlás mellett összesen 342 főt kérdeztem meg a szláv kölcsönszavak használatával kapcsolatban. Vizsgálataimat a magyar dialektológiai hagyományok szerint felépített kérdőívvel végeztem, melyben a korábban végzett kutatásaim során gyűjtött kölcsönszavak jelentésére és használatára vonatkozó kérdéseket tettem fel. A válaszadóknak többféle kérdéstípust kellett megválaszolniuk: fogalom meghatározásokon és képazonosításokon át, a felsorolt kölcsönszavak jelentésének a megadásáig. Ezenkívül válaszadók lehetőséget kaptak arra is, hogy feltüntethessék a kérdőívben nem szereplő, de általuk ismert és használt kölcsönszavakat, valamint a kelet-ukrajnai háborús konfliktushoz kapcsolódóan meghonosodott szláv neologizmusokat is. A kérdőív 220 keleti szláv kölcsönszó ismeretére és használatára kérdezett rá. A nyitott kérdések kapcsán több mint 150, míg a háborús konfliktushoz kapcsolódóan közel 100 korábban nem, vagy nem ilyen alakban adatolt keleti szláv kölcsönszót sikerült összegyűjtenem. A kutatás során nyert adataimat nyelvjárási térképlapok formájában dolgoztam fel.

Gógl Gergő

Az RSK C-terminális interakcióinak átfogó vizsgálata

Az RSK egy általános sejten belüli, sejtnövekedésért felelős jelátviteli útvonalnak, az ERK/Ras jelpályának az egyik fontos effektor fehérjéje. Aktiválódásának középpontjában a C-terminális flexibilis régiója áll, amely több átfedő ún. lineáris motívumot tartalmaz. A lineáris motívumok olyan rövid szakaszok, amelyek specifikusan és erősen, azaz hatékonyan képesek célfehérjékhez kötődni. Az RSK farki része képes megkötni az aktivátor molekuláját (ERK), illetve egy melanomára jellemzően expresszáldó inhibitor fehérje (S100B) is ezt a szakaszt célozza meg. A program segítségével egy harmadik családnak a kölcsönhatásait karakterizáltam biokémiai és szerkezeti oldalról in vitro, illetve sejtvonalakon végzett kísérletekben. Megállapítottam, hogy az RSK terminálisa képes bizonyos szubsztrátjait is horgonyozni PDZ domének segítségével. Ezen felül egy autoregulációs mechanizmus szerkezeti oldalát is feltártam, amely különböző módon hat az aktivátor ERK, az inhibitor S100B és a szubsztrát MAGI-1 kötődésére.

Görög Nikoletta

Beregszász névadásának változása a 20. század folyamán

Beregszász legkorábbi, teljeskörűen hozzáférhető, a keresztelektről bővebb információval szolgáló anyakönyvi forrásai 1906-tól vezetettek, ezért jelen kutatás a 20. század folyamán vezetett római katolikus egyházi anyakönyvi források keresztnévanyagának vizsgálatára fókuszál. A különböző nemzetiségek egymás mellett élése és a két világháború okozta változások a személynévanyagban is felfedezhetők. Egy adott település névanyaga számos információt rejt magában az adott korszak szokásairól, névöröklési hagyományairól, névzítéséről, társadalom-politikai helyzetéről stb. A vizsgált korpusz névanyagát különböző szempontok szerint dolgozom fel figyelembe véve a névtani szakirodalomban fellelhető, különböző névanyagokra használt, elemzési és rendszerezési lehetőségeket. Az előadásomban célom bemutatni a korpuszalapú névtani kutatásokra jellemző alapvető vizsgálati szempontokat, valamint ezen elemzési szempontok főbb eredményeit az adott névkorpuszban.

Gyimesi Emese

Költőnők a 19. század közepén

Noha a magyar tudományos életben is egyre többet hangoztatott téma a „női irodalom” fontossága, alapvető forráskiadások hiányoznak ahhoz, hogy a 19. századi női költők karrierjéről árnyalt és megalapozott értelmezések születhessenek. A „női irodalom” kifejezés megtévesztő lehet, hiszen egy olyan kategóriába sorolja a női költőket, írókat, szerkesztőket, fordítókat, amely meglehetősen homogénnek tűnhet első pillantásra, holott a különböző típusú alkotói tevékenységek megítélése meglehetősen eltérő volt a 19. század közepén. Kutatásom arra fókuszál, hogy milyen volt a költőnők pozíciója más, kulturális foglalkozást űző nőkhöz (pl. szerkesztőnő, író, színésznő) képest, hogyan reflektáltak szövegeikben a feljük irányuló társadalmi elvárásokra, és milyen stratégiák mentén alakították pályájukat. A társadalomtörténet és az irodalomtörténet módszereit ötvöző megközelítés fő hozadéka az lehet, hogy az egyes költőnők életrajzainak egyszerű egymás mellé helyezése helyett arra összpontosít, hogy a korabeli irodalmi élet keretei közül mi jellemezte együttesen a női költőket mint rendszeresen publikáló, komoly médiafigyelmet kiváltó szerzőket. Fő célkitűzésem, hogy a különböző kéziratanyagokban folytatott kutatások során feltárt új szövegek alapján újragondolható legyen mind a költőnők együttes szerepe, mind a kiemelt szerzők egyéni pozíciója a korszak irodalmi életében.

Gyuris Kata

Kegyetlen terek: Erőszakábrázolás a kortárs afrikai irodalmakban

Kutatásomban a tágabb értelemben vett kortárs (1980 után kiadott) afrikai regényirodalomban vizsgálom erőszak és tér viszonyát. A kutatásban elemzett irodalom jelentős része Dél-Afrikából származik, de néhány kelet-, illetve észak-afrikai frankofón mű is a korpusz részét képezi; a hangsúlyosabb szerepet kapó szerzők közé tartozik többek között a Nobel-díjas J. M. Coetzee, J. M. G. Le Clézio, Marlene van Niekerk, Chimamanda Ngozi Adichie, Véronique Tadjo és Boubacar Boris Diop. Az erőszak különféle manifesztációit három nagyobb irányvonal, a természeti táj (landscape), a városi táj (cityscape), valamint a háborús táj (warscape) vonatkozásában vizsgálom. Kutatásomban Robert T. Tally, valamint Edward Soja tértudománnyal és irodalmi térképészettel kapcsolatos elméletei alapján a kortárs afrikai irodalom meghatározó tépoétikájának adom egy olvasatát, és amellet érvelek, hogy ezzel a megközelítéssel akár újszerű esztétikai-etikai értelmezési csatornákat is nyithatunk a posztkoloniális irodalomkritikában.

Hendrik Nikoletta

A közösségi életben való részvétel Epiktétosz filozófiájában

Előadásomban első lépésben egy új olvasatát nyújtom az epiktétoszi közösség-fogalomnak, majd második lépésben megkísérlem felvázolni, hogy a közösségben való részvétel milyen módon értelmezhető Epiktétosznál. (I) Első lépésben amellet érvelek, hogy Epiktétosz két közösség-fogalmat használ. (I.a) A közösség a második toposz szintjén a minket körülvevő emberek összességét jelöli a partikuláris városállamban. (I.b) Epiktétosz a városállam közössége mellett a kozmikus közösség fogalmával is operál, amely azonban már a harmadik toposzhoz tartozik. (II) Második lépésben azt vizsgálom, hogy a közösségben való részvétel miként értelmezhető. (II.a) Az egyik vizsgált lehetőség, hogy a közvetlen környezetünkben az életszerepeinknek megfelelően járunk el. A városállam közösségén belül többek között családi, baráti, szomszédi és polgártársi viszonyban vagyunk másokkal, ami hozzánk illő cselekedeteket implicál. (II.b) A másik vizsgált lehetőség, hogy a filozófiával foglalkozó embernek politikai pályát kell vállalnia, hiszen alapvető hozzá illő cselekedetei teljesítésén túl így tehetne legtöbbet a város közösségéért. (II.c) A harmadik vizsgált lehetőség, hogy az ember magát a kozmikus közösség részének tekinti és ebben a *logosz* törvényeinek megfelelően cselekszik minden ember javára.

Héra Kornélia

Problémák a Kakeya-témakörből

A geometriai mértékelméletnek egy fontos témaköre a Kakeya- kérdéskör. Így szól a híres Kakeya-sejtés: ha minden irányban tartalmaz egyenest, akkor B Hausdorff dimenziója n . A sejtés illeszkedik abba a heurisztikus érvelésbe, miszerint n -beli d -dimenziós halmazok s -dimenziós rendszere $s+d$ dimenziós, ha $s+d$ legfeljebb n , kivéve, ha a halmazok nagy mértékben átfedik egymást. Ezen elv érvényesül Keleti Tamással és Máthé Andrással közös eredményeink egyik következményében is: k -dimenziós affin alterek s -dimenziós rendszere $k+s$ -dimenziós, ha s legfeljebb 1 . Kutatásunk kapcsolódik a Furstenberg halmazok vizsgálatához: Ha akkor F -Furstenberg-halmaz, ha minden irányban létezik olyan szakasz, amit F -dimenziós halmazban metsz. Mekkora lehet F dimenziója? Cikkünkben általánosítjuk a Furstenberg-halmazok dimenziójára adott egyik klasszikus becslést. Előadásomban bemutatom továbbá Alan Changgal, Csörnyei Mariannával, és Keleti Tamással közös eredményeinket, amely a következő kérdést vizsgálja: Legyen Q , és jelölje az origó középpontú egységkocka k -dimenziós lapjainak unióját. Mekkora lehet dimenziója, ha minden p ponthoz létezik Q -nak egy nagyított és/vagy elforgatott x középpontú hasonló példánya B -ben?

Holecz Margit

Cochleáris implantáció – Lehetőségek és korlátok

A cochleáris implantáció (CI) egy műtéti úton beültetésre kerülő hallásjavító készülék, amely a hangokat elektromos jelekké alakítva a hallóideg felé továbbítja (Spencer—Marschark 2003). Habár az első beültetés óta folyamatosak a fejlesztések és egyre nő az implantáltak száma, a készülékkel elérhető eredmények tekintetében nincs konszenzus. A jelen kutatás célja a CI alkalmazhatóságával, eredményességével foglalkozó kutatási eredmények azonosítása és összefoglaló elemzése annak érdekében, hogy egy olyan objektív és átfogó áttekintés készüljön, amely nemcsak a siket közösség tagjai és siket gyermekek szülei, de orvosok, gyógypedagógusok, kutatók stb. számára is megbízható, releváns képet ad az implantáció különböző körülmények között való alkalmazásának lehetőségeiről. Az elemzések során a sikeresség/sikertelenség kérdésén túl kitérünk többek között a jelnyelvek megítélésére, a longitudinális hatások vizsgálatára és a siket identitás kérdésére is.

Horpácsi Dániel

Módszer jelentésmegőrző programtranszformációk megadására

Jentésmegőrző programkód-transzformációk megadhatók feltételes termátírási szabályok stratégia alapú kompozíciójával, azonban az ilyen módon megfogalmazott átalakítások megértése és helyességvizsgálata sok esetben nehézkes, mert a definíció nem kötődik az objektumnyelv fogalomrendszeréhez, minden előfeltételt átírásokra alapozva fogalmaz meg, továbbá a klasszikus stratégiák referenciamentes reprezentációt feltételeznek. A leírások megértését és ellenőrzését az is nehezíti, hogy az átalakítandó rész kifejezés kijelölése, a feltételek megfogalmazása és a tényleges átírás megadása összemosódik, így a különböző aspektusok vegyülnek. A probléma megoldására munkám során olyan absztrakciókat dolgoztam ki, amelyek programok szemantikus gráf reprezentációja mellett leegyszerűsítik jelentésmegőrző transzformációk megfogalmazását, verifikációját és végrehajtását az objektumnyelv szintaktikus és szemantikus fogalomrendszerét felhasználva. A megalkotott nyelv alapkövei a dekompozíció és az automatikusan verifikálható szemantikus átírási sémák. A formalizmusban több, a gyakorlatban is használható refaktoring lépést specifikáltam, amelyek egy értelmező segítségével tetszőleges programkódon alkalmazhatóak.

Horpácsiné Kőszegi Judit

Jentésmegőrző programtranszformációk helyességvizsgálata

A szoftverfejlesztés folyamatának jelentős része a karbantartás, így fontos, hogy a programkód jól olvasható - könnyen karbantartható legyen. Jelenleg számos eszköz segíti a fejlesztőket abban, hogy programkódjukat különböző transzformációs lépésekkel jobb minőségűvé tegyék. Ezen eszközökkel szemben elvárás lenne, hogy biztosak lehessünk a transzformációk jelentésmegőrző tulajdonságában, azaz, hogy az elvégzett módosítások után nem változik meg a program kívülről megfigyelhető viselkedése. Ezt a tulajdonságot azonban csak formális bizonyítással tudjuk garantálni. Kutatásom során egy olyan formális bizonyítási módszert dolgoztam ki, amely segítségével belátható, hogy egy adott specifikációs nyelven definiált programtranszformációt tetszőleges kódra alkalmazva a transzformált program jelentése megegyezik az eredeti program jelentésével. Az egyetemen futó, Erlang programok refaktorálására fókuszáló projekthez kapcsolódva a módszert az Erlang programozási nyelvre specializáltam. Bemutatom, hogyan fogalmazható meg Erlang programokra definiált jelentésmegőrző transzformációk helyessége, és a nyelv általam kidolgozott formális szemantikáját felhasználva hogyan építhetők fel a helyeséget igazoló bizonyítások.

Horváth László

A komplex adaptív rendszerként működő felsőoktatási intézmények kvázi-dekomponálása - az egyetemi kormányzás vizsgálata a szervezeti alrendszerek vizsgálatával

A XVI. század előtt létrehozott intézmények közül kb. 85 létezik ma is felismerhető struktúrában, azonos funkciókkal és folyamatos történelemmel: a Katolikus Egyház, az angol parlament és kb. 70 egyetem (Kerr, 2001). A felsőoktatási intézmények időtállóak, viszont lassan változnak (Evans és Henrichsen, 2008) és ellenállóak a változásokkal szemben (Halász, 2010). Hogyan képes fennmaradni a felsőoktatási intézmény a folyamatosan változó társadalmi-gazdasági környezetben? A tudásalapú gazdaság eltérő elvárásaira a felsőoktatási intézmények eltérő funkciókat hangsúlyoznak, megőrzik az elszámoltathatóság és a stratégiai működés iránti igényt, ami egyfajta evolúciós versenyhez vezet az erőforrások megszerzéséért (Deiaco, Hughers és McKelvey, 2012). Kutatásomban a felsőoktatási intézményeket szervezetelméleti perspektívából elemzem, fókuszálva a szervezeti struktúrára (Mintzberg, 1983), a szervezeti tanulás kultúrájára (Bess, Perkins és McCown, 2010) és az innovativitásra. A kutatás egyik célja a terület elméleti alapozása, melynek keretében a felsőoktatási intézményekre, mint komplex adaptív rendszerekre tekintünk (Rouse, 2016). Az empirikus vizsgálat keretében (szervezeti működés dokumentumainak tartalomelemzése, kérdőíves vizsgálat) a szervezeti alrendszerek dekomponálásával mutatom be a felsőoktatási intézmények sajátos világát.

Huhák Heléna

Agitációs munka a Magyar Dolgozók Pártja alapszervezeteiben

Előadásom témája az MDP alapszervezeteiben tevékenykedő népnevelők – lokális viszonyulások közötti, mindennapokban való jelenlétükre fókuszáló – vizsgálata. Ehhez két eltérő arculattal rendelkező területet választottam ki: Budapest XIII. kerületének és Borsod-Abaúj-Zemplén megye pártszervezeteit. Fő forrásbázisomat a népnevelők által írt jelentések, és a különféle agitációs jegyzőkönyvek alkotják. Módszertanilag az összefoglaló néven új kultúrtörténet-írásként számon tartott irányzatok, az egyes „fordulatok” közül inspirálóan hatott munkámra az ún. nyelvi fordulat („linguistic turn”), amely a szövegszerű elemzés fontosságát hangsúlyozza. Az ún. térbeli fordulat („spatial turn”), mely a tereken keresztül formálódó társadalmi folyamatok feltárására törekszik. Egy egészen újszerű megközelítés az érzelmi fordulat („emotional turn”) néven ismertté vált törekvés, mely számomra az érzelmek politikai jelentése szempontjából válik érdekessé. Az agitáció e politikai berendezkedés alapvető faktora, ugyanakkor reményeim szerint a népnevelés jelenségén túl kutatásom tágabb összefüggések – így a pártmunka lokálitása, a centrum-periféria viszonya, a privát- és nyilvános tér átalakulása, az MDP társadalomképe, a pártmunkások identitása, valamint a megváltozott női szerepek – megvilágítására is alkalmas.

Kádas István

Szolgabírói pecséthasználat és igazgatási szerepe a középkori Sáros megyében

A középkor nagy részében a megyék nem rendelkeztek saját, közösségként használt pecséttel. Az első megyei pecsét- és címeradományt Somogy megye kapta 1498-ban, de a többi megye esetében csak 1550-ben rendelték el törvényileg a megyei pecsét használatát. A szakirodalom szerint korábban az alispán és a szolgabírók saját pecsétjük hitelesítették a megyei okleveleket. Sáros megye esetében azonban Tagányi Károly felfigyelt arra, hogy a későbbi, kora újkori megyepecsét több motívuma néhány középkori pecséten is megfigyelhető. A megyei okleveles anyag szisztematikus átvizsgálását követően azonban egy bonyolultabb kép tárul elénk. Sáros megye pecséthasználatában három korszak figyelhető meg: az alispán és a szolgabírók saját pecsétjeikkel való hitelesítés és az egyetlen, közösségi megyepecsét használata között megfigyelhető egy hosszabb időszak, amikor a szolgabírók pecsétjeit állandósult formában, a hivatásviselőktől függetlenül használták. Előadásomban ezt a gyakorlatot, ennek kialakulását, jellemzőit illetve a megyei igazgatásban, bíraskodásban betöltött szerepét vizsgálom.

Kalácska Szilvia

Indentációs kísérletek és mikropilár összenyomás során végbemenő képlékeny deformáció vizsgálata elektrondiffrakció segítségével

A kristályos anyagok képlékeny deformációjakor a mintában lejátszódó folyamatok megértése az anyagfizika egyik fontos kutatási területe. A kísérletek kétfajta technikára koncentrálnak: a benyomások (indentációs) mérésekre valamint mikrooszlop (mikropilár) összenyomásra. Előbbi technika a legelterjedtebb módszer az anyagok keménységének mérésére, ezért kétféle (felületi és keresztmetszeti) vizsgálati módszerrel igyekszünk információt szerezni a deformáció hatására kialakult feszültségállapotokról. A másik (mikrooszlop összenyomásos) eljárással a mikron skálájú térfogategységben lejátszódó hibaszerkezet-változás hatásai kutathatók, ahol már észlelhetőek a tömbi anyagétól eltérő mechanikai tulajdonságok is. A mikrooszlopok faragása a pásztázó elektronszonda belsejében történik, és összenyomásukat követően elektrondiffrakció segítségével vizsgáljuk a kialakult szerkezetet. A kutatáshoz használt mérési módszer az ún. visszaszórt elektrondiffrakció (röviden EBSD), amellyel a deformált anyag belső feszültségének változásait térképezhetjük fel igen jó hely szerinti felbontással. A vázolt munka hozzájárul mind az anyagi mechanizmusok jobb megértéséhez, mind pedig az EBSD technika újszerű felhasználásához.

Kis Zita

Az itáliai vékonyfalú kerámiák megjelenése a Borostyánkő-út menti települések és temetők leletanyagában

A kora császárkorban a Mediterráneumot Észak-Európával összekötő kereskedelmi útvonal, a Borostyánkő-út rendkívül fontos szerepet töltött be az ókorban, többek között a kutatás tárgyát képező kerámia csoport fő szállítási útvonalát is ez az út képezte.

Az út mentén elhelyezkedő települések és temetők leletanyagában megjelenő vékonyfalú kerámiákat vizsgálva, összehasonlítva jól körvonalazódik az egyes edénytípusok időbeni és térbeni megjelenése illetve azok esetleges hiánya. Az egyes típusok és azok variánsainak megjelenését térképre véve láthatóvá válik terjedésük iránya, intenzitása, koncentrálódása, amelynek eredményeként fontos adatokkal szolgálnak egyrészt a készítési helyükkel és idejükkel kapcsolatban, másrészt pedig a pannoniai, így a Brigetioi megjelenésükkel kapcsolatban.

Klicsu Anna

Az egyetemi rituálék az Eötvös Loránd Tudományegyetemen

Kutatásom célja, hogy bemutassam azokat a közösségépítő és -fenntartó rituálékat, amelyek egygyé kovácsolják az egyetem polgárait. Ehhez bemutatom a rituálé fogalmának értelmezési lehetőségeit, valamint azokat a kategóriákat is, amelyek bizonyos szempontok mentén csoportokba sorolják a közösségek mindennapi és ünnepi életét megkülönböztető eseményeket. Miért fontos a rituálékutatás az egyetemi környezetben? Az ilyen irányú kutatások rávilágítanak arra, hogy a rituálék biztosítják a folytonosságot a múlt és a jelen, valamint a jövő között, így képezve hidat különböző korok között. Az egyetemi közegben – ahogyan az archaikus társadalmak esetében is – láthatjuk, hogy a rituálék során számos tárgyi kellék szolgálja a rítus sikerességét, például a díszöltözetek, tisztségláncok vagy pecsétek, de idetartoznak az oklevelek is. Az ünnepi események bemutatására a képi emlékek szolgálnak, amelyeknek elemzése rávilágít a mindenkor érvényes forgatókönyvek alapján végbemenő rituális cselekvések állandóságára. Előadásomban a rituálé értelmezéséről, egyetemi világban való megjelenéséről, valamint az ELTE sajátos rituáléiról fogok beszélni.

Koloh Gábor

Gyermekvállalás a Völgységben és az Ormánságban.

A kismányoki és vajszlói kerület termékenységtörténetének elemző összehasonlítása (1790-1894)

A kismányoki és a vajszlói kerületi eredmények összevetése, úgy vélem, több új eredményt hozott. Ezek közül a legfontosabb, hogy az alacsony házas termékenység e régió mindkét pontján érvényesül. Ebben az esetben feltételezhetjük, hogy a 18. század végétől megfigyelhető alacsony termékenység feltehetőleg *regionális sajátosság*, ami viszont a Dél-Dunántúlon belül is bírt érdemleges különbséggel. Ha kilépünk a dél-dunántúli perspektívából és országos szempontból vizsgáljuk a kérdést, az ideális termékenységi mértékekhez viszonyítva egyértelműen az alacsony vagy alacsonyabb értékek lesznek feltűnőek. Ha viszont a dél-dunántúli nézőpontból vizsgáljuk meg a kérdést, a felekezetiesség – az eddigi mikroelemzési eredmények tükrében – háttérbe szorul és a magyarok és svábok közötti kulturális különbségek kerülnek előtérbe. A 19. század első felében már számolhatunk a völgségi sváb közösség születéskorlátozásával, viszont körükben az egykezés nem vált olyan mértékben bevetté (s ezáltal mondhatjuk, hogy elfogadottá sem), mint az ormánsági magyarok körében. Ugyanakkor a 19. század végén a svábok körében is erőteljesen lecsökkent a termékenységi ráta. A völgségi svábok és ormánsági magyarok termékenységi értékei a század utolsó időszakában már párhuzamosan mozogtak, így a gyermekvállalásban bekövetkezett váltás mindkettő helyen hasonlóképp mehetett végbe.

Kovács Máté

A felsőoktatási kommunikáció napjainkban: egyetemi weboldalak elemzése

A felsőoktatás napjainkban szerte a világban jelentős átalakuláson megy keresztül. A globalizáció, az állam szerepének megváltozása, a gazdaságból és üzleti életből származó magántőke bevonásának fontossága komoly változásokat eredményez a felsőoktatásban, egyrészt az egyetemi szerepek újradefiniálásában, másrészt az egyetem-hallgató kapcsolat újraértelmezésében. Napjaink felsőoktatási versenyében az egyetemek egyre fokozottabb figyelmet fordítanak a kommunikációra, amelynek egyik kulcsfontosságú eleme az intézmény weblapja. Jelen előadás francia és magyar egyetemi weboldalakon megjelenő három szövegtípust (rektori köszöntő, hallgatókat megszólító szövegek, képzési programok leírása) vizsgál a diskurzuselemzés módszerével, amelyhez néhány szociolingvisztikai és kontrasztív nyelvészeti szempontot is társít. Az elemzés elsősorban a szövegek műfaji és különösen nyelvi sajátosságaira koncentrál. Az előadás négy fő kérdésre keres választ: 1) Hogyan jelennek meg az egyetemek és hallgatóik a szövegekben?, 2) Milyen kapcsolatot alakítanak ki az intézmények hallgatóikkal?, 3) Milyen intertextuális kapcsolatokkal rendelkeznek a szövegek?, 4) Milyen különbségek figyelhetők meg a magyar és francia intézmények weboldalai között?

Kovács Noémi

Fogászati implantátumként használt fémek és fémötvözetek stabilitásának elektrokémiai vizsgálata

Pályázati munkám során a fogászati implantátumok alapanyagaként leggyakrabban alkalmazott fém, a titán korróziós folyamatait vizsgáltam fluoridiont tartalmazó savas közegekben. A különböző oxidációs állapotú korróziós termékek azonosítására forgó gyűrűs korongelektrodát alkalmaztam, amely az ún. „generátor-kollektor” típusú elektrokémiai rendszerek egy jellemző példája. Az ilyen módszerek lényege, hogy miközben a (tulajdonképpen vizsgálat tárgyát képező, esetünkben titánból készült) generátor elektródán (korongon) az elektródpotenciál szabályzásával meghatározott folyamatokat játszunk le, addig a generátort elhagyó reakciótermékek egy másik elektród (a korongot körülvevő platinagyűrű, vagyis a „kollektor”) segítségével kimutathatók. Méréseimet egy olyan új mérőrendszeren végeztem, amelyet az elmúlt években az ELTE Elektrokémiai és Elektroanalitikai Laboratóriumában fejlesztettünk ki, és amely lehetővé teszi a korong- és a gyűrűelektrod egyidejű, potenciódinamikus vezérlését. Az ún. kettős potenciódinamikus szabályozás segítségével egyidejűleg sikerült detektálnom a titán savas közegben, fluoridionok hatására történő oldódása során keletkező több köztiterméket. A támogatás időszakában egy, a témához kapcsolódó, közlésre elfogadott cikknek voltam társszerzője.

Kovács Tibor

Az autofágia szerepe a *Drosophila* hím csíravonal összejtek regenerációjában

A *Drosophila melanogaster* hím csíravonala egy ideális modellt a regeneráció tanulmányozására, mivel a szervben található sejtek és az őket szabályozó jelátviteli útvonalak egyaránt jól definiáltak. Az állatot érő stressz hatások (pl.: éhezés) következtében, vagy öregedés során a hím gonád csíravonal-összejteket (GSC-eket) veszít. Ezen veszteség kettő módon pótlódhat: az összejtek szimmetrikus osztódásával, vagy a csíravonal-összejtek spermatogenezis útján elkötelezett leánysejtjeinek (spermatogóniumok) dedifferenciálódásával. Kutatásunk fő kérdése: Milyen módon vehetnek részt a lizoszomális lebontó folyamatok a spermatogóniumok dedifferenciációján alapuló összejt regenerációban? Eredményeink alapján elmondható, hogy a spermatogóniumok dedifferenciációjához mindkét lizoszomális lebontási útvonal (autofágia és endocitózis) esszenciális. Továbbá kutatásaink arra utalnak, hogy ezen katabolikus folyamatoknak kitüntetett szerepe van a mitokondriumok szelektív lebontásában. Érdekes megfigyelés, hogy amíg csíravonal sejtekben a mitokondrium lebontás endocitózis függő, addig a szomszédos szomatikus sejtekben ez a folyamat klasszikus makroautofágia útján (mitofágiával) valósul meg. Tehát lehetőségünk van, ezen rendszerben, egyszerűen tanulmányozni a mitokondriumok lebontásának két fajtáját.

Szuperfelbontásra alkalmas fluorogén jelzővegyületek szintézise és vizsgálata

A fluoreszcens jelölés az egyik legsűrűbben alkalmazott detektálási módszer biotechnológiai, alap- és gyógyszerkutatásokban egyaránt. Egyre nagyobb figyelem irányul a szuperfelbontású képalkotási technikákra (kémiai Nobel-díj, 2014), mely lehetővé teszi sejtalkotók vizsgálatát akár 5-10 nm felbontásban. Azonban jelenleg a kismolekulás, szuperfelbontásra alkalmas fluoreszcens jelzővegyületek száma még korlátozott. A biomolekulák *in vivo* fluoreszcens módosítására hatékony módszerek a bioortogonális reakciókon alapuló eljárások. A feszült-gyűrűs funkcióval (ciklooktin, *transz*-ciklooktén) módosított fehérjék, cukrok, lipidek, stb. tetrazin-funkcionalizált fluoreszcens festékekkel gyors és szelektív Diels-Alder reakcióban jelölhetők. Ez a stratégia lehetővé teszi biomolekulák helyspecifikus jelölését, továbbá utat nyit a kedvező fotofizikai tulajdonságokkal rendelkező kismolekulás fluoreszcens festékek használatának is. A kutatás célja olyan fluoreszcens tetrazin alapú jelzővegyületek szintézise volt, melyek szuperfelbontású képalkotásban használhatók. Előadásomban bemutatom ilyen molekulák szintézisének lehetőségeit, az előállított molekulák kinetikai illetve spektroszkópiai jellemzését és beszámolok a fluorofórok szuperfelbontású mikroszkópos felhasználásáról is.

Kökényesi Zoltán

A Nambu-Poisson struktúra kvantálása

Az utóbbi évtizedben a húrelméleti kutatások középpontjába került a geometriai és nem geometriai fluxusok vizsgálata, amelyek jellemzően a téridő nem-kommutatív és nem-asszociatív kvantált struktúrájához vezetnek. Ezen fluxusok közötti összefüggés, másnével Bianchi-azonosságok, leírhatóak topologikus membrán modell segítségével. Ezt a húrelméleti analógiát használva, kutatásunk során a különböző superhúrelméletek egyesítését célzó M-elmélet geometriai és nem geometriai fluxusait leíró topologikus 3-brán elmélet, és az ebből származó Bianchi-azonosságok felé tettünk lépéseket. A kutatás jelen állása szerint úgy látjuk, hogy az M-elméleti fluxusai a Nambu-Poisson struktúrával is kapcsolatban vannak. Egy topologikus M-elméleti fluxusokat leíró hatás megfogalmazása jelentős lépés lehet az M-elmélet nem-petrurbatív megfogalmazásának irányába.

Költő András:

A hipnózisba való bevonódás akadályai

A hipnózis megosztja az embereket. Egyesek bűvészműtávjának tartják, mások csodát remélnek tőle. Ezek a szélsőséges attitűdbeli különbségek feltehetően befolyásolják, hogy ki akar részt venni hipnóziskutatásokban vagy hipnózissal végzett pszichoterápiában, és ki utasítja vissza a részvételt. Korábbi kutatási eredményeink alapján feltételeztem, hogy az attitűdök és az aktuális részvételi szándékot, valamint a hipnózisba való bevonódást érzelemszabályozási tényezők, személyiségvonások és a szülőkkel kapcsolatos emlékek befolyásolják. E hipotézisek ellenőrzésére olyan kevert módszerű kutatást alkalmaztam, amelyben a hipnózisba való bevonódás feltételezett pszichológiai meghatározóit (a szülői nevelési stílust, az alexitímiát, a hipnózissal kapcsolatos attitűdöket és a részvételi szándékot) egy online kérdőívcsomaggal mértem, majd a személyeknek módja nyílt részt venni standard laboratóriumi csoporthipnózisban. A kérdőívet 326, különböző szakos (pszichológus, mérnök-informatikus, kommunikáció-menedzsment és egészségügyi szakdolgozó) egyetemistából álló minta töltötte ki. Közülük mintegy 120-an vettek részt a hipnózisban. Kezdeti eredményeim azt mutatják, hogy az attitűdök és a felidézett szülői nevelési stílus befolyásolja a hipnózisban való részvételi szándékot. Ezek az összefüggések meghatározhatják a hipnoterápiás segítség kérését és elfogadását is.

Krepsz Valéria

A beszéd temporális sajátosságai az életkor függvényében

Az átlagéletkor növekedésével bekövetkező élettani változások a nyelv temporális mintázataiban is nyomon követhetők. Nem áll azonban rendelkezésre olyan átfogó elemzéssorozat, amely az univerzális és nyelvspecifikus jellemzőket is figyelembe véve vizsgálná a spontán beszéd időzítés sajátosságainak alakulását élethosszig tartó időtartamban. A kutatás célja a megnyilatkozások temporális paramétermintázatainak elemzése és változásainak objektív, rendszerszerű leírása 3-tól 90 éves korig. A kutatás fő kérdései: (i) hogyan változik a beszélők spontán megnyilatkozásainak időzítési sajátosságai az életkor előrehaladtával; (ii) milyen kapcsolat áll fenn a különböző méretű nyelvi egységek időzítése, a spontán beszéd belső időszervezete és az életkor között. A vizsgálat eredményei közel 100 adatközlő 30 órányi spontán megnyilatkozásainak elemzésével több szempontból jellemzik a beszélők temporális sajátosságainak változását gyermekkortól egészen idős korig. A kutatás eredményei felhasználhatók a logopédia, beszédtechnológia, bűnügyi fonetika (mesterséges beszédkeltés és beszédfelismerés) gyakorlataiban is.

Krett Gergely

Alföldi szikes élőhelyek baktériumközösségeinek metagenomikai feltárása

A szikes tavak és az azokat körülvevő szikes puszták hazánk karakterisztikus élőhelyei, melyek jórésze fokozottan védett terület és számos ritka és veszélyeztetett állat és növényfajnak nyújt otthont. Ezen területek ökológiai állapotának megőrzése szempontjából kiemelt jelentőségű az itt zajló biogeokémiai folyamatokban résztvevő baktériumközösségek megismerése. Vizsgálataink során két kiskunsági szikes tó, a Böddi-szék és a Kelemen-szék baktérium biotájának funkcionális és filogenetikai diverzitását vizsgáltuk a nyílt vízfelülettől a szikfoknövényzet rizoszféra talajáig. Az összesen 30 minta baktérium közösségszerkezeti mintázatainak összehasonlítására 16S rRNS gén alapú denaturáló gradiens gélelektroforézis vizsgálatot végeztünk. A vízmintákra jellemző teljes sejtszám értékeket DAPI (4',6-diamidino-2-fenilindol) festést követően epifluoreszcens mikroszkópiával állapítottuk meg. A filogenetikai és funkcionális sajátosságok részletes feltárása shotgun metagenom elemzéssel történt, mindkét tó esetében egy-egy kompozit víz- és üledékminta, valamint három, különböző vegetációtípussal (zsiókás, nádas, sziki őszirózsás) jellemezhető rizoszféra talajminta teljes DNS tartalmának bázissorrend meghatározása révén. A talajban zajló szerves anyag dekompozíciós folyamatokat a nukleinsav alapú vizsgálatokon túl, 23 féle szénforrás (cukrok, karbonsavak, aminosavak) hasznosításán alapuló mikrorespirációs módszerrel is nyomon követtük.

Krizsai Fruzsina

Bácskai halottbúcsúztató versek gyűjtése és komplex nyelvészeti vizsgálata (Elemzési szempontok és módszerek)

A halottbúcsúztató vers szövegtípusának vizsgálata több tudományterület számára motivált. Előadásomban egy olyan kutatás elméleti-módszertani megalapozását mutatom be, amely az elsődlegesen nyelvészeti kiindulópontú eredmények multidiszciplináris alkalmazhatóságát kezdeményezi. A szövegekben a referenciális tájékozódás jellemzőit, valamint a térbeli, időbeli és személyközi viszonyok alakulását, a deixis működését vizsgálom, feltárva ennek lehetséges összefüggéseit az egyes versek keletkezését indukáló esemény, a halál nyelvi konstruálásával. A versek séma-megvalósulás viszonyban történő értelmezése révén az egyes szövegek egy szövegtípus területi-szociokulturális beágyazottságú megvalósulásaként is elemezhetők. A kidolgozott szempontrendszer a halottbúcsúztató vers többszempontú megközelítését adja: figyelemirányítási esemény a funkcionális kognitív pragmatika számára, területi sajátosságokat mutató foklórszövegtípus a dialektológia és a folklórisztika számára, az egyéni és a közösségi alkotás határán álló szöveg az irodalomtudománynak, a halál társas-kognitív feldolgozását segítő szövegtípus a tanatológiának. A szempontok így a vizsgált verseken túl más szövegtípusok komplex elemzésére is alkalmasak lehetnek.

Kukucska Gergő

A szilicén Raman-spektrumának elméleti vizsgálata

A vékonyréteg szerkezetek napjaink egyik leggyorsabban fejlődő és a technológiai alkalmazások szempontjából ígéretes anyagcsaládja. Ezen család leghamarabb felfedezett tagja a grafén, aminek alkalmazása a kiemelkedő tulajdonságainak ellenére nem terjedt el a félvezető iparban, mivel nehezen hozható létre benne tiltott sáv. A szilicénben, vagyis a grafén szilícium alapú változatában – a grafénnal ellentétben – könnyen, akár elektromos térrel is nyitható tiltott sáv. A szilicén előállítása azonban nehezebb a grafénhez képest, mivel a gyémántrácsba helyezett szilícium szobahőmérsékleten sokkal stabilabb a hexagonális rácsnál. A mintaelőállítási technikák fejlesztéséhez elengedhetetlen, hogy az előállított mintákról minél több információt szerezzünk. Egy széles körben elterjedt roncsolásmentes anyagvizsgáló módszer a Raman-spektroszkópia, amivel az anyag rezgési és elektromos tulajdonságairól egyszerre lehet információt szerezni. A kísérleti eredmények értelmezéséhez elengedhetetlen, hogy pontos elméleti jóslatok álljanak rendelkezésre. Az előadásban áttekintem az elérhető kísérleti eredményeket és bemutatom az általunk kifejlesztett ab-initio módszert amivel egy tetszőleges anyag első rendű Raman-spektruma szimulálható. Végül pedig bemutatom a legújabb eredményeinket a szilicén Raman-spektrumának kiszámításában.

Lakatos Péter

A romani-magyar kétnyelvűségből eredő iskolai hátrányok és megoldási lehetőségei. Magyar-cigány szótár létrehozása pedagógusok számára - oktatási segédanyag

Előző kutatásaim során már feltérképeztem egyes oláh cigány közösségek kétnyelvű (romani-magyar) oktatáshoz való attitűdjét, amelyekben bizonyítást nyert, hogy elsődleges, otthon beszélt nyelvük nem a magyar, hanem a romani, ennek folytán egyértelműen pozitívan látnák a romani nyelvet az oktatás nyelveként is a magyar mellett. Az egynyelvű oktatási rendszerbe belekerülve azonban a cigány gyerekek nyelvi hátránnyal indulnak el a tanulás útján. A kutatás célja, hogy – Réger Zita 70-es években elkezdett kutatásaira alapozva – kiterjedt empirikus vizsgálatokkal, családban és osztályteremben végzendő terepmunkával igazolja, miszerint azok a nyelvi-kulturális szocializációs minták, amelyeket a cigány kisgyermek az iskolába magával hoz, nyelvi, később társadalmi hátrány forrásaivá válnak. A kutatás eredményként a pedagógusok attitűdjét is láthatjuk a romani-magyar kétnyelvű oktatást illetően. Célom továbbá nagy mennyiségű korpusz létrehozása, amely megfelelő alapot biztosít egy olyan kézisztár megalkotására, amely a pedagógusok munkáját segítené. A szótár a legalapvetőbb kifejezésektől kezdve a legáltalánosabb kultúraspecifikus diskurzusjelölők is tartalmazza, amellyel a magyar nyelvű pedagógus közvetlenebb metakommunikációs viszonyt tud majd elérni a roma gyerekekkel.

Leelőssy Ádám

Mesterséges intelligencián alapuló levegőminőség-előrejelző rendszer létrehozása

A városi levegő szennyezettsége századunk egyik súlyos környezeti problémája. A városi környezet bonyolult szerkezete, az időben és térben rendkívül változékony városi mikroklíma és szennyezőanyag-kibocsátás nagyban megnehezíti a városi levegőminőség dinamikai alapú modellezését. Az ilyen helyzetek megoldására kínálkozik az adatorientált, méréseken alapuló előrejelző rendszer. Elsődleges feladatunk a levegőminőséget leginkább befolyásoló időjárási állapotjelölők (faktorok) kiválasztása volt. A meteorológiai adatbázist a GFS (Global Forecast System) modellmezői, a megfigyelési idősort az Országos Légszennyezettségi Mérőhálózat mérései biztosították. A nagytérségi időjárási helyzetet jellemző változók nagy száma miatt főkomponens-elemzésen alapuló dimenziócsökkentésre volt szükség. A szmoghelyzetek bekövetkezésének valószínűségét osztályozó és regressziós módszerekkel becsültük, mind a nagytérségi, mind a helyi időjárási paraméterek alapján. A légszennyezési adatsor autoregresszióját ARIMAX idősor-moddal vettük figyelembe. A különböző módszerek kombinációjából előállítható statisztikai előrejelzés eredményeit a 2016-17-es tél szmogos időszakainak példáján teszteltük.

Liliom Hanna

Nanostrukturált felszínek hatása idegszöveti sejtek letapadására és nyúlványnövekedésére

Az agyszövetbe hosszú távon beültethető implantátumok fejlesztésének fontos irányvonala a behelyezés utáni asztrocita-aktíváció és hegszövet-képzés visszaszorítása, illetve az idegsejtek nyúlványnövekedésének elősegítése. Irodalmi adatok alapján a beültetett felszín mikro- és nanostrukturáltsága ebben a tekintetben eltérően hat az asztroglia sejtekre és a neuronokra. Egérből származó primér asztrocita sejteket különböző anyagú és strukturáltságukban eltérő felületekre ültettünk ki: polikristályos szilícium (Si) és nanostrukturált szilícium (nanoSi) felületekre, illetve ezek platinaréteggel bevont változataira (a továbbiakban Pt és nanoPt). A kiültetést követő 24. és 48. órában a különböző felületeken a sejtmagok, illetve az aktin-rendszer festésével hasonlítottuk össze a sejtszámot, illetve a sejtek kiterülését. A Pt felületeken mind a sejtek kiterültségének mértéke, mind pedig a sejtszám magasabb volt a Si felületeken számolt értékeknél, függetlenül attól, hogy a felület nanostrukturált volt-e. Elektronmikroszkópos felvételek alapján az asztrocita sejtek a felülethatároknál elkerülik a nanostrukturált felületeket. Ezek az eredmények az in vivo implantátumokkal kapcsolatban szerzett adatokkal összhangban állnak.

Lőrincz Péter

Autofagoszóma és endoszóma érésben szerepet játszó gének azonosítása és vizsgálata ecetmuslicában

Endocitózis és autofágia során a képződő endoszómák és autofagoszómák lizoszómává érnek, amelyekben a környezetből felvett anyagok, illetve a sejt által izolált sejtalkotók lebontása történik. Az autofagoszómák és endoszómák lizoszómákkal történő fúziójáról ismert, hogy a Rab7 kis GTPáz fehérje a HOPS pályvázókomplexeen keresztül szabályozza. Ezeken kívül egyre több a folyamatban résztvevő fehérje ismert, bár a lista korántsem teljes. Ezért célunk ennek a listának a bővítése. Előadásomban egy, ebben a folyamatban még nem ismert fehérjének a Rab2 kis GTPáz szerepét mutatom be: irodalmi adatok alapján ez az erősen konzervált Golgi asszociált fehérje is a HOPS kötőpartnere. Ez felveti annak a lehetőségét, hogy a Rab7 nem kizárólagos szabályozója az autofagoszómák és endoszómák lizoszómává érésének. Bemutatom, hogy Rab2 valóban a HOPS kötőpartnere és hiányában az autofagoszómák és endoszómák lizoszómával történő fúziója elmarad, amely a lebontás hibájához vezet. Ezzel párhuzamosan a Rab2 aktivált formája a lizoszómákon mutatható ki, és az aktivált Rab fehérjék között egyedülálló módon képes a lizoszómák méretét megnövelni. Előadásomat végül az általunk felállított modellel zárom, amelyben magyarázatot adok arra, hogy a két Rab fehérje hogyan szabályozhatja a lizoszómák képződését.

Magyar Norbert

Fajok elkülönítése modern adatelemző módszerek alkalmazásával az őslénytanban, a Scutellidae csoportok példáján

A modernkori kutatásokban a megfigyelések homogén csoportokba történő rendezése gyakori cél. Ezen cél megvalósítására a kombinált klaszter és diszkriminancia analízis (CCDA) használható, mely egy olyan többváltozós adatelemző módszer, amely a csoportok közötti különbségek mértékét egy objektív mérőszámmal fejezi ki. A módszer őslénytani tudományterületen való alkalmazhatósága tesztelhető a badeni korú Scutellidae család jó megtartású leletanyagán. Ezek az ún. homoki dollár félek gyakori ősmaradványai a Paratethys Lajtai Mészkö Formáció homokos, homokköves fáciesű képződményeinek. Ökológiai érzékenységük következtében jó környezetjelzők. A nagy példányszám ellenére máig vannak nyitott kérdések a taxonómiai értékelésében. A Scutellidae család példányain folytatott vizsgálatok segíthetnek a csoport minél pontosabb rendszertani besorolásán ezáltal jobb lehetőségeket adva az őskörnyezeti értékelésnek.

Markovich Réka

Az emberi jogok logikai elemzése

Az emberi jogok kérdése, jelentősége a huszadik században – mindannyiunk örömére – kruciális lett. Koránt sincs azonban egyetértés azt illetően, hogy ezeknek a jogoknak milyen a természete, mit is jelentenek pontosan. Míg az egyértelműnek tűnik – legalábbis gyakran szolgál jogi érvelések alapjául –, hogy a jogokkal szemben kötelezettségek állnak, az gyakori félreértés tárgya, hogy ki ezen kötelezettségek alanya. Az analitikus filozófiai hagyomány – jelen szerző által osztott – nézőpontja szerint egy fogalom pontos megértését szolgálhatja a formális definíció nyújtása. Előadásomban bemutatom, hogy milyen formális definíciókat javaslok az egyes emberi jogok alapjául szolgáló jogosultság- és kötelezettségtípusoknak, logikailag hogyan határozhatók meg ezek alanyai és hogy hogyan reprezentálható az állam szerepe ezen emberi jogi relációkban. Logikai szempontból ehhez ágens-indexált cselekvésoperátort és modális operátorokat használok, a definíciókat pedig levezetési szabályok formájában adom meg, melyek kritikus pontjaként határozom meg azt a lépést, mellyel az emberi jogok morális jogosultságokból valóban jogi jogosultságokká lesznek.

Misley Helga

„Milyen elvárásokat támasztanak a középiskolai végzős diákok a felsőoktatási intézményekkel kapcsolatban? A huszonegyedik századi, fogyasztói igényekre épülő, hatékony felsőoktatási marketing”

A tanulás és a tudás a versenyképességet és az életminőséget is meghatározó területté vált, mellyel összhangban az oktatási szektor szerepe rendkívüli módon felértékelődött; közvetlen piaci értékre tett szert. E gazdasági, társadalmi és piaci kihívásoknak való megfelelés elengedhetetlen eszköze a marketing és a fogyasztóközpontú szemléletmód (Kuráth, 2007). Az intézmények marketingtevékenységének jelentős részét a beiskolázási folyamat teszi ki, hiszen hallgatók nélkül az intézmények működése nem fenntartható (Duga, 2010). Mindehhez azonban az intézményeknek tisztában kell lenniük saját célcsoportjaikkal és azok igényeivel: szolgáltatáskínálatukat ennek megfelelően kell alakítaniuk és hatékonyan szükséges azt kommunikálniuk. Amennyiben a felvételizőre, mint fogyasztóra tekintünk, foglalkoznunk kell a jelentkezési folyamat során, a döntést befolyásoló tényezőkkel, a fogyasztói magatartással egyaránt. A kutatás több, mint 1500 fős minta alapján értékeli a vizsgált diákok felsőoktatási intézményekkel és szakokkal kapcsolatos előzetes igényeit, elvárásait, továbbá felméri, milyen csatornákon keresztül tájékozódnak. A megkérdezésük által nyert adatok és összefüggések felhasználásra kerülnek a Neveléstudományi Intézet marketingstratégiájának kidolgozásakor.

Molnár Ferenc

A Munkácsi Görögkatolikus Egyházmegye szerepe a ruszin mozgalomban, 1848–1871

Előadásom során a Munkácsi Görögkatolikus Egyházmegye szerepét kívánom megvizsgálni az 1848-tól egyre intenzívebbé váló ruszin nemzeti mozgalomban. Be kívánom mutatni, hogy az 1848–49. évi magyar szabadságküzdelmeket támogató ruszindominanciájú, de hungarus-tudatú püspökség főpapsága milyen területeken működött együtt, illetve került szembe a neobaszolutizmus idején helyzetbe hozott Adolf Dobránszkij vezette világi ruszin vezetőkkel. Továbbá ismertetném, hogy az 1860-as évek elejére hogyan jut el a Dobránszky-kör által képviselt oroszbarát ruszin irányvonal az egyre radikálisabb igények megfogalmazásához, a nemzeti önrendelkezés és területi elkülönülés óhajának kinyilvánításához. Ezzel párhuzamosan bemutatnám azt az utat, amelynek során a Munkácsi Egyházmegye főpapsága a kiegyezés feltétlen támogatójává vált. Végül azon okok számbavételére tennék kísérletet, amelyek következtében 1871-ben az oroszbarát Dobránszky-kör elvesztette a ruszin mozgalomban betöltött vezető pozícióját.

Nagy Dániel

Extremális kombinatorika

Az alábbi két témáról fogok beszélni az előadásban. A kizárt posetek problémája olyan halmazrendszerek maximális méretének meghatározásáról szól, melyekben nem jelenik meg valamilyen tartalmazásokkal leírható struktúra. Legyen P egy véges poset (részbenrendezett halmaz), $[n]$ pedig egy n elemű alaphalmaz. Egy injektív függvényt, ami P elemeit $[n]$ részalmazzaiba képezi, beágyazásnak nevezünk, ha a P elemei közti relációkat tartalmazásként őrzi meg. A probléma egy változatában P elemeit ki is színezzük. A kérdés az, hogy mekkora lehet egy halmazrendszer, ha nem ágyazható bele P úgy, hogy az azonos színű elemei egyenlő elemszámú részalmazatokba képződjenek. A kérdést megoldottam több konkrét színezett poset esetében és bizonyítottam egy minden posetre érvényes általános felső korlátot is. Legyen G egy n csúcús e élű gráf, H pedig egy másik kis gráf. A kérdés az, hogy rögzített n és e mellett legfeljebb hány olyan (nem feltétlenül feszített) részgráfja lehet G -nek, ami izomorf H -val. Áttekintjük a témakör korábbi eredményeit, a 4 élű útra vonatkozó eredményemet és a lehetséges további kutatási irányokat.

Nagy Donát

Lengyel csoportok és hatásaik

A lengyel csoportok a „szép” struktúrával rendelkező topologikus csoportok: egy topologikus csoport lengyel, ha teljesen metrizálható és szeparábilis. Ezek a feltételek sok fontos csoportra – például a megszámlálható csoportok megszámlálható szorzataira, a szeparábilis Banach-terekre, különféle automorfizmuscsoportokra – teljesülnek, azonban mégis erős eredmények következnek ebből a struktúrából, melyek használhatóak a logikában, az ergodelméletben és az operátoralgebra elméletében. Ezen a nagy témakörön belül az előadásomban két kicsiségfogalomról fogok részletesebben beszélni: a Haar null illetve a Haar első kategóriájú halmazok fogalmáról. Ezek a fogalmak lehetővé teszik, hogy egy lengyel csoport „kicsi” részalmazairól beszéljünk és megfogalmazzunk olyan állításokat, hogy egy lengyel csoport „majdnem minden” elemére teljesül egy feltétel (azaz „kicsi” azon elemek halmaza, amire nem teljesül egy feltétel). A konferencia formátumára tekintettel vázlatos jelleggel fogom bemutatni azt, hogy terület jellegzetes fogalmai és kérdései miért természetesek és érdekesek.

Nagy János

Az 1751. évi országgyűlés naplóinak forrásértékéről

Az ösztöndíj adta a lehetőséget arra, hogy az 1751. évi országgyűlés egyik naplójának kiadásának előkészítésével foglalkozhassam. A legteljesebbnek tekintett naplószövegen túl számos más diétai ún. magánnapló szövegét kutattam fel. Ezek nem a modern korban megszokott módon jegyzőkönyv-szerű részletességgel tudósítanak az országgyűlési eseményekről, hanem általában ülésenkénti bontásban, főleg az alsótáblai tárgyalások kivonatait tartalmazzák. Általában a naplók szerkesztői megelégedtek a többségi vagy kisebbségi álláspontok sommás feltüntetésével, számos alkalommal csak az egyes követi csoportok állásfoglalására utaltak jelzésszerűen. Ritkaságszámba mennek azok a naplók, amelyek a felszólalásokat is név szerint megőrizték. A kiadás alatt lévő diárium is ilyen: ez a 1751. június 11-július 5. közti adóemeléstről folytatott vitát aprólékosan ismerteti. Előadásomban a feltárt naplók segítségével mutatom be a forrástípus főbb jellegzetességeit, keletkezési körülményeit, forrásértékét. Külön hangsúlyt fektetek arra, hogy ezek alapján a diétai tárgyalások csomópontjait, érzelmileg legfűtöttebb cselekményeit megragadjam. Ezáltal az országgyűlési döntéshozatali mechanizmus kevésbé ismert jellemzői válhatnak majd láthatóvá.

Nagy Márton Gáspár

Nem tudatos és tudatos emlékezeti folyamatok szemmozgáskövetés alapú szétválasztása

Az emlékezetkutatás egyik fontos kérdése, hogy alkalmazhatóak-e bizonyos szemmozgás mérőszámok nem-tudatos emlékezeti folyamatok mérésére (Hannula & Ranganath, 2009; Smith & Squire, 2008). Az egyik potenciálisan nem-tudatos jelenség a relációs szemmozgás hatás (REME). Kutatásom célja a relációs szemmozgás hatás tudatos folyamatoktól való függetlenségének és univerzalitásának tesztelése volt. Eredményeim azt mutatják, hogy a hatás nem független a tudatos emlékezeti folyamatoktól és nem univerzális (inger-függő). Emellett bemutatom új szemmozgás eredményeimet is egy paradigmában, melyben három-dimenziós szobabelsőket használtam a relációs emlékezet mérésére. Az eredmények szerint a szemmozgás a résztvevők válaszait tükrözi és nem jelez a válaszoktól független (nem-tudatos) relációs emlékezeti hatásokat.

Nemes Ákos

Kobalt-ftalocianin elektrokémiai és elektroanalitikai tulajdonságainak vizsgálata

Napjainkban egyre hangsúlyosabb a megújuló energiaforrások támogatása, melyek közül a tüzelőanyag-cellák (FC-k) jelentik az egyik legígéretesebb megoldást az elektromos járművek áramellátására. A FC-k versenyképessé tételének egyik legfontosabb lépése, hogy csökkentenünk kell az oxigénredukcióhoz (ORR) használt katalizátor költségeit. A nem nemesfém-tartalmú, olcsó katalizátorok közül a szakirodalom a kobalt-ftalocianint (CoPc) emeli ki, mint egyik legígéretesebb megoldást a platínakatalizátor kiváltására. Bár sokan foglalkoznak a CoPc és kompozitjai katalitikus tulajdonságaival, a felületi tömegváltozásokról értékes információt kínáló elektrokémiai kvarckristály-mikromérleg (EQCM) előnyeit még nem használták ki. Munkám során azt vizsgáltam, hogy milyen változásokon megy keresztül a CoPc elektrokémiai reakciói során. Ezen túl végeztem méréseket forgókorong-elektrod (RDE) segítségével is a katalitikus tulajdonságok vizsgálatára. A CoPc mellett szénnanocsővel és vezető polimerrel alkotott kompozitja vizsgálatával is foglalkoztam.

Németh Boldizsár

Refaktor eszköz fejlesztése a Haskell programozási nyelvhez

Az ÚNKP keretében Haskell funkcionális programozási nyelvhez fejleszték támogató kódtranszformációs eszközt. A pályázat ideje alatt az előtte kísérleti jelleggel elkészült implementációt termék minőségű szoftverré fejlesztettem. Az első verzió április 1.-én lett publikálva. A rendszer magját alkotó motorhoz tartozik egy Atom szerkesztőprogramba épülő kliens is. A rendszer fő előnyei a forráskód formázásának megőrzése, a GHC-val való kompatibilitás és a bővíthetőség. A rendszerben definiálásra került 7 gyakran használt, komplex program-átalakítás. A rendszert a pályázat alatt továbbfejleszttem hogy képes legyen a különféle haskell csomagokat is lefordítani a GHC segítségével. A program tesztelve lett a stackage programcsomag-adatbázisban található csomagokra, az eredményt az előadásban ismertetem. Az előadás részét képezi egy bemutató, amiben szemléltetem a rendszer képességeit.

Németh Márk

Fluoreszcensen világító gyökérekolonizáló gomba létrehozása genetikai transzformációval

A *Periconia macrospinoso* gyakori gyökereket kolonizáló endofiton gomba, melynek gyökérben található képletei hagyományos mikroszkópiai módszerekkel nehezen vizsgálhatók. A projekt legfőbb célja, hogy egy fluoreszcensen jelölt törzs létrehozásával megkönnyítse e gomba és gazdanövényei közti kapcsolat mikroszkópos megfigyelését. Ehhez az *Agrobacterium*-közvetítette transzformációt alkalmaztam, melynek során egy megfelelő vektorral a hygromycin-rezisztencia és a zöld fluoreszcens fehérje (green fluorescent protein, GFP) génjeit juttattam a gombaába. A transzformánsokat hygromycin tartalmú táptalajon szelektáltam, majd főbb tulajdonságaikat (telep- és mikromorfológia, növekedési erély) a vad típusával hasonlítottam össze. Inokulációs tesztekben vizsgáltam a transzformáns törzsek kolonizációs képességét és a GFP expresszióját a kísérleti növényekkel való interakció során. Az *Agrobacterium*-közvetítette transzformáció alkalmazható a *P. macrospinoso* stabil transzformánsainak előállítására. A transzformált törzsek hygromycin rezisztensek, bennük a GFP expresszióját a zöld fluoreszcenciájuk mutatja. A transzformánsok a vad típushoz hasonlóan képesek a gyökerek kolonizációjára és képleteik a gyökerekben is fluoreszkálnak, így GFP fluoreszcens jele megkönnyíti a gomba-növény interakció mikroszkópos megfigyelését.

Niederreiter Zoltán

Az istenek világa az újasszír és újbabilóni képi források tükrében

Jelen kutatási témával öt évvel ezelőtt kezdtem el foglalkozni. A választott témakörben eddig nem készült olyan publikáció, amelynek az újasszír és újbabilóni korra keltezhető istenábrázolások, illetve az isteneket, istenszobrokat említő narratívák, leírások együttes feldolgozása lett volna a fő célkitűzése. Az írott források mellett a szobrászati alkotások, elsődlegesen a pecséthengerek és pecsételők, valamint az amulettek ábrázolásaira fókuszálok. Az előadásomban a múzeumi kutatómunkáim során vizsgált képi, illetve tárgyi források feldolgozásának eredményeit ismertetem. Az általam létrehozott forrásbázis alapján vizsgálom az újasszír és újbabilóni istenvilág egyes alakjainak csoportjait a stílusjegyeikre, valamint az ikonográfiai jellegzetességeikre koncentrálna, továbbá egy választott istenalak képi ábrázolásainak osztályozását végzem el a különböző időszakok, térségek és forrástípusok figyelembevételével.

Novák János

A Geogarypidae álskorpió-család (Arachnida: Pseudoscorpiones) Délkelet-Ázsiából és Ausztráliából származó mintáinak a feldolgozása, valamint a családba tartozó *Indogarypus* Beier, 1957 genus revíziója

Az álskorpiók rendje (Pseudoscorpiones) a pókszabásúak osztályába (Arachnida) tartozik, és világszerte több mint 3500 fajukat ismerjük. A Geogarypidae álskorpió-családba mintegy 60 faj tartozik, amelyeket három genusba sorolunk (*Afrogearypus* Beier, 1931; *Geogarypus* Chamberlin, 1930; *Indogarypus* Beier, 1957). A család a legnagyobb fajgazdagságát a trópusi területeken éri el. Délkelet-Ázsiából ezidáig 15, Ausztráliából pedig 6 fajuk előfordulásáról voltak adataink. Kutatásom során a Magyar Természettudományi Múzeum Állattárának Délkelet-Ázsiából és Ausztráliából származó, még nem vizsgált mintáit dolgoztam fel. Jelen vizsgálat során Délkelet-Ázsiából összesen 7 faj került elő, közülük a *G. exochus* fajt első alkalommal sikerült kimutatni Indiából és ezzel együtt Ázsiából, Új-Guineából pedig egy tudományra új *Geogarypus* faj egyedei is előkerültek. Az *Indogarypus* genusba jelenleg 2 fajt sorolnak, ezek elterjedési területe Délkelet-Ázsia bizonyos részeire korlátozódik. Vizsgálatom során a Geogarypidae család genuszainak elkülönítésére korábban használt karakterek újraértékelése és további megbízható karakterek keresése eredményeképpen megállapítottam, hogy indokolt a *G. nepalensis* és *G. asiaticus* taxonok átsorolása az *Indogarypus* genusba. Ezen felül Ausztráliából sikerült két tudományra új *Indogarypus* fajt azonosítanom.

Tanulási zavarok a szakképzésben

A felnőttképzésnek és a szakképzésnek, a bennük zajló folyamatos változások ellenére is kezelnie kell azokat a speciális igényeket, melyekkel a tanulási zavarokkal küzdő felnőttek az oktatás világába lépnek (vissza), hiszen sokan küzdenek tanulási nehézségekkel (Illyés, 1987; Vassné, 1988; Fazekasné, 2011; Sós, 2011; Gyarmathy, 2014). A kutatás célja, hogy megvizsgálja a tanulási zavarokkal küzdő (fiatal) felnőtt tanulók helyzetét a szakképzési centrumokban, feltérképezze, hogy milyen módszertárral, eszközrendszerrel, szolgáltatásokkal, jó gyakorlatokkal segítik tanulásukat. A dokumentumelemzés, a szakirodalom feltárás, a félig strukturált interjúk, valamint a kérdőívek által a szakképzés több szereplőjének nézőpontját is bemutatja, így a megkérdezettek között szerepel szakképzési centrum vezetője, tagintézmény oktatója, oktatási szakértő, valamint tanulási zavarral küzdő tanuló is. Az előadás bemutatja az elméleti háttér fő területeit, így a tanulási zavarok körét, számadatait, a szakképzési centrumokat, az ezzel kapcsolatos jogszabályi hátteret, valamint a kutatás eddigi eredményeit, kiemelve a szűrés, a javasolt módszerek, az eszközök és a kedvező tanulási környezet is témakörét.

Pap Luca Alexa

A nemzetközi felsőoktatási programokban oktatók folyamatos szakmai fejlődését támogató gyakorlatközösségek hatásvizsgálata

Napjaink neveléstudományi kutatásainak egyik fontos irányát jelentik a felsőoktatás nemzetköziesedésének 'sokoldalú jelenségeit' célzó kutatások (Wächter, 2008, 13), azonban a nemzetközi együttműködésben megvalósuló közös képzési programok vizsgálatának térnyerése még várat magára. Ezt szem előtt tartva feltáró jellegű kutatásom célkitűzése, hogy esettanulmányok (Golnhofner, 2011) formájában térképezze fel a hazai közös mesterképzési programokat (Knight, 2011), kiemelten fókuszálva a programokban érintett oktatók tanulására, mely főként az oktatók tudásmegosztása, horizontális együttműködései révén, munkahelyi gyakorlatba ágyazottan történik (Horváth-Kovács-Simon, 2015; OECD, 2005). Az elmúlt években számos tényező, így a munkaerőpiac átalakulása és az erősödő globalizációs folyamatok miatt a felsőoktatási intézmények nemzetköziesedési törekvései megerősödtek (Halász, 2010; Sursock & Smidt 2010), amelynek eredményeként a joint képzési programok száma is jelentősen megnőtt (Michael és Balraj, 2003). A joint képzési programok legfőbb jellemzője, hogy a partnerek közös fejlesztésében és kivitelezésében valósulnak meg (Varga, 2014), amely kiváló terepet nyújt az oktatók gyakorlatközösségekben (Wenger, 1998) és szakmai hálózatokon keresztüli tudásmegosztására (Halász, 2010). Előadásomban ezekre fókuszálva kívánom bemutatni az eddig megvalósított 6 esettanulmány eredményét.

Pozsgay Judit

Az autoreaktív B-limfocitákat szelektíven célzó és elpusztító konstrukció hatékonyságának növelése

Doktori munkám célja a rheumatoid arthritises betegek autoreaktív B sejtjeinek szelektív elpusztítása, ezzel a szervezetet károsító, és gyulladási folyamatokat kiváltó autoellenanyagok termelésének csökkentése. Erre a célra kettős specificitású peptidkonstrukciókat hozunk létre, amelyek egyrészt kötődnek a peptidokat felismerő B sejtek receptoraihoz, másrészt olyan effektor funkciókat aktiválnak, amelyek elpusztítják a peptidet felismerő sejteket. A pályázat céljából tűztem ki az autoreaktív B sejtek targetálásának és a komplement-függő mechanizmusoknak hatékonyabbá tételét. Az autoreaktív B sejtek a citrullinált fehérjék ellen termelnek antitesteket, melyek lerakódása az ízületekben krónikus gyulladási folyamatokat indukál. A kereszt-reagáló autoantitestek által felismert epitópok alapján olyan peptidet terveztünk, mely több citrullinált fehérjére specifikus B sejt klónt célozhat. A komplement rendszernek számos szabályozó fehérjéje van, védve a szervezet sejtjeit a spontán lízistől. Az autoreaktív sejteket elpusztító mechanizmus optimalizálása érdekében ezeknek a gátló fehérjéknek a kiiktatásán dolgoztam.

Rung Ádám

Egy új magyar mitológiai kézikönyv előkészítése – Egy esettanulmány: Coriolanus

A görög-római mitológia „római” oldalának széleskörű ismertetése nem mondható teljesen új feladatnak a magyar tudományosság számára – az sem állítható azonban, hogy a közelmúltban erre a feladatra elegendő figyelem irányult volna. Márpedig az utóbbi pár évtizedben igencsak megváltozott mind a rómaiakkal foglalkozó tudományok, mind a magyar olvasók világa. A cím tervezett kézikönyve arra tesz majd kísérletet, hogy közérthető formába öntse a római történetkincs kutatásában újabban megjelent értelmezési paradigmák eredményeit. Ennek az újraírásnak a módszereit leghatékonyabban egy esettanulmány formájában vélem megmutathatónak. Coriolanus története szinte közhelyszerűen jelen van az európai kultúrában, azonban a mítosz klasszikus változatán és annak továbbélésein kívül ritkán jutunk túl. Mostani előadásom ennek a történetnek a korábbi életeibe kíván betekintést nyújtani: milyen más változatai lehettek az ókorban? Hogyan keletkezhetett, és milyen változásokon mehetett keresztül, mire elnyerte a klasszikus, Shakespeare-t is megihlető formáját? Miért maradt fent egyáltalán? Most (majdnem) csak Coriolanusról lesz szó, de ha majd elég történettel kapcsolatban válaszoltuk meg ezeket a kérdéseket, azzal már mindenképp közelebb leszünk a fent vázolt célokhoz.

Sáfián Fanni

Környezetbarát energiagazdálkodási stratégiák szimulációja és optimalizációja Magyarországon

Az utóbbi években már számos energetikai jövőkép készült Magyarország számára, amely a megújuló energiaforrások nagyobb részarányával számol. Olyan kutatás azonban még nem készült, amely a megújuló energiaforrások rendszerbe integrálásának lehetőségeit vizsgálta és hasonlította volna össze, kifejezetten hazai keretek között. Kutatásomban először számba vettem a megújuló energiaforrások integrációját segítő (ún. rugalmas) technológiákat és módszereket. Ezek az energiatárolás (pl. szivattyús-tározós, sűrített levegős), rendszerszabályozás (pl. leszabályozható kapcsolt erőművek), fogyasztó oldali szabályozás, illetve okos rendszerek (pl. elektromos autók, rugalmas fogyasztók). A technológiák kiválasztása után meghatároztam azok fenntartható, 2050-ig reálisan megvalósítható hazai potenciálját. Két, egy centralizált és egy decentralizált alapforgatókönyvet készítettem az EnergyPLAN energiarendszer-modellező szoftverrel, amely órás felbontásban vizsgálja egy év (2050) teljes energiarendszerét. Ezekbe a modellekbe illesztettem be egyenként a különböző technológiákat és megoldásokat, azt az elsődleges indikátort figyelve, hogy mennyire csökkentik a kritikus villamosenergia-többlettermelést. A kutatás további fázisában ezen technológiák optimális arányát fogom vizsgálni.

Sándor Anikó

Az Inkluzív kutatás módszertana fogyatékoságügyi kutatásokban

Jelen munka a problémára reagál, hogy a fogyatékoságügyi kutatások megtervezésében és lefolytatásában a fogyatékos személyek hagyományosan nem vesznek részt. A fogyatékoságtudományi kutatások azonban kutatótársként tekintenek az érintett személyekre. Vizsgálatunk kérdése, hogy *hogyan valósul meg a fogyatékoságtudományi kvalitatív kutatásokban az inkluzív kutatás módszertana*. A már lezajlott, Esélyegyenlőségtől a Taigetoszig? c. OTKA kutatásunkban alkalmazott inkluzív, partícipatív módszertant a jegyzőkönyveink kvalitatív tartalomelemzésével vizsgáltuk, majd félig strukturált interjúkat vettünk fel a kutatócsoport tagjaival. Eredményeink alapján, a módszertan előnye, hogy a fogyatékos személyek kritikai észrevételei jelentősen növelhetik a kutatások érvényességét és gyakorlati felhasználhatóságát. Nehézséget jelent azonban, hogy még nincsenek kidolgozott módszertani ajánlások, amelyek támogatnák a kutatótársi szerepek és feladatok meghatározását. Ezek a kutatások ezért nagyon időigényesek, ami korlátja lehet annak, hogy szélesebb körben elterjedjenek. Elemzésünk hozzájárulhat a módszertan tudatosabb használatához, ami elősegítheti a tudományos életben való elfogadtatását és egy olyan képzés kidolgozását, amely felkészíti a résztvevőket a közös kutatásokra.

Sitkei Dóra

Magyarul tanuló koreai hallgatók köztesnyelve

Második nyelv (L2) tanulása során több tényező hathat a nyelvtanuló köztesnyelvére, amelyek egyike az anyanyelvi (L1) transzfer. A kutatás során a következő beszédaktusokban vizsgáltam magyarul tanuló koreai anyanyelvű hallgatók magyar nyelvű megnyilatkozásaiban a negatív anyanyelvi transzfer megjelenését és pragmatikai jellemzőit: az üdvözlés, az ételkínálás, a kérés, a köszönetnyilvánítás, az el/visszautasítás, az egyet nem értés (véleménykülönbség kifejezése), a bocsánatkérés, a bókolás és a bókolásra reagálás, a kívánság és a javaslat kifejezése. Nyílt végű diskurzuskiegészítő tesztekre 30 koreai anyanyelvű, magyarul tanuló és legalább B1-es szinten tudó egyetemistától kaptam magyar nyelvű válaszokat. A kapott válaszokat összevettem 40 magyar anyanyelvű egyetemista magyar válaszával, amely alapján beazonosítottam a koreai válaszadók – adott esetben – eltérő válaszstratégiáit. Koreai anyanyelvű hallgatóktól (25 fő) kaptam koreai nyelvű válaszok alapján megfigyeltem, hogy a negatív anyanyelvi transzfer mennyiben magyarázza a magyartól eltérő válaszstratégiákat. A válaszstratégiák kontrasztív elemzéséhez a következő udvariassági tényezőket vettem alapul: arc(ulat)fenyegetés/védelem, direktség/indirektség, a szolidaritás kifejezése és az operációs szempontok.

Szalkai Balázs

A mesterséges intelligencia alkalmazása a genomikában és a proteomikában

A mesterséges neuronháló manapság a gépi tanulás egyik legnépszerűbb eszközévé váltak, hiszen a mai videokártyák számítási kapacitását és a modellek rendkívül gyors fejlődését kiaknázva sikeresen alkalmazhatóak pl. kép- és hangfeldolgozásra, valamint a képeken látható objektumok detektálására és klasszifikálására. Ezen kívül ismeretlen proteinek osztályozására is alkalmasak, ahogy azt több korábbi kutatás is bizonyítja. Előadásomban egy olyan, általam kifejlesztett architektúrát ismertetek, amely sikeresen egyesíti a neurális háló területén az utóbbi évtizedben elért eredményeket, és alkalmazza azokat proteinek többcímkes (multi-label) osztályozására. Ezek a háló a fehérjéknek csupán az aminosav-szekvenciáját kapják meg inputként, és ezeket a szekvenciákat 698 UniProt családba, illetve 983 Gene Ontology funkcionális osztályba képesek sorolni nagy pontossággal (AUC > 99%, F1: 98% ill. 86%), az eddigi eredményeket nagymértékben javítva.

Száz Dénes

A kivilágított hidak dunavirágokra gyakorolt hatásának csökkentése fénysorompóval és a viking hajósok Haidinger-pamacssal történő navigálásának vizsgálata

A kivilágított hidak összetett ökológiai csapdát képeznek az éjjel rajzó dunavirág (Ephoron virgo) kérészek számára. A jelenséget és a dunavirág polarizáció-látását korábban már vizsgáltam doktori kutatómunkám során. Az ÚNKP program keretében egy olyan LED lámpákból álló fénysorompó prototípusának fejlesztését és tesztelését végeztem el, mely csökkentheti a hidaknál kialakuló csapdahatást, megmentve a védett dunavirág egyedeket és petéiket a híd aszfaltján való pusztulástól. Előadásomban a Rába és Ipoly folyókon végzett kísérleti eredményeket, és az azokból levonható következtetéseket mutatom be. Innovatív megoldásunkkal meghívást kaptunk az idén júniusban Siófokon megrendezésre kerülő hídmérnöki konferenciára. Egy jól ismert elmélet szerint a viking hajósok egy napiránytű és napkövek segítségével tájékozódtak hajóútjaik során. Az egyes lépések pontosságát doktori kutatómunkám során részletesen megvizsgáltam. Egy új elmélet szerint a Haidinger-pamacs illúzió is megmutathatta a nem látható Nap helyét. Az ÚNKP program során e módszer légköroptikai előfeltételeit vizsgáltam, több, mint 1000 különböző felhőborítottságú és napmagasságú időjárási helyzetben. Az eredmények nemzetközi, referált szakfolyóiratban kerültek publikálásra. Előadásomban bemutatom a vizsgálat alapját képező jelenséget, valamint a vizsgálat eredményeit.

Az organikus törvényekre vonatkozó jogi szabályozás

Előadásomban a bevezető rész után a hazai jogtörténeti támpontokkal, majd a külföldi minősített többség koncepciókkal foglalkozom. Az összehasonlító részben alapvetően a minősített törvények elterjedésének három hullámát végigkísérve mutatom be a minősített törvények térnyerését és legfontosabb modelljeit az egyes országokban. Ezeken túl azokat a főbb paradigmákat veszem sorra, melyek jelen vannak a hazai és nemzetközi szakmai közvéleményben és szakirodalomban egyaránt a minősített törvényekkel kapcsolatban. Így megvizsgálom a minősített törvényeket, mint az alkotmány meghosszabbításait; mint az alkotmány stabilitását szolgáló eszközöket; mint politikai tényezőket; mint az alapjogvédelem eszközeit; mint a hatalommegosztást befolyásoló faktorokat. Az egyes paradigmák vizsgálatát követően, de lege ferenda javaslataimat vázolom fel, melyek közül a legfontosabb a minősített többségű törvényalkotás körének szűkítése néhány alapvető intézményi tárgykörre. Emellett felmerülhet általában a törvényi szabályozás terjedelmének csökkentése, a kétkamarás parlament bevezetése, vagy az előzetes alkotmányossági normakontroll meghonosítása. Disszertációmát végül a munkám eredményeként levont következtetések számbavételével zárom.

Szeredi Merse Pál

A magyar avantgárd befogadástörténete (1915–1926). Aktorok – Viták – Kontextusok

Kutatásom célja az első világháború alatt, valamint a húszas évek első felében a magyar napilapokban, művészeti és kritikai folyóiratokban az avantgárd képzőművészetről megjelent kritikák és művészetelméleti szövegek feltárása és elemzése. A magyar avantgárd irodalom és képzőművészet szereplői a tárgyalt időszakban Kassák Lajos A Tett és MA címmel kiadott folyóirata körül szerveződő „mozgalmak” tagjai voltak. A kurrens nemzetközi tendenciákat (izmusokat) adaptáló művészetük, háborúellenes fellépésük és manifesztumaikban hangoztatott művészeti programjuk határozott ellenzést váltott ki az uralkodó művészeti és irodalmi diskurzusban egyaránt. A forrásszövegek és magyar, valamint külföldi gyűjteményekben található archiváliák (levelezések, kéziratok) feldolgozásával célozom az, hogy a magyar avantgárd művészet egy központi, ugyanakkor eddig rejtve maradt történeti szegmensét bemutassam. Elemzésem során a budapesti diskurzus mellett az 1919-1926 közötti bécsi és berlini művészetkritika elemzése során levont tanulságaimat is felhasználom.

Szontagh Veronika

A gyűlöletvezérelte bűncselekmények és a helyreállító igazságszolgáltatás hatékonyságának vizsgálata Magyarországon

Az előítélet vagy más néven gyűlölet motiválta bűncselekmények és a resztoratív szemlélet, a helyreállító igazságszolgáltatás intézményének összekapcsolása az angolszász kriminológiában nem új jelenség. A számos felsorakoztatott pozitívum ellenére, amelyek az angolszász kriminológiai szakirodalomban megjelennek, szkeptikus felhangok is olvashatóak: a helyreállító szemlélet alkalmas-e a gyűlölet-bűncselekmények okozta konfliktus feloldására? A kár megtérülésének hiánya, a hozott előítéletek, a másodlagos viktimizáció, mind-mind olyan problémaforrások, amelyekkel a resztoratív eljárás során szembe kell nézni. A szakirodalom nagyon megosztott, számos pro és kontra érv jelenik meg a kérdés kapcsán. A hazai jogalkotás és a jogalkalmazás eddig kevésbé vagy egyáltalán nem nyitott arra a lehetőségre, hogy az ilyen jellegű ügyeket közvetítői eljárásra utalja. Az előadásomban ismertetem a nemzetközi kriminológiai szakirodalom erre vonatkozó kutatásait, majd bemutatom a hazai joggyakorlatot, végül felvázolom, hogy a kutatásomnak milyen lehetséges jövőbeni irányai vannak.

Takács Edit

A téri nyelv vizsgálata a magyar és az angol nyelvben

Az ÚNKP pályázatomban két részből áll. Az első rész a konkrét kutatást, vagyis a téri kifejezések elsajátításának vizsgálatát célozza összehasonlító nyelvészeti és kognitív keretben, míg a második rész oktatási tervékenységet foglal magába. A kutatásomban kiindulópontja, hogy a magyar és az angol nyelv eltérő módon kódolja a cél/végpont felé irányuló és a helyszínhez kötött mozgások téri jelölőit. Míg a magyar szisztematikusan jelöli a kettő közötti különbséget (pl. *alá* vs. *alatt*), addig az angol (két kivételtől eltekintve) egy jelölőt használ mind a két tartalom kifejezésére (vö. *under* 'alá/alatt'). Ez a sajátosság pedig felveti a kérdést, hogy egyetlen vagy két különböző fogalmi kategóriát feltételzhetünk a két tartalom mögött, amelyre az angolt és a magyart első nyelvként elsajátítani próbálók produkciójának és tévesztéseinek vizsgálata adhat választ. Előadásomban röviden áttekintem a kutatás jelen állását: az adatgyűjtés állapotát, az előzetes eredményeket, illetve a problémákat, amelyek még megoldásra várnak. Az előadásom végén továbbá kitérek az általam tartott módszertani és programozási kurzusok tartalmára, és azok fogadtatására.

Takó Ferenc

Nyitott kapuk előtt. A nyugati gondolkodástörténeti hagyomány japán recepciója a Meiji-kori országnytás idején

A japán kultúrára évszázadokon át elemi hatást gyakoroltak különböző kínai eredetű gondolkodásmódok, melyek közül a konfuciánus morálbölcseleti-hatalomtechnikai tanítás volt az egyik legerősebb. Az 1600-as évek elején hatalomra kerülő Tokugawa sógunátus alatt szintén a konfuciánus eszmerendszer egyes változatai voltak meghatározók, miközben a nyugati gondolkodás elemei csak rendkívül szűk keretek között juthattak a szigetekre. A Meiji-kori megújulás (1868) nyomán Japánban óriási ütemű átalakulás vette kezdetét, e folyamat egyik fontos eleme pedig az volt, hogy a nyugati gondolkodástörténet több évszázadának kulcsfontosságú műveit, a sinocentrikus gondolkodás számára teljes mértékben idegen képzetek és fogalmak sokaságát kezdték el japán nyelvre ültetni. A fordítások hangsúlyozottan valami újat voltak hivatottak meghonosítani, elősegítve a „modernizációt”, ugyanakkor nyilvánvalóan az is feladatuk volt, hogy az ismeretlen fogalmakat és szemléletmódokat érthetővé tegyék. E két szempont összeütközése azt eredményezte, hogy a nyugati szövegek fordításában számos alkalommal használták fel a több ezer éves konfuciánus tanítás egy-egy fő terminusát, sajátos jelentéssel felruházva, mégis ugyanazzal a jól ismert írásjeggyel leírva. Előadásomban e kettősséget mutatom be az „ég” terminus fordításokban megjelenő használati példáján.

Ternovác Bálint

A nándorfehérvári püspökség története a középkorban

A nándorfehérvári latin püspökség a 13. század végén alapult IV. Miklós pápa sürgetésére, missziós céllal. Az egyházmegye területe, pontosabban a missziós terület a Kolubara folyótól keletre, a Száva–Duna vonalától délre terjedt ki. A 13–14. században a püspökség élén többnyire ferencendi szerzetesek álltak. A nándorfehérvári püspökség történetének (különösen az egyházmegye 13–14. századi viszonyainak) vizsgálatához elengedhetetlen a Duna és a Száva folyóktól délre fekvő macsói, nándorfehérvári, barancsi területek teljeskörű igazgatástörténeti vizsgálata: az utolsó, ezzel foglalkozó magyar nyelvű, monografikusnak tekinthető tanulmány ugyanis több, mint száz éve jelent meg, a szerb szakirodalomban található megállapítások pedig a magyarországi forrásbázis felhasználásával számos pontos is pontosíthatóak; magával a nándorfehérvári püspökséggel mindeddig nem foglalkozott sem a magyar, sem a délszláv szakirodalom. Előadásomban bemutatom az ösztöndíjas időszak alatti, a macsói, nándorfehérvári és barancsi területekre, valamint a nándorfehérvári püspökség középkori történetének feltárására irányuló kutatást és az eddigi eredményeket.

Tóth Andrea Katalin

A szerzői jogi szabályrendszerek közelítése a digitális érában

A jogfejlődés története során a jogharmonizációs és jogegységesítési törekvések klasszikusan a nemzetközi kereskedelmi jog vonalán haladtak. A szellemi alkotások joga, ezen belül pedig a szerzői jog esetében is hasonló folyamat figyelhető meg: a szellemi tulajdon kereskedelmi jelentősége a jogterület szabályainak közelítését eredményezte, mind nemzetközi, mind pedig regionális szinten. A gazdasági megfontolások mellett azonban a szerzői jognak a digitalizáció által támasztott kihívásokkal is szembe kell néznie: a határon átnyúló felhasználások mindennapivá válásával a jogközelítés ismét fontos téma lett. A jelenlegi állapotnál magasabb szintű jogközelítési törekvések azonban számos akadállyal szembesülnek. Az egyik legmegoldhatatlanabbnak tekintett probléma a két szerzői jogi tradíció, a kontinentális és az angolszász common-law megközelítés különbözősége. Az ezeket a tradíciókat megalapozó klasszikus szerzői jogi elméletek bemutatása mellett a jelen előadás annak vizsgálatára törekszik, hogy két újabb szerzői jogi elméletcsoport, a kulturális és a természettudományos alapú elméletek szolgálhatnak-e egy közös alappal, amely új gondolatrendszerként harmonizációs jogalkotó tevékenység alapját képezhetné.

Tóth Melinda

Erlang programok statikus elemzése és refaktorálása

Doktori kutatásom fő célja adat és kiértékelési függőségi elemzések kidolgozása funkcionális programozási nyelvekhez, valamint annak vizsgálata, hogy hogyan használhatóak fel ezek funkcionális programok hatásanalíziséhez, illetve egyéb programelemzést igénylő problémák megoldására. Az általam vizsgált programozási nyelvhez, az Erlanghoz, nincs kidolgozott elmélet ebben a témakörben. Olyan statikus elemző algoritmusokat és módszereket terveztem és valósítottam meg a RefactorErl statikus elemző eszközre építve, mely széleskörűen használható olyan problémák esetén melyek statikus elemzési technikákkal kezelhetők: programok változásainak elemzése, programmegértés támogatása, rejtett függőségek felderítése, kommunikáció elemzése, dinamikus viselkedések statikus közelítése, programozási minták felderítése, kód duplikátumok keresése, nem használt kódreszletek felderítése, stb. Az elemző algoritmusok az Erlang dinamikus szemantikájához illeszkedően, nagy kódbázison is hatékonyan működően, nullad és magasabb rendben (kontextusfüggő) módon is definiáltam. Előadásomban szemléltetem az általam definiált adatfolyam elemzést, és kitekintést adok arra, hogy mik azok a területek, ahol ezen elemzés sikerrel használható.

Tóth Olivér István

A tapasztalat fogalmi és nem-fogalmi tartalmának viszonya történelmi keretben vizsgálva

Spinoza elmefilozófiájának egy központi tézise az elme időbeli és örökkévaló részének megkülönböztetése. Az időbeli részhez tartoznak azok az elmeállapotok, amelyek a külső tárgyakat jelenvalónak mutatják (view from somewhere), és amelyek feltételezik a test működését. Ezzel szemben az örök részéhez tartoznak azok az elmeállapotok, amelyek dolgok lényegéről az örökkévalóság szemszögéből származó tudást biztosítanak (view from nowhere). Előadásomban bemutatom, hogy ez a megkülönböztetés a kortárs elmefilozófia szempontjából hogyan rekonstruálható és milyen tanulságokkal szolgál a kognitív fenomenológia számára. A kortárs elmefilozófiában megkülönböztetik az okkurrens és diszpozicionális elmeállapotokat, ahol az utóbbiak státusza kérdéses. Tim Crane javaslata az, hogy utóbbiakat tekintsük mentális állapotoknak, amelyeket az előbbiek mint mentális események képesek instanciálni. Ez egy, a Spinozáéhoz nagyon hasonló időbeli és időn kívüli megkülönböztetést hoz létre, a Spinozáéhoz hasonló problémával: miként biztosítom, hogy a diszpozicionális elmeállapotaim az énem részét alkossák, hiszen ezek jellemzően énünk szempontjából alapvető fontossággal bírnak? A válasz állításom szerint a kognitív fenomenológia lehet.

Tóth-Király István

Az online szabadidős tevékenységek sötét és világos oldala

Napjaink során egyre több szabadidős online tevékenységgel foglalkozunk, amelyek életünk jelentős részét teszik ki. Az ezen tevékenységekbe való bevonódás minősége meghatározhatja életünk számos aspektusát. Jelen kutatás egyik fókuszában három népszerű szabadidős tevékenység—a sorozatnézés, a Facebook-használat és az online játék—íránt érzett harmonikus és obszesszív szenvedély áll, valamint ezek összefüggése különböző egészségváltozókcal, valamint területspecifikus adaptív- és maladaptív kimenetekkel. Emellett a kutatás másik fókusza a szenvedély dualisztikus modelljét magyarázó változók feltárása volt. Jóllehet számos változó állhat a harmonikus és obszesszív szenvedély mögött, viszonylag kevés kutatás foglalkozott az alapvető pszichológiai szükségletek (autonómia, kompetencia, kapcsolódás) kielégítettségének és frusztrációjának lehetséges magyarázó szerepével. Ezen eredményeken keresztül alaposabban megismerhetjük a szenvedély dualisztikus modelljének természetét, amely alapjául szolgálhat későbbi programok kidolgozásához, amelyek hozzájárulhatnak a harmonikus szenvedély előtérbe kerüléséhez és az obszesszív szenvedély megszelídítéséhez.

Török Csaba

Az állapotsűrűség módszer alkalmazása a véges barionsűrűségű QCD vizsgálatára

A kvantumszindinamika (QCD) véges barionsűrűség és hőmérséklet melletti fázisdiagramjának feltérképezése egy elméletileg és kísérletileg is intenzíven kutatott terület. A rácstérelmélet sikeresnek bizonyult a zérus barionsűrűségű elmélet vizsgálatában. Véges barionsűrűség mellett azonban új módszerekre van szükség, mivel a szokásos Monte Carlo módszerek nem működnek az ún. előjel probléma miatt. A probléma megoldására számos módszert kifejlesztettek, ezek azonban csak korlátozottan működnek. Az egyik megoldási lehetőség az átsúlyozás javítására szolgáló állapotsűrűség módszer. A módszerrel különböző mennyiségek állapotsűrűségét kimérve, átsúlyozást használva számolunk várható értékeket. Az előadásban a fázisdiagram alacsony hőmérsékletű tartományára vonatkozó eddigi eredményeket ismertetem, ahol egy fizikai elv figyelembevételével az eredmények tovább javíthatók.

Tőtös Áron

Az erdélyi társadalom metamorfózisa: a foglalkozásszerkezet átalakulása, 1870-1941

A tágabb értelemben vett Erdély nyelvi, etnikai és felekezeti összetételével, már sokan foglalkoztak, de keveset tudunk a társadalom foglalkozási struktúrájáról, annak időbeli alakulásáról. Ezért az ÚNKP keretében megfogalmazott kutatás célja a tágabb értelemben vett Erdély, tehát a történeti Erdélyen kívül, Partium és Bánság városi népességének foglalkozásszerkezeti átalakulásának vizsgálata. Jelen előadásban Nagyvárad példáján keresztül arra teszünk kísérletet, hogy bemutassuk a kutatás során felmerült legfontosabb módszertani, szemléletbeli dilemmákat, ismertessük a vizsgálatok főbb irányait, rámutatva a kutatás lehetőségeire és korlátaira egyaránt. Végül de nem utolsósorban arra kívánunk reflektálni, hogy milyen továbblépési lehetőségek vannak a kutatás terén. Előadásunkban az 1910. évi magyarországi és 1930. évi romániai publikált, illetve, a még nem közzétett és kevésbé kiaknázott 1941. évi népszámlálás foglalkozási adatsoraira fókuszálunk. Ennek oka, hogy az ágazatok, illetve főcsoportok fiziológikus besorolásával csak a századfordulóra alakult ki a modern foglalkozási statisztika rendszere. Másfelől a foglalkozási statisztikában 1900 után csak 1941-ben kerül sor nagyobb méretű változásokra (ez utóbbinak forráskritikai elemzése még nem készült el). Végül de nem utolsósorban választ kell adnunk az 1930. évi romániai népszámlálásnak a magyar népszámlálásokkal történő összehasonlíthatósága kapcsán felmerülő kérdésekre is.

Uhrin Dorottya

A vértanú szüzek kultusza Európában. Nemzetközi kontextus a magyar kultusz kutatásához

Előadásomban azt mutatom be, hogy a környező országoknak milyen szerepe volt a vértanú szüzek kultuszának elterjedésében a középkori Magyar Királyságban. Noha az ösztöndíjas hónapokban az egész középkort felölelő időszakokkal foglalkoztam, a késő középkori legendákra vonatkozó eredményeimet csak röviden szeretném bemutatni, mivel két külföldi utamra még nem kerülhetett sor. Előadásom első felében azt részletezem, hogy Szent Margit, Szent Katalin és Szent Borbála kultuszát mi jellemezte Közép-Európában, illetve ez hogyan, milyen közvetítés útján hathatott Magyarországra. Szent Margit kapcsán pedig mélyebb elemzésekbe is bocsátkozom, amelyek során a magyar történettudományban sokat vitatott dömösi egyházalapítást is új megvilágításba helyezem. Az előadásom második felében pedig röviden bemutatom a prágai és pozsonyi kézírattári kutatásaim eredményeit. Ezek közül talán a legérdekesebb egy olyan csehországi késő középkori Katalin-legenda, amely párhuzamot ad a nevezetes báti táblaképen ábrázolt jelenetnek.

Varga Tamás

Nitrogén-oxidok égéskémiájának modellezése

Nitrogén-oxidok képződése égési rendszerekben napjainkban kiemelt fontosságú, mivel egészségkárosító hatásuk miatt egyre szigorúbb szabályozás alá esnek. A téma fontossága ellenére nem létezik olyan modell, amely széles hőmérséklet- és nyomástartományban pontosan leírja a nitrogén-oxidok képződését és átalakulását égési rendszerekben. A kutatás célja a nitrogén-oxidok kémiájának pontos leírása és egy általánosan alkalmazható reakciókinetikai modell megalkotása volt. A kutatás során erre a célra a csoportunkban kifejlesztett optimalizációs eljárást alkalmaztuk. Összegyűjtöttük nagy mennyiségű kísérleti adatot és elméleti kémiai számítást, amelyek a nitrogén-oxidok égéskémiájával kapcsolatosak. A kísérletek alapján elvégeztük a nitrogén-monoxid magas hőmérsékleten való képződését, valamint ammóniának metán lángokban való viselkedését leíró modellek optimalizációját. Emellett megvizsgáltunk számos korábban publikált reakciókinetikai modellt, amelyek nitrogén-oxidok égési rendszerekre gyakorolt hatásának modellezésére alkalmasak. Az összegyűjtött kísérleti eredményeket összevetettük a modellekkel kapható szimulációs eredményekkel. Érzékenységanálízis segítségével meghatároztuk a legfontosabb elemi reakciókkal, ezekkel előkészítve egy átfogó optimalizációt.

Vörös Tamás

Aminosavak és aminosav-víz komplexek mátrixizolációs vizsgálata

A fehérjéket felépítő, kis molekulájú aminosavak esetén lehetőség nyílik megfelelő pontosságú elméleti számítások és kísérleteket elvégzésére, mely segíthet a nagyobb biomolekulák és komplexebb rendszerek szerkezetének vizsgálatában. Munkánk célja a természetes aminosavak között egyedülálló módon gyűrűs szerkezettel rendelkező prolin konformereinek vizsgálata volt. Kísérleteinkhez közeli infravörös (NIR) besugárzással kombinált mátrixizolációs technikát alkalmaztunk. A technika alkalmazása lehetőséget nyújt a korábbiaknál pontosabb és részletesebb spektrumasszignációra, valamint rövid élettartamú konformerek vizsgálatára is. Kísérleteink során az ideális körülmények keresését követően felvettük a prolin NIR spektrumát. Ennek alapján több különböző hullámhosszon végeztünk lézeres besugárzást, melynek eredményét infravörös spektrumok felvételével vizsgáltuk. A kísérletsorozatot mind argon, mind nitrogén mátrixban elvégeztük. A kísérleti eredmények értelmezéséhez Ar-mátrixra vonatkozó skálafaktorok alkalmazásával elméleti számításokat is végeztünk a 17 legkisebb energiájú prolin konformerre, valamint több prolin-víz komplex szerkezetre is. Komplex méréseink eredményének segítségével több konformer esetén kiegészítettük és javítottuk a korábbi asszignációkat. Ezen felül megfigyeltük egy rövid élettartamú konformer keletkezését nitrogénmátrixban, melynek élettartamára is sikerült becslést adnunk.

Zámbó Kristóf

Otthon és affektivitás – az otthonosság és az idegenség érzelmi aspektusa

Az előadás során arra keresek választ, miként konstituálódik az, amit otthonnak nevezhetünk, és az otthon konstitúciójában milyen szerepet tölt be az attól eltérő, idegen elem. A kérdés vizsgálata során elsődlegesen Edmund Husserl kései munkajegyzeteire, valamint Bernhard Waldenfels elmúlt években végzett kutatásaira támaszkodom. Husserl kései, az életvilág tematikához kötődő feljegyzései, valamint Waldenfels rezponzív fenomenológiája lehetővé teszik, hogy a hagyományos husserliánus filozófia főbb hangsúlyait az ego felől az interszubbektivitás irányába, egy újszerű, affektív fenomenológia felé toljuk el. Az előadás során az otthon konstitúciójának legalapvetőbb szintjét vizsgálom, és arra keresek választ, vajon adódik-e olyan tisztán sajátos primordiális szféra, amely mentes lenne minden idegen elemről. Valamint a tapasztalat sajátos szférájának milyen testi vonatkozásai vannak, ez hogyan alapozza meg a térkonstitúciót.

Zsila Ágnes

A cyberbullying pszichológiai hatását befolyásoló tényezők feltáró vizsgálata

A legújabb kutatások rámutattak, hogy a cyberbullying, avagy az online zaklatás, nem csupán a fiatal korosztályt érintő probléma. A jelen kutatás célja azon tényezők feltárása volt, amelyek kapcsolatban állhatnak különböző pszichés tünetek kialakulásával és súlyosságának fokával a cyberbullyingban áldozattá vált személyeknél. Online kérdőíves vizsgálatunkban 1553 fő vett részt (58,5% férfi; átlagéletkor = 28,9 év), akik közül 260 fő (65,7% nő) vált online zaklatás áldozatává az elmúlt egy évben. Többszörös lineáris regresszió-analízis eredményeként megállapíthattuk, hogy a súlyosabb pszichés következmények kialakulásának kockázata magasabb a nőknél, a fiatalabb életkorúaknál, továbbá azon személyeknél, akiket már korábban is zaklattak az interneten, alacsony fokú társas támogatottsággal rendelkeznek, a világot igazságtalannak vélik, és hajlamosabbak a rágódásra. Ezek az eredmények útmutatást nyújthatnak differenciáltabb prevenciók megtervezéséhez, amelyek hatékonyabban szolgálhatják a cyberbullyingban áldozattá vált személyek pszichés ártalmainak csökkentését, valamint a problémával való megküzdésük sikerességét.